ZBERATEĽ

2001
1
Ročník VII.
Cena 44 Sk

MESAČNÍK O FILATELII ★ NUMIZMATIKE ★ FILOKARTII ★ TELEFÓNNYCH KARTÁCH
INFORMÁCIE ★ ODBORNÉ ČLÁNKY ★ INZERCIA ★ PRÍLOHA AUKČNÝ KATALÓG

PF 2001

NOVOROČNÁ JUBILEJNÁ (10.) PÍSOMNÁ AUKCIA

Položka č. 397/a novoročnej písomnej aukcie firmy ZBERATEĽ: List z Bratislavy do USA so známkou č.19 VCHa, vyvolávacia cena 8900 Sk

Z JANUÁROVEJ PONUKY FIRMY ZBERATEĽ

Ukážka z tematických zostáv známok rôznych nekompletných sérií (tzv. lacná verzia) štátov Britského Commonwelthu: 1965 – 20. výročie založenia Organizácie spojených národov (10 známok 95 Sk) 1966 – vydania na počest Winstona Leonarda Spencera Churchilla (16 známok 135 Sk)

ZBERATEĽ

1

2

3

4

9

7

6

12

5

15

11

8

10

13

16

14

20

VYBERTE NAJKRAJŠIU POŠTOVÚ ZNÁMKU ROKU 2000

Vyhlásenie tradičnej ankety o najkrajšiu poštovú znám ku posledného roka 20. storočia – str. 7

17

18

19

22

25

21

24

23

26

ZBERATEĽ

Ročník VII.- 2001 · Číslo 1 · Cena 44 Sk

Z OBSAHU

- Vyhlásenie anketa o najkrajšiu slovenskú poštovú známku roka 2000 (6)
- Pohľadnice a fotografická dynastia Divaldovcov - Ján Gašpar (11-13)
- OKIENKO ŠPECIALISTU - tlačové odchýlky známok „Vianoce" a „Poštová dohoda so Zvrchovaným rádom maltézskych rytierov" - Miroslav Gerec (15-16)
- Papierové platidlá Republiky Srbska Krajina - Zbyšek Šustek (17-18)
- Viete čo je perfin? - Július Píša (19-20)
- Malé okienko telekartistu (20-21)
- Prehľad príležitostných pečiatok za november 2000 (23)
- Pohľadnice a drobné stavby - Alexander Urminský (25)
- Seriál Celistvosti rozprávajú: Menová reforma 1953 - Jozef Čížek (27-30)
- Recenzie: Nový špecializovaný katalóg slovenských známok (32)
- Ponuka firmy ZBERATEĽ (38-40)
- Príloha: Katalóg písomnej aukcie firmy Zberateľ

CONTENTS

- Picture postcards and the Divald photographer dynasty - Ján Gašpar (11-13)
- Collectors' column – printing varieties on stamps "Christmas" and "Post Agreement with the Sovereign Order of the Knights of Saint John" - Miroslav Gerec (15-16)
- Banknotes of the Republic "Srbska Krajina" - Zbyšek Šustek (17-18)
- Do you know perfin? - Július Píša (19-20)
- "Entires talk" serial: Currency reform of 1953 - Jozef Čížek (27-30)
- Reviews: The New specialized catalogue of Slovak postage stamps (32)
- Supplement: Catalogue of the mail auction of the firm ZBERATEĽ

Vážení čitatelia,

pri príležitosti vstupu do nového roku, ktorý je mimoriadny tým, že otvára nové storočie a zároveň aj nové tisícročie, chceme niekoľkými vetami uviesť prvé číslo ôsmeho ročníka časopisu Zberateľ. Vydavateľ vo svojom novembrovom príhovore poznamenal, že v roku 2001 v podobe časopisu nepríde k podstatnejším zmenám a bude vychádzať v koncepcii, ktorá sa v minulom roku osvedčila. K niekoľkým zmenám však predsa prichádza a nie je dôležité, či ich budeme považovať za podstatné alebo za menej podstatné. Dôležitý bude výsledok - s akou odozvou sa inovácia časopisu stretne u čitateľov a či to pre časopis bude znamenať prínos alebo stratu.

Prvá zmena sa týka zväčšenia písma - aspoň tých rubrík, ktoré doteraz mali písmo najmenšie a najhoršie čitateľné. Týka sa to predovšetkým príspevkov v úvodnej a záverečnej časti časopisu. Pravda, len o pol alebo maximálne o jeden bod, čo nie je veľa, ale ako sme to už viackrát poznamenali, zväčšenie písma je spojené so zvýšenou spotrebou plochy a tým potom znížením počtu uverejnených slov, viet, článkov. Dúfame, že v tomto prípade sme ešte nepovedali posledné slovo. Skladba rubrík zostala zachovaná - už i preto, že čitatelia sú na ne zvyknutí a nachádzajú ich na ustálenom mieste a aj vďaka tomu sa v časopise môžu ľahšie orientovať. Tu sme urobili len jeden malý presun, keď sme oznamy z úvodnej časti presunuli do záverečnej, k inzerátom a ponukám.

Ako ste si určite všimli, v dnešnom čísle chýba „zelená príloha" - spravodaj SSOŠF SLOVOLYMP. Slovenská spoločnosť olympijskej a športovej filatelie, ktorá prílohu zabezpečuje, rozhodla sa pre dvojmesačný cyklus jeho vydávania. Takže príloha SLOV-OLYMP v rozsahu 8 strán by sa mala objaviť v každom párnom čísle Zberateľa. Aspoň tak by to malo byť. K tejto zmene potom budeme prispôsobovať vydávanie ďalších príloh časopisu tak, aby každé číslo malo prílohu v rozsahu 8-strán. V dnešnom čísle je to Katalóg písomnej aukcie firmy ZBERATEĽ, v druhom čísle by to mala byť príloha SLOV-OLYMP. Tretie číslo, pokiaľ nebude mať prílohu, bude vydané v rozšírenom vydaní s ôsmymi stranami navyše. Aj tu dodajme, že aspoň tak by to malo byť. V každom prípade sa budeme usilovať, aby sme tento „prídavok" vydavateľa čo najlepšie využili. Vydaním dvoch-troch čísiel s rozšíreným počtom strán v priebehu roku 2001 nielen, že budeme kompenzovať stratu priestoru z titulu používania trochu väčšieho typu písma, ale zväčší sa aj obsah časopisu.

PF 2001

Zostáva tu otázka ďalšieho zväčšenia rozsahu časopisu i kvality papiera, na ktorom sa tlačí a vo veľkej miere rozhoduje o konečnom výsledku časopisu. To je však zatiaľ „hudba budúcnosti" - ale tieto možnosti sa zvažujú a hľadajú aj možnosti riešenia.

Takže výsledný efekt pre časopis a jeho čitateľov v tomto roku by mal mať aj podobu niekoľkých desiatok strán navyše. Spolu s obálkou to potom konkrétne bude predstavovať 620 strán textu a obrázkov vydaných v desiatich normálnych a v jednom dvojčísle. Usilujeme sa, aby sme s časopisom aj v roku 2001 urobili nejaký ten krôčik dopredu, jeho úroveň opäť posunuli o stupienok vyššie. Veríme, že dobrou spoluprácou s čitateľmi a všetkými, ktorým na tvorbe a vydávaní časopisu záleží, sa tieto predsavzatia podaria aj úspešne splniť.

Sme radi, že ste časopisu zostali verní aj v tomto roku a my sa budeme pri vydaní každého čísla usilovať, aby sme Vašu priazeň nesklamali a v časopise Zberateľ ste vždy našli spoľahlivého pomocníka a spoločníka pri Vašej zberateľskej činnosti.

VŠETKO NAJLEPŠIE V ROKU 2001, PRIATELIA! Redakcia

NOVÉ VYDANIA MDPT SR A SP

■ OSOBNOSTI - JANKO BLAHO

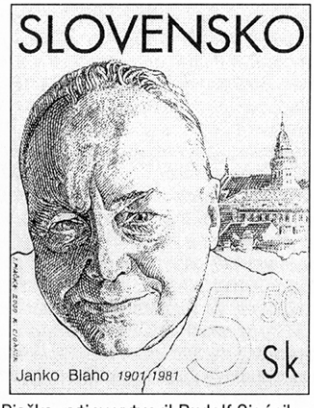

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky vydá dňa 15. 1. 2001 príležitostnú poštovú známku „Janko Blaho" z emisného radu OSOBNOSTI s nominálnou hodnotou 5,50 Sk. Na poštovej známke je portrét tohto populárneho speváka, motív zo Skalice a text Janko Blaho 1901 - 1981. Autorom výtvarných návrhov emisie je Igor Piačka, rytiny vytvoril Rudolf Cigánik.

Viacfarebnú známku o rozmeroch obrazovej časti 23 x 30 mm (na výšku) vytlačila Poštovní tiskárna cenin Praha, a.s., technikou rotačnej oceľotlače v kombinácii s hĺbkotlačou na tlačových listoch po 50 známkach. Súčasne sa vydáva obálka prvého dňa vydania vrátane príležitostnej pečiatky s domicilom Skalica. Na FDC sú zobrazené 2 postavy - Blaho v role Janíka z Predanej nevesty a postava vytvorená z útržkov notového zápisu. FDC vytlačila uvedená tlačiareň oceľotlačou z plochých platní jednofarebne. Známka č. 226.

■ ME V KRASOKORČUĽOVANÍ, BRATISLAVA 2001

MDPT SR vydá 16. januára 2001 príležitostnú poštovú známku „Majstrovstvá Európy v krasokorčuľovaní, Bratislava 2001" s nominálnou hodnotou 16 Sk. Na známke je zobrazená krasokorčuliarka a príslušný nápis. Autorom výtvarných návrhov emisie je Ivan Schurmann. Rytiny vytvoril B.Šneider. Viacfarebnú známku o rozmeroch obrazovej časti 23 x 30 mm (na výšku) vytlačila Poštovní tiskárna cenin Praha, a.s., technikou rotačnej oceľotlače v kombinácii s hĺbkotlačou na tlačových listoch po 50 známkach. Súčasne sa vydáva obálka prvého dňa vydania vrátane príležitostnej pečiatky s domicilom Bratislava. Na FDC je zobrazená dvojica krasokorčuliarov. FDC vytlačila uvedená tlačiareň oceľotlačou z plochých platní jednofarebne (tmavomodrá farba). Známka č. 227 ❑ vkn

■ NOVÝ POŠTOVÝ LÍSTOK

V súvislosti s úpravou poštových poplatkov na Slovensku, ktorá má vstúpiť do platnosti od 1. februára 2001, pripravuje sa nové vydanie poštového (korešpondenčného) lístka s novou nominálnou hodnotou 5,50 Sk. Pre obrazovú predlohu natlačenej známky bude použitá časť poštovej známky č.168 vydanej v roku 1998 - Deň slovenskej poštovej známky s námetom histórie pošty, ktorého autorom výtvarných návrhov je Jozef Baláž ❑ vkn

■ PRÍLEŽITOSTNÉ PRÍTLAČE NA POŠTOVÝCH LÍSTKOCH

SLÁVNOSŤ ZVONOV ■ Slovenská pošta, š.p. vydala dňa 11.11.2000 pri príležitosti vysvätenia zvonov konkatedrály sv. Martina v Bratislave príležitostnú prítlač na poštovom lístku (CDV 32 Dominanty Bratislavy) SLÁVNOSŤ ZVONOV. Zobrazuje sochu sv. Martina, ktorá je umiestnená v lodi konkatedrály. V pravom hornom rohu prítlače je logo JUBILEJNÝ ROK 2000, dole text SLÁVNOSŤ ZVONOV / POSOLSTVO ZJEDNOTENEJ EURÓPE / BRATISLAVA, 11.11.2000. Po ľavej strane prítlače je zobrazený zvon, pod ním názvy jednotlivých zvonov a vlajky krajín, ktoré zvony konkatedrále sv. Martina darovali. K vydaniu lístka s prítlačou sa používala okrúhla príležitostná pečiatka čiernej farby s textom v kruhopise SLÁVNOSŤ ZVONOV / POSOLSTVO ZJEDNOTENEJ EURÓPE / BRATISLAVA 1 • 11.11.2000. Poradové číslo prítlače vytlačené na lístku je 52.

JUBILEUM VOJAKOV A POLICAJTOV ■ Pri príležitosti Jubilejného roku 2000, vyhláseného pápežom Jánom Pavlom II., ktorého súčasťou je i Jubileum vojakov a policajtov, vydala Slovenská pošta, š.p., dňa 14.11.2000 príležitostnú prítlač na poštovom lístku (CDV 32). Na obrázku je okrúhle farebné logo Jubilea s textom VEĽKÉ JUBILEUM / JUBILEUM / R.P.2000 / JUBILEUM VOJAKOV A POLICAJTOV / 19.NOVEMBER 2000. V poli loga je text KRISTUS / VČERA / DNES / NAVEKY. Pečiatka čiernej farby má okruhlý formát s prevzatým stredom z loga Jubilea, na ktorom sú v pozadí kríža skrížené dva meče s legendou JUBILEUM VOJAKOV A POLICAJTOV RÍM 12.11.2000 / BRATISLAVA 3 / 14.11.2000. Poradové číslo prítlače vytlačené na lístku je 53.

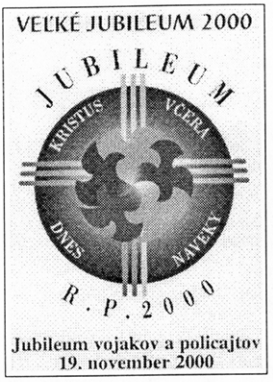

OH SYDNEY 2000 ■ Úspešnú reprezentáciu slovenských športovcov na OH v Sydney pripomína prítlač na poštovom lístku (CDV 32), ktorú vydala Slovenská pošta, š.p. Farebný obrázok je rozdelený na štyri polia. V hornom ľavom rohu sú bratia Hochschornerovci, v pravom Martina Moravcová, v dolnom ľavom rohu Michal Martikán a v pravom Juraj Minčík. Nad obrázkom je nápis OH SYDNEY 2000, pod ním mená športovcov, druh získanej medaily a ďalší text. Uprostred obrázku je logo slovenského olympijského tímu. Okrúhla príležitostná pečiatka má ako motív antickú ženskú postavu v popredí rímskeho Kolosea. Kruhopis JE OH SYDNEY 2000 / MEDAILY PRE SLOVENSKO 1-3-1 / BRATISLAVA 1 / 24.11. 2000. Poradové číslo prítlače vytlačené na lístku je 54.

REVITALIZÁCIA POŠTOVEJ ULICE V BRATISLAVE ■ Slovenská pošta, š.p., vydala 11. decembra 2000 prítlač na poštovom lístku (CDV 32) pri príležitosti revitalizácie Poštovej ulice v Bratislave. Červeno-čierny obrázok zobrazuje ulicu po prevedených úpravách, nad ktorým je text BRATISLAVA / STARÉ MESTO / REVITALIZÁCIA POŠTOVEJ ULICE • XII / 2000. Príležitostná pečiatka je čiernej farby a obrázok v nej znázorňuje poštovú schránku s listovými zásielkami. Kruhopis pečiatky je POŠTOVÁ ULICA / BRATISLAVA 1 • 11.12.2000. Poradové číslo prítlače vytlačené na lístku je 55.

50. VÝROČIE ZALOŽENIA POFIS-u ■ K 50. výročiu založenia POFIS-u vydala Slovenská pošta, š.p., príležitostnú prítlač na poštovom lístku (CDV 32). Na obrázku je zobrazená známka, v nej holubica a nad jej hlavou Slnko. Okolo nakreslenej známky je text 50. VÝROČIE POŠTOVEJ FILATELISTICKEJ SLUŽBY / DEŇ SLOVENSKEJ POŠTOVEJ ZNÁMKY / 18.12.2000, v pravom hornom rohu je logo POFIS-u. Celá prítlač je v sivomodrom farebnom prevedení. Príležitostná pečiatka v modrej farbe znázorňuje holubicu s listom v zobáčiku a má nasledujúci text: DEŇ SLOVENSKEJ POŠTOVEJ ZNÁMKY / BRATISLAVA 1 18.12.2000. Poradové číslo prítlače vytlačené na lístku je 56 ❑ Magda JURICOVÁ

ZNÁMKOVÝ ZOŠITOK 50. VÝROČIE ZALOŽENIA POFIS-u

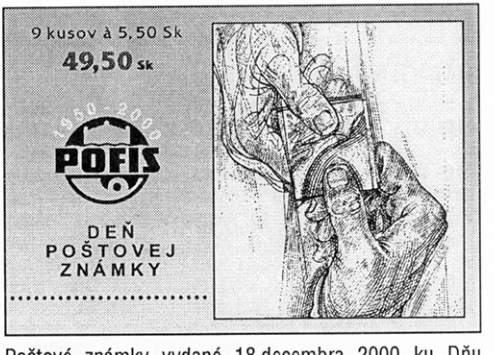

Poštové známky vydané 18.decembra 2000 ku Dňu poštovej známky nominálnej hodnoty 5.50 Sk Slovenská pošta, š.p., OZ TÚP - POFIS vydala aj v úprave známkového zošitka. Zošitok obsahuje 9 známok a 9 kupónov (ďalšie tri kupóny slúžia na vlepenie známok do obalu). Na prednej strane obalu je použitá kresba kupónu známky, text o počte známok (9 kusov) a ich cene (49.50 Sk), emblém POFIS-u s letopočtami 1950-2000 a názov emisie. Zadná strana je venovaná propagačnému textu o činnosti POFIS-u. Zošitok bol vydaný v náklade 7 tisíc kusov ❑ vkn

NÁLEPNÝ LIST S PRVOU ZNÁMKOU

Slovenská pošta, š.p., OZ TÚP - POFIS vydala nálepný list s prvou tohtoročnou príležitostnou poštovou známkou „Historické hodiny" nominálnej hodnoty 13 Sk (1.január 2001). Nálepný list formátu A 5 má tradičnú úpravu (farebné pásy na okrajoch, emblém SP) a pre jej obrazovú časť bola použitá kresba z FDC rovnako ako aj pečiatka na opečiatkovanie známky ❑ vkn

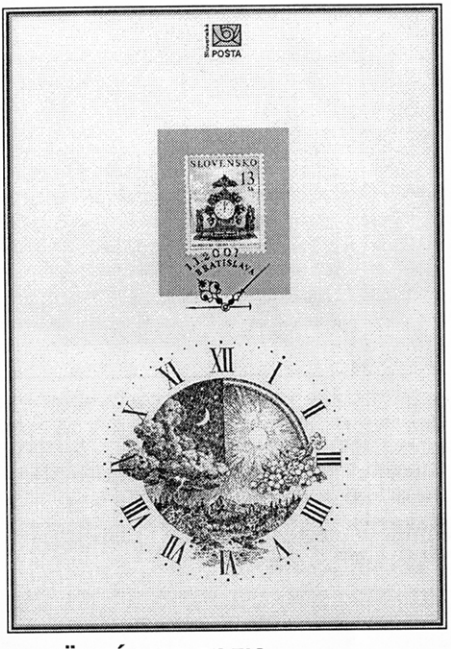

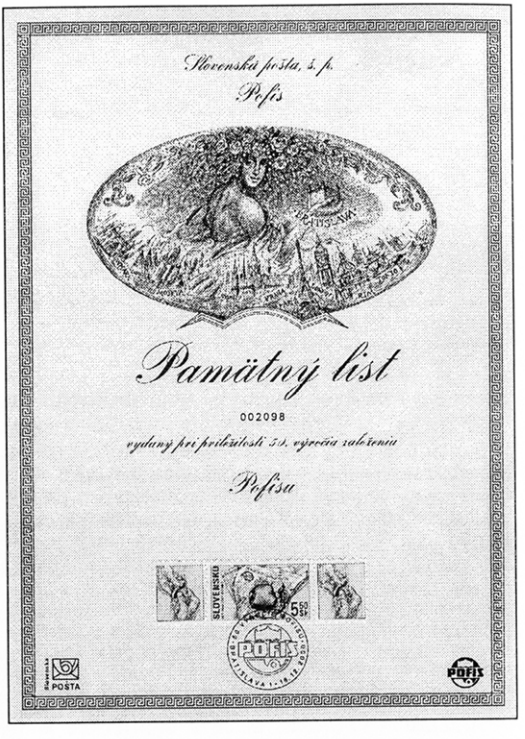

PAMÄTNÝ LIST POFIS

K 50.výročiu založenia Poštovej filatelistickej služby vydala Slovenská pošta, š.p., číslované pamätné listy. Na formáte A 4 s krémovou podtlačou je v hornej časti v oválnom tvare alegorická kresba poprsia ženy, ktorá má na ruke položenú grafiku Bratislavského hradu. V priestore okolo nej sú načrtnuté symboly veľkých miest sveta. Pod obrázkom je text „Pamätný list vydaný pri príležitosti 50. výročia založenia Pofisu". Pod ním je nalepená známka vydaná k 50. výročiu založenia Poštovej filatelistickej služby a opečiatkovaná príležitostnou pečiatkou čiernej farby s logom Pofisu a textom 50.VÝROČIE POFISU / BRATISLAVA 1 • 18.12.2000. V oboch spodných rohoch pamätného listu sú malé logá Slovenskej pošty a Pofisu. Pamätný list je vytlačený na papieri s priesvitkou s rastlinným motívom a má veľký formát - A 4 ❑ **Magda Juricová**

SLUŽOBNÁ OBÁLKA MDPT SR

Začiatkom decembra 2000 bola vydaná služobná celinová obálka pre potreby MDPT SR s natlačenou známkou č. 209 - 150. výročie prvej známky platnej na našom území v jednofarebnom tmavomodrom prevedení bez nominálnej hodnoty s textom SERVICE DES POSTES / VEC POŠTOVEJ SLUŽBY. V ľavom hornom rohu je vytlačená adresa odosielateľa: MINISTERSTVO DOPRAVY, PÔŠT A TELEKOMUNIKÁCIÍ SR / NÁM. SLOBODY 6, P.O. BOX 100 / 810 05 BRATISLAVA 15. Pod ním je použitá kresba z FDC emisie Historické hodiny. Obálka je vytlačená na krémovožltom papieri a má rozmery 220 x 110 mm ❑ vkn

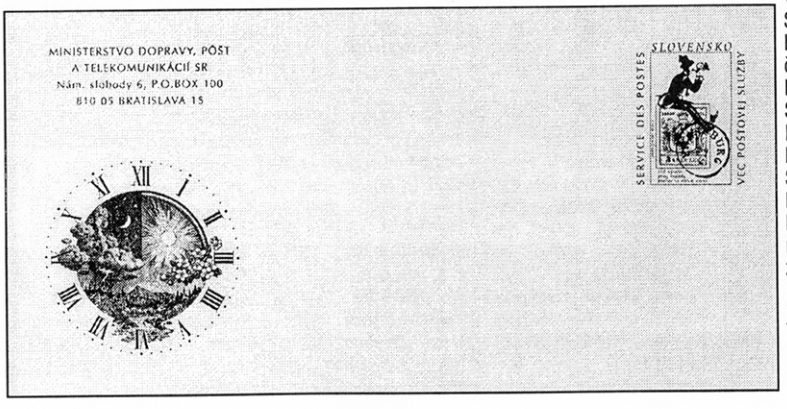

NOVÉ PEČIATKY

V dnešnom čísle informácie o nových príležitostných pečiatkach neuvádzame - pečiatky používané do vydania časopisu sú neaktuálne a o používaní pečiatok po 15. januári 2001 do uzávierky sme nezískali žiadnu správu. Znemožnili to skrátené termíny na objednávanie pečiatok, ktoré na jednej strane umožňujú ich vyhotovenie v krátkej výrobnej lehote, ale na druhej strane veľmi sťažujú informovanosť ❑ js

Z NOVINIEK SUSEDOV

V ČECHÁCH KONČILI I ZAČALI S KRESBAMI ADOLFA BORNA

Prvú známku tretieho tisícročia česká poštová správa vydala 2.1.2001 s úsmevne ladenou kresbou Adolfa Borna - nadchádzajúce milénium kúzelník vyčaroval zo svojho čarovného klobúka. Podobne ladená je aj kresba na FDC, kde vo vtáčom hniezde vidieť štyri vajíčka s číslicami tvoriacimi letopočet 2001. Rytiny emisie vypracoval Martin Srb. Známka (9 Kč) bola vytlačená rotačnou ocelotlačou kombinovanou štvorfarebnou hĺbkotlačou v PL po 50 kusoch. Kat.č. 0280 ❑ vkn

MAĎARSKÍ FILATELISTI S BOHATOU VIANOČNOU NÁDIELKOU

Maďarská pošta k Vianociam 2000 vydala 16.10.2000 dve emisie poštových známok - jednu s príležitostnými a jednu s výplatnými známkami. Na známke 26 Ft grafička K.Rényi zobrazila biblický výjav ako Mária s Ježiškom uniká z Betlehema (náklad 2,5 mil.). Na druhej príležitostnej známke (34 Ft) grafik I.Benedek tiež zobrazil biblický výjav - obraz svätej rodiny s Ježiškom, ktorý je zakomponovaný do ciferníka vreckových hodiniek, symbolizujúci 2000. výročie tejto udalosti (náklad 6,7 mil.). Výplatné známky boli vydané v rámci emisného radu Blahoželania. Grafička J.Gyüre vyhotovila pre štylizované kresby krajinky s vianočnou halúzkou (28 Ft) a vianočný stromček (29 Ft). Tieto známky boli vydané aj v zošitkovom vyhotovení . Dodajme ešte, že v čase od 3. do 26. decembra 2000 opäť bola v prevádzke vianočná pošta (príležitostná pečiatka s domicilom Nagykarácsony) ❑ vkn

Z POĽSKEJ ZNÁMKOVEJ TVORBY

60.VÝROČIE ZLOČINU V KATYŇSKOM LESE ■ Tragické a pre poľský národ bolestné udalosti spred 60 rokov pripomenula Poľská pošta 15. 11. 2000 vydaním dvoch príležitostných známok. Autor projektu emisie J. Wysocki pre známku 70 gr zvolil fotografiu kňaza s krížom pred Katyňským lesom a pre známku 80 gr fotografiu pápeža Jána Pavla II. kľačiaceho pred pamätníkom Zavražděných a umučených na východe. Známky v náklade 3,8 resp. 4,0 mil. kusov boli vydané v PL po 20 kusoch.

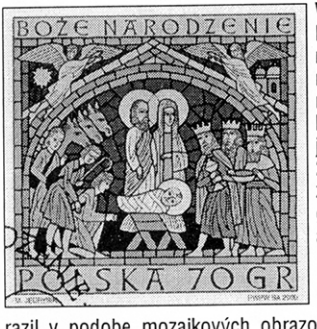

VIANOCE 2000 ■ Poľská emisia k minuloročným Vianociam bola vydaná 27.11.2000 v kontexte s Veľkým jubilejným rokom 2000. Pre štyri známky (70 a 80 gr, 1.10 1.55 Zl) autor výtvarných návrhov M.Jedrysik zvolil biblické motívy, ktoré zobrazil v podobe mozaikových obrazov, komponovaných do štvorcového formátu. Ku každej známke bola vydaná obálka prvého dňa vydania, na ktorých do symbolickej gotickej klenby a rozety sú vkomponované farebné fotografie z misijných ciest pápeža Jána Pavla II. Známky v nákladoch 13,6, 10,7, 3 a 2,6 mil. kusov boli vydané v PL po 16 kusoch ❑ vkn

RAKÚSKO SA LÚČILO NA LYŽIACH

Na rozdiel od predchádzajúcich rokov, keď vianočná známka tvorila záver emisnej činnosti rakúskej poštovej správy, bolo to tentoraz ináč. Poslednou rakúskou známkou roku 2000 je známka so športovým námetom, ktorá vyšla 15.decembra k **majstrovstvám sveta v alpských lyžiarskych disciplínách** v januári 2001 v ST. Antone am Arlberg. Známka predstavuje lyžiara v rozličných fázach pohybu. V ľavom dolnom rohu je malá siluéta svätoantonského kostola. Autorom výtvarných návr-

hov emisie je E.Peitner, nominálna hodnota 7 šilingov. Vytlačená je 4-farebnou hĺbkotlačou v kombinácii s jednofarebnou (pruská modrá) oceľorytinou ❑ Zc

NOVINKY Z UKRAJINY

Pošta Ukrajiny vydala dňa 28.7.2000 príležitostnú poštovú známku **900 rokov mesta Dubno**. Známkový obraz zachytáva vežu mestského opevnenia a mestský znak (Mi.392) ■ Príležitostná známka **Dožinky** má deň vydania 4.8.2000. Zobrazuje dievčatá v národnom kroji so zväzkami obilia a vidiecky pár pri slávnostnom stole (Mi. 393) ■ Dňa 23.8.2000 bola vydaná ďalšia známka z dlhodobého emisného radu **Regióny Ukrajiny**. Táto je venovaná Volyňskej oblasti v severozápadnej časti Ukrajiny. Na známke vidíme rozsiahle listnaté lesy s vodnou plochou a predstaviteľom fauny (jeleň). V strede známky je umiestnená mapa štátu a heraldický znak oblasti ■ 225. výročie pošty v Kyjeve pripomína príležitostná známka vydaná dňa 3. 9. 2000. Známka je rozdelená na tri časti, v ktorých je umiestnená budova pošty a ďalšie historické dominanty mesta, zatiaľ čo v popredí sú siluety postáv - poštára a dámy v dobových kostýmoch. Obraz známky je zakomponovaný do oblúkov mestkých arkád.

Všetky štyri známky majú nominálnu hodnotu 30 k a boli vytlačené ofsetom ❑ ilk

NÁRODNÉ PARKY V POĽSKU

Z produkcie poľských poštových lístkov sme na ukážku vybrali lístok propagujúci národné parky v Poľsku.
Na známke 70 gr je kompozícia vytvorená z listov rôznych stromov a na ľavej strane zoznam všetkých 22 národných parkov a s orientačnou mapkou, kde sa nachádzajú. Autorom výtvarných návrhov je J.Brodowski. Lístok bol vydaný v októbri minulého roka v nezvyčajne vysokom náklade 500 tisíc kusov ❑ vkn

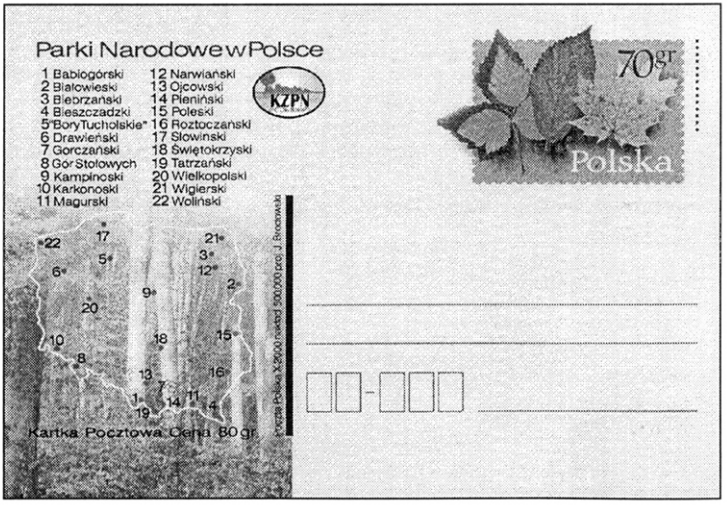

INFORMÁCIE · SPRÁVY

ANKETA: NAJKRAJŠIA SLOVENSKÁ POŠTOVÁ ZNÁMKA POSLEDNÉHO ROKA 20.STOROČIA !

Dňa 18. decembra 2000 vydaním poslednej, v poradí 26. známky, Dejiny poštového práva sa uzatvoril ôsmy rok známkovej tvorby Slovenskej republiky. Aj v tomto roku Zväz slovenských filatelistov a Slovenská pošta, š.p., v spolupráci s redakciami časopisov Poštové zvesti a Zberateľ a redakciami informačných bulletinov Martinia, Nitrafila a Spoločenstvo sv. Gabriel vyhlasujú verejnú anketu o najkrajšiu slovenskú poštovú známku roku 2000.

Zámerom ankety je spoznať ohlas súčasnej slovenskej známkovej tvorby vo filatelistickej i širokej verejnosti doma i v zahraničí a súčasne získať podnety a námety pre budúce slovenské poštové známky.

Účastníci ankety majú odpovedať aspoň na jednu z týchto dvoch anketových otázok:

1. KTORÁ SLOVENSKÁ POŠTOVÁ ZNÁMKA VYDANÁ V ROKU 2000 SA VÁM NAJVIAC PÁČILA?

2. KTORÝ NÁMET NAVRHUJETE SPRACOVAŤ NA NOVÝCH SLOVENSKÝCH ZNÁMKACH V NASLEDUJÚCICH ROKOCH?

Na každú otázku uveďte iba jednu odpoveď. Vaše vyjadrenie posielajte zásadne **na korešpondenčnom lístku** - s uvedením vlastnej adresy a podpisom - na adresu: Zväz slovenských filatelistov - sekretariát, Radlinského 9. 812 11 Bratislava 1, **najneskoršie do 31. marca 2001**. Každý účastník ankety dostane poštový lístok s prítlačou najkrajšej známky roka 2000 a okrem toho bude zaradený do žrebovania o vecné ceny. O výsledkoch ankety budeme čitateľov včas informovať.

Pre uľahčenie orientácie vlaňajšiu produkciu slovenských poštových známok reprodukujeme na strane 2. strane obálky ❑ Redakcia

■ ANKETA: VYBERTE S NAMI NAJKRAJŠIU PRÍLEŽITOSTNÚ PEČIATKU ROKA 2000

Už tradične začiatkom roka vyhlasuje Zväz slovenských filatelistov a Slovenská pošta, š.p., v spolupráci s redakciami časopisov Poštové zvesti a Zberateľ a redakciami informačných bulletinov Martinia, Nitrafila a Spoločenstvo sv. Gabriel verejnú anketu o najkrajšiu slovenskú príležitostnú pečiatku. Dnes vyhlasujeme 8. ročník ankety, ktorá má dať odpoveď na otázku, ktorá príležitostná pečiatka roka 2000, posledného roka 20. storočia, je považovaná za najkrajšiu, a súčasne prostredníctvom ankety získať aj poznatky o skúsenostiach so získavaním odtlačkov pečiatok na našich poštách.

V roku 2000 bolo vydaných viac ako 160 príležitostných pečiatok, ktoré boli a sú priebežne predstavované aj na stránkach nášho časopisu v rubrike Nové pečiatky a najmä v mesačných prehľadoch, ktoré pripravuje Dr. J. Soukup.

Pravidlá ankety sú jednoduché: Účastníci ankety majú odpovedať na dve otázky:

1. KTORÚ SLOVENSKÚ RUČNÚ PRÍLEŽITOSTNÚ POŠTOVÚ PEČIATKU ROKA 2000 POVAŽUJETE ZA NAJKRAJŠIU?

2. AKÉ MÁTE SKÚSENOSTI S VČASNOSŤOU INFORMÁCIÍ O VYDÁVANÝCH PEČIATKACH A KVALITOU ICH ODTLAČKOV, KTORÉ SÚ POSKYTOVANÉ NA NAŠICH POŠTÁCH?

K účasti v ankete stačí odpovedať aspoň na jednu otázku. Svoj hlas, názor alebo návrh treba poslať zásadne **na korešpondenčnom lístku** - s uvedením vlastnej adresy a podpisom - na adresu: Zväz slovenských filatelistov - sekretariát, Radlinského 9, 812 11 Bratislava 1, **najneskoršie do 31. marca 2001**. Každý účastník ankety obdrží od Slovenskej pošty zaujímavý filatelistický suvenír a bude zaradený do žrebovania o vecné ceny. O výsledkoch ankety budeme čitateľov informovať.

Vopred sa tešíme na Vaše hlasy a názory a ďakujeme za účasť v ankete! ❑ Redakcia

■ Deň poštovej známky a filatelie

Posledný Deň slovenskej poštovej známky a filatelie v uplynulom storočí mal neobyčajne bohatý program. Už od ranných hodín 18. decembra 2000 pútala pozornosť mimoriadna vlaková pošta na trati z Bratislavy do Košíc a späť, v poobedňajších hodinách pre priaznivcov poštových známok a filatelie bol pripravený odborný seminár a vyrcholil slávnostným zhromaždením, ktoré usporiadali Zväz slovenských filatelistov, Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky a Slovenská pošta, štátny podnik. Okrem tradičného programu, ktorý sa už niekoľko rokov spája s týmto Dňom, osobitný lesk mu dodávalo najmä 50. výročie založenia Poštovej filatelistickej služby - POFIS a uvedenie vydania poslednej slovenskej poštovej známky v 20. storočí.

Slávnostné zhromaždenie sa uskutočnilo v Mirbachovom paláci Galérie mesta Bratislavy, ktorého priestory vytvorili pre podujatie skvelé prostredie s vysokou kultúrnou úrovňou. Priaznivú atmosféru ešte dotvoril úvodný kultúrny program a veľká účasť pozvaných hostí na čele s vrcholnými predstaviteľmi usporadujúcich organizácií - ZSF, MDPT SR a SP, tvorcov slovenských poštových známok a v tomto roku aj početnejšia účasť jubilujúcich pracovníkov Pofisu. Z programu zhromaždenia aspoň telegraficky uvádzame (o niektorých píšeme osobitne na inom mieste):

Cenu ministra dopravy, pôšt a telekomunikácií SR za známkovú tvorbu roku 2000 odovzdával osobne minister Ing. J. Macejko. Príhovor o slovenskej známkovej tvorbe predniesla generálna riaditeľka sekcie pôšt MDPT SR Ing. J. Brichtová. Slávnostné zhromaždenie bolo vhodnou príležitosťou aj na odovzdanie ďalších vyznamenaní a ocenení, ktorú usporiadatelia aj vhodne využili - odovzdávala sa Cena ZSF za rok 1999, zlatý Čestný odznak ZSF a odovzdávali sa aj ocenenia pre pracovníkov POFIS-u. Okrem tradične v tento deň vydávanej poštovej známky bolo uvedené aj vydanie známky Dejiny poštového práva, ktorá zakončila vlaňajšiu emisnú činnosť MDPT SR a tým sa stala aj poslednou slovenskou poštovou známkou vydanou v 20. storočí. Účastníci zhromaždenia si mohli pozrieť aj film o činnosti POFIS-u.

Podujatie bolo na vysokej odbornej i spoločenskej úrovni a dá sa konštatovať, že bolo dôstojnou rozlúčkou s rokom 2000 i 20. storočím ❑ vkn

■ Cena Ministra roku 2000

Na slávnostnom zhromaždení pri príležitosti Dňa slovenskej poštovej známky a filatelie 18. decembra 2000 v Galérii mesta Bratislavy v Mirbachovom paláci už tradične bola odovzdaná cena ministra dopravy, pôšt a telekomunikácií SR za známkovú tvorbu roku 2000. Na základe odporúčania Realizačnej komisie známkovej tvorby cena bola udelená v troch kategóriách:

1 / **Najkrajšia známka roka**: **Emisia Dejiny poštového práva**, autor výtvarného návrhu **Dušan Kál-lay**, tvorca rytiny **Rudolf Cigánik**.

2 / **Najlepší výtvarný návrh**: **Emisia 150. výročie prvej známky platnej na našom území**, autor **Dušan Kállay**.

3 / **Najlepšia rytina**: **Známka Narodenie zo Spišskej Novej Vsi**, autor rytiny **František Horniak**.

Cenu odovzdal osobne minister Jozef Macejko ❑ vkn

■ Príležitostná vlaková pošta

Pri príležitosti 50. výročia založenia Poštovej filatelistickej služby - POFIS, pripravila Slovenská pošta, š.p., OZ TÚP Bratislava, na deň 18. december 2000 príležitostnú vlakovú poštu v pravidelnom rýchlikovom spoji z Bratislavy do Košíc a späť. V interiéri železničného vozňa, ktorý bol pripojený k rýchliku Čingov (Bratislava-Košice) a Horehronec (Košice-Bratislava), bola nainštalovaná výstavka slovenskej známkovej tvorby a bola zriadená aj príležitostná poštová priehradka s predajom filatelistických materiálov a s vlakovými a staničnými pečiatkami.

Takto vybavený železničný vozeň mohli navštíviť cestujúci počas celej cesty v oboch smeroch. No s najväčším záujem sa táto akcia stretla medzi filatelistami. Aj vďaka tomu, že o nej boli informovaní dostatočne zavčasu. Keby tak boli vopred k dispozícii aj v teň deň vydané materiály... Hádam nabudúce podobné podujatie dostane vyšší počet hviezdičiek aj v tomto smere.

A ako vlaková pošta odštartovala? Hneď po pristavení súpravy rýchlika Čingov na tretie nástupište bratislavskej

hlavnej stanice sa objavili prví záujemcovia, najmä o príležitostnú pečiatku vlakovej pošty, ktorú podaktorí využili aj na podanie vianočných pozdravov. Stretnúť ste mohli pracovníčky a pracovníkov Slovenskej pošty i MDPT SR a zástupcov ZSF. Hlavným stewardom, ktorý obhospodaroval príležitostné pečiatky, bol bývalý dlhoročný vedúci pošty Bratislava 1 Ivan Brzobohatý, ktorému asistoval podpredseda ZSF Miroslav Ňaršík (alebo naopak?). Do odchodu vlaku bola vo vozni trma-vrma, lebo mnohí príležitostní návštevníci sa ponáhľali, aby sa nechtiac nestali čiernymi pasažiermi. Niekto - aby stihol vybaviť všetky želania svoje i svojich priateľov - aj cestoval, hoci len krátky úsek. Ako napríklad dr. Soukup, ktorý cestoval len kúsok a hneď na zastávke Bratislava-Vinohrady vystúpil. Ale Jožko Vacek si dobre privstal, aby sa domov do Trenčína vrátil týmto „špeciálom". Mgr. Mička nastúpil do vlaku v Trnave, aby v Piešťanoch vystúpil a stihol sa dostať do Bratislavy, kde sa poobede konal odborný seminár ZSF...

Čo k tomu dodať? Azda len toľko: Dobrý nápad, dobrá propagácia pošty i filatelie. Pokiaľ niečo nevyšlo tak, ako si to organizátori predstavovali, aj taká skúsenosť je pre budúcnosť dobrá. Vlak sa pohol - a zdá sa, že smeruje do lepších časov slovenskej filatelie. ❑ vkn

■ Odborný seminár o slovenskej známke

Pri príležitosti Dňa slovenskej poštovej známky a filatelie 18.decembra 2000 sa uskutočnil v budove Chemicko-technologickej fakulty STU v Bratislave odborný seminár o slovenskej poštovej známke. Usporiadateľom seminára bol výbor Združenia klubov filatelistov Bratislavy a odbor známkovej tvorby Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR. Seminára sa zúčastnili okrem zástupcov ZSF a MDPT SR aj predstavitelia Slovenskej pošty, š.p., tvorcovia známok a ďalší hostia.

V prvej časti seminára odzneli dva vystúpenia. Tajomníčka komisie známkovej tvorby MDPT SR Mgr.A.Paulinyová komplexne zhodnotila slovenskú známkovú tvorbu za roky 1993 až 2000. Podpredseda ZSF doc. Ing.J.-Tekeľ, PhD., uviedol nový špecializovaný katalóg poštových známok SLOVENSKO 2000. V rozprave vystúpil J. Korený s príspevkom o možnostiach využitia balíkového skartu pre zberateľské účely. Predseda Komisie slovenskej poštovej známky ZSF Ing. M.Gerec, jeden zo spoluautorov špecializovaného katalógu, priblížil prítomným niektoré aspekty spracovania katalógu. O potrebe väčšej podpory mládežníckej filatelie zo strany Slovenskej pošty, absencii osobitnej priehradky pre filatelistov na poštách a ďalších aktuálnych otázok sa dotkol vo svojom vystúpení Dr.S.Šablatúra. Vo svojom vystúpení dpt.Š. Plško poukázal na potrebu ujednotenia odborného názvoslovia vo filatelistickej literatúre, ozrejmenia zaradenia „Modrého Štefánika" do katalógu a najmä na nedostatočné služby Pofisu, ktorý málo prihliada na metodiku zbierania slovenských poštových známok (napríklad odchýlky papiera známok) i na konkrétne podmienky pre novinkovú službu členom v kluboch (napríklad nemožnosť operatívnych zmien v odbere noviniek). Dr.S.Zrubec vo svojom vystúpení hovoril o poštových známkach z hľadiska ich propagácie a význame systematického zabezpečovania informácii pre verejnosť, najmä zberateľskej a v tejto súvislosti poukázal na mnohé príklady zahraničných poštových správ.

Na záver Dr.J.Soukup, ktorý seminár otváral a viedol, okrem iného podotkol, že organizátori sa rozhodli vydať zborník referátov a príspevkov zo seminára. Mal by byť ďalším podnetom pre rozvinutie bádateľských a vzdelávacích aktivít o slovenskej poštovej známke ❑ vkn

■ Ulica verná svojmu názvu

Dňa 11. decembra 2000 Slovenská pošta vydala prítlač na poštový lístok „Revitalizácia poštovej ulice, Bratislava-Staré Mesto" a v ten istý deň používala aj príležitostnú pečiatku s názvom tejto bratislavskej ulice. K akej príležitosti bol lístok a pečiatka zamerané?

V uvedený deň bola oficiálne sprístupnená pre verejnosť Poštová ulica v Bratislave po jej takmer trojmesačnej rekonštrukcii. Stalo sa tak za účasti starostu mestskej časti Bratislava-Staré Mesto Andreja Ďurkovského a generálneho riaditeľa Slovenskej pošty, š.p., Jaroslava Dobrotku. Projekt revitalizácie ulice je zaujímavý tým, že doplnkové prvky architektúry pripomínajú názov ulice, ktorý sa viaže na poštu a jej pracovníkov. Napríklad 48 zemných lámp v tvare poštovej pečiatky, ktoré v dolnej časti ulice nesú mená najdôležitejších zastávok slovenského úseku historickej cesty Magna Via, v hornej časti ich prostredníctvom vzniklo virtuálne spojenie Bratislavy so svetovými metropolami.

Zdá sa, že najmä pre filatelistov sa ulica, spájajúca námestie SNP s Hodžovým námestím, stane obľúbeným miestom prechádzok ❑ vkn

■ Deň poštovej známky v Košiciach

V Košiciach si Deň poštovej známky 2000 pripomenuli slávnostným zhromaždením v kinosále Slovenského technického múzea dňa 16.12.2000. Za účasti početných hostí a zástupcov klubov filatelistov z celého východoslovenského regiónu zhromaždenie otvoril a viedol podpredseda KF 54-01 MVDr.I.Maraček,DrSc. Prítomných slávnostnými príhovormi pozdravil tajomník ZKF M.Teťula a za riaditeľstvo Východoslovenské riaditeľstvo pôšt B.Labanský. Do programu bola zaradená aj prednáška Ing.J.Kuběnku na tému Predchodcovia perfinov a pri tejto príležitosti boli odovzdané aj Odznaky odbornej zdatnosti III. stupňa A.Urbanovej z Popradu (vedúci KMF Ing.J.Rančák) a F.Novotnému z Prešova (vedúca KMF Ľ.Matyášová). Na záver slávnostného zhromaždenia predseda KF 54-01 MVDr.A.Bárd informoval prítomných o pripravovaných aktivitách klubu v roku 2001 ❑ vg

■ Numizmatika v Bratislave

Bratislavská pobočka Slovenskej numizmatickej spoločnosti usporiada v 1.polroku 2001 členské schôdze a prednášky s numizmatickou tematikou v nasledovných termínoch:

16.január 2001 ■ Ivan Zátopek: **ŤAŽBA DRAHÝCH KOVOV V BANSKOŠTIAVNICKOM REGIÓNE**

20.február 2001 ■ Peter Zoričák: **ZAVEDENIE BALANCIERA V KREMNICKEJ MINCOVNI**

20.marec 2001 ■ Výročná členská schôdza

17.apríl 2001 ■ Ján Hunka: **POKLAD MINCÍ ZO 17. STOROČIA Z ČADCE**

15.máj 2001 ■ Otakar Srna: **Z HISTÓRIE POĽSKÉHO MINCOVNÍCTVA**

19.jún 2001 ■ Pravidelná členská schôdza a krátka prednáška

Členské schôdze a prednášky sa budú konať v priestoroch Slovenského národného múzea v Bratislave, Vajanského nábrežie 2, III. poschodie, vždy v utorok, so začiatkom o 16.00 hod. ❑ E.Minarovičová

■ Z programu SNS, pobočka Trenčín

Slovenská numizmatická spoločnosť, pobočka Trenčín v spolupráci s ďalšími organizáciamim pripravuje na 1. polrok 2001 bohatý program z ktorého vyberáme:

27. január ■ Výročná členská schôdza (8.00 až 11.00 hod.)
15. február ■ 50.výročie popravy bývalých študentov TN gymnázia - prednáška J.Masára
15. marec ■ Slováci v mierových misiách OSN - prednáška J.Koreného
19. apríl ■ Život a dielo kartografa J.Lipského, 175. výročie smrti - prednáška P.Forgácha
17. máj ■ Spomienky frontového lekára na II. svetovú vojnu
26. máj ■ Zájazd do Bratislavy na výstavu Slováci v Juhoslávii, Mohylu M.R.Štefánika v Ivanke, Letisko Vajnory a Múzeum Rača - J.Čány, L.Jambor
21. jún ■ Život a dielo kňaza a botanika Jána Lippaya, 335.výročie smrti
30. jún ■ Odhalenie pamätnej tabule A.Kvaszovi na hoteli TATRA

Členské schôdze (spojené s výmenou zberateľského materiálu a besedou) sa budú uskutočňovať spravidla každý tretí štvrtok v mesiaci od 16.00 hod. na 2. poschodí Domu armády ❑ ký

■ Košické odborné semináre

Klub filatelistov 54-01 v rámci osvetového a vzdelávacieho programu Štátnej vedeckej knižnice v Košiciach pripravuje na I. polrok 2001 odborné semináre na nasledujúce témy:

10.1.2001 ■ Juraj Pálka: Spôsob dopravy listových zásielok v predznámkovom období
14.2.2001 ■ František Sopko: Tvorba nametového exponátu
14.3.2001 ■ Dušan Evinic: Balíkové sprievodky s natlačenými kolkami 1 Kčs z roku 1938
11.4.2001 ■ J.Kuběnka, J.Marenčík, T.Knotek: Predchodcovia perfinov
16.5.2001 ■ Ján Gašpar: História tatranskej pohľadnicovej tvorby
13.6.2001 ■ Miroslav Gerec: Špecializácia nových slovenských známok

Odborné semináre sa konajú v zasadačke Štátnej vedeckej knižnice v Košiciach, Pribinova 1 v uvedených dňoch vždy od 16.00 hod. ❑ vg

■ Pre priaznivcov letectva

Plán podujatí Klubu leteckej histórie a pobočky Slovenského leteckého zväzu v Trenčíne na prvý polrok 2001:

21. január ■ Výročná členská schôdza SLZ
25. január ■ Rogalo začínalo v Trenčíne - P. Adamica
8. február ■ Poznáte paraglajding, jeho úskalia a zaujímavosti? - J. Čičko
22. február ■ Pravda o M. R. Štefánikovi v knihe „Údery pod nás"? - M. Novota
8. marec ■ Kozmonaut Ivan Bella na orbitálnej stanici MIR - Š.Víttek
29. marec ■ 80. výročie narodenia pplk. let. M. Beznáka, navigátora a palubného strelca
12. apríl ■ Skúsenosti zalietavajúcich pilotov plk. Jozefa Klassa a mjr. Luboša Mihulu
26. apríl ■ Športové letectvo v Nitre a na Slovensku - M.Friša
10. máj ■ Havária gen. Š. Jurecha na Fi-156 Štorch - Augustín Emil
26. máj ■ Zájazd do Bratislavy na výstavu Slováci v Juhoslávii, Mohylu M. R. Štefánika v Ivanke, Letisko Vajnory a Múzeum Rača - L.Čány, L.Jambor
14. jún ■ Priekopník letectva dolnozemský Slovák A. Kvasz - Š. Androvič
30. jún ■ Odhalenie pamätnej tabule A. Kvaszovi na hoteli TATRA- výbor SLZ

Podujatia KLH budú druhý štvrtok a SLZ posledný štvrtok v mesiaci od 16.00 hod. na 2. poschodí Domu armády v Trenčíne ❑ ký

■ Mineralogické podujatia

Uverejňujeme prehľad podujatí pripravovaných pre zberateľov nerastov a skamenelín v prvom polroku 2001:

10.2.2001 BRATISLAVA ■ **10. MEDZINÁRODNÁ BURZA MINERÁLOV A SKAMENELÍN.** Stredisko kultúry, Bratislava, Vajnorská 21.

31.3.2001 BRNO ■ **6. MEZINÁRODNÍ PRODEJNÍ VÝSTAVA MINERÁLŮ, FOSILIÍ, ŠPERKŮ A PŘÍRODNIN.** Brno - Výstaviště, Kongresové centrum.

6.-7.4.2001 BRATISLAVA ■ **8.MEDZINÁRODNÉ STRETNUTIE ZBERATEĽOV MINERÁLOV, SKAMENELÍN A ŠPERKOV Z DRAHÝCH KAMEŇOV + VÝSTAVA „KAMEŇ A ZDRAVIE"**. Bratislava - Ružinov, Cultus - Dom kultúry.

7.4.2001 OSTRAVA ■ **MINERALOGICKÉ SETKÁNÍ.** Ostrava - Poruba, Ústav geoniky.

4.- 6.5.2001 TIŠNOV ■ **50. MEZINÁRODNÍ TIŠNOVSKÁ BURZA MINERÁLŮ.** Sokolovňa + gymnázium v Tišnove.

19.5.2001 KOŠICE ■ **8. MINERALOGICKÁ BURZA**. Košice, Východoslovenské múzeum, Nám. Maratónu mieru 1.

9.6.2001 TRNAVA ■ **2. MINERALOGICKO-EZOTERICKÁ VÝSTAVA A BURZA**. Trnava, Západoslovenské múzeum, Múzejné nám.3. ❑ Pripravil **O.Miko**

VÝSTAVY

Výstava Housa - Horniak v Žďári nad Sázavou

Výstava rytín Bedřicha Housu a Fera Horniaka, ocenených v súťaži o najkrajšiu poštovú známku sveta Grand Prix - WIPA 2000 (B.Housa - 2. cena za rytinu známky s obrazom J.Navrátila: Priadka a F.Horniak - 3.cena za rytinu známky s obrazom M.Benku: Krajina z Terchovej), sa koná vo výstavnej sieni Starej radnice v Žďári nad Sázavou. Výstava, ktorú organizuje miestny klub filatelistov v spolupráci s Domom kultúry, bola otvorená 13.januára a potrvá do 28. januára 2001 ❑ vkn

Výstava ŽILINFILA 2001 pozýva

V dňoch 5. až 14. októbra 2001 sa uskutoční v Žiline, v priestoroch Považskej galérie umenia, Republiková filatelistická výstava s medzinárodnou účasťou ŽILINFILA 2001. Žilinskí filatelisti touto výstavou chcú pripomenúť dve významné jubileá - 80. výročie založenia klubu filatelistov a 65 rokov od „Jubilejnej výstavy" poštových známok klubu čs. filatelistov v Žiline (1936).

Výstava bude mať 3 nesúťažné a 11 súťažných tried. V oficiálnej triede sa predstaví svojou expozíciou Slovenská pošta, š.p., a Poštové múzeum. V súťažných triedach sa môžu zúčastniť exponáty s potrebnou kvalifikáciou, ale k účasti na výstave sa môžu prihlásiť zberatelia aj s novými exponátmi do triedy prvovystavovateľov. Na výstavu bude nadväzovať rad ďalších podujatí ako napríklad výstava historických pohľadníc, expozícia Mincovne Kremnica a výstava platidiel, výstava neznámkovej tvorby autorov poštových známok, celoštátna burza a 11. medzinárodná aukcia známok, holubia pošta, kongres mladých filatelistov a ďalšie.

Pre záujemcov o vystavovanie alebo podrobnejšie informácie uvádzame kontaktnú adresu: TEMAFILA, Hviezdoslavova 16, 010 01 Žilina ❑ vkn

BLAHOŽELÁME

Ocenenia ZSF

Zväz slovenských filatelistov odovzdal pri príležitosti Dňa slovenskej poštovej známky a filatelie 18.decembra 2000 **MVDr.Pavlovi Hallonovi** Cenu ZSF za rok 1999 za jeho celoživotný podiel na rozvoji slovenskej organizovanej filatelie. Štatút tohto vyznamenania ZSF schválil minulého roku a teraz bolo udelené prvýkrát.

Pri príležitosti Dňa slovenskej poštovej známky a filatelie 18.12.2000 Zväz slovenských filatelistov odovzdal zlatý Čestný odznak ZSF **Doc.Ing.Jozefovi Tekeľovi, PhD.**, za jeho významný podiel na rozvoji slovenskej organizovanej filatelie.

Výzva k zberateľom, špecialistom

Zväz slovenských filatelistov obnovuje činnosť **Komisie slovenskej známky a celín**. Ak sa podrobne zaoberáte poštovými známkami a celinami známkových krajín **Československo 1918-1939, Československo 1945-1992, Protektorát Čechy a Morava, Česká republika od r. 1993, Slovensko 1939-1945** alebo **Slovensko od r. 1993**, máte príležitosť prispieť k filatelistickému poznaniu! Tieto známkové krajiny sú spojené historicky a jazykovo, majú spoločné technológie výroby poštových známok a celín, spoločné osobné filatelistické kontakty. Komisia sa im bude venovať z hľadiska špecializácie, pri nových slovenských známkach má ambície prispieť svojim názorom k zlepšeniu emisnej politiky.

Odborne náročné úlohy nás čakajú v oblasti terminológie. Nástrojmi komisie budú publikácie vo filatelistickej tlači a prednášky v kluboch a na väčších filatelistických podujatiach, kde bude komisia garantom odbornosti. Predpokladáme, že s pomocou vrcholných orgánov ZSF nadviažeme výmenu informácií so Slovenskou poštou, š. p., o nových známkach a celinách pri propagácii ich zbierania. V minulom roku ZSF vydal nový špecializovaný katalóg slovenských poštových známok a celín obidvoch období. Pevne veríme, že bude oživením v tejto oblasti a prinesie novú a silnú vlnu špecializovaných zberateľov. Komisia chce byť pre nich obojsmerným zdrojom informácií a miestom, kde nájdu odpovede na otázky špecializovaného zbierania.

Záujemcov prosíme, aby sa prihlásili písomne na adresu: **Zväz slovenských filatelistov, Komisia slovenskej známky a celín, Radlinského 9, 812 11 Bratislava**. V prihláške uveďte Vašu adresu, oblasť, ktorej sa venujete, a Vaše námety na činnosť komisie. Uvítame aj Vaše prvé poznatky, ktoré budeme po overení publikovať alebo aj Vaše názory na nový katalóg.

❑ Miroslav Gerec, predseda komisie

Najkrajšia známka Francúzka 1999

My sme si zvykli veľmi rýchlo vyhlasovať najkrajšiu známku roka - koncom každého roka. U nás to robí osobitná, nie veľmi početná komisia zostavená vydavateľom. Vo Francúzsku sa s tým naopak, veľmi neponáhľajú, ale robia to na základe širokej účasti odborníkov z oblasti výtvarného umenia, filatelistov, ale aj veľkej účasti občianstva, v tom najmä mládeže. Na základe osobitne vyhlásenej ankety za najkrajšiu známku Francúzska za rok 1999 bola vyhlásená podlhovastá známka s celkovým pohľadom na zámok Haut-Koenigsburg na dolnom Rýne. Na ankete sa zúčastnilo vyše 120 tisíc občanov zo všetkých profesií i častí Francúzska a tiež takmer tisícka zberateľov zo zahraničia. Za víťaznú známku hlasovalo 15,6 % účastníkov ankety ❑ Zc

Týždeň písania listov a čaj

Thajská pošta už tradične vydáva k Medzinárodnému týždňa písania listov, ktorý sa pripomína v októbri, príležitostnú známku. Motívy známok v rozličných krajinách sú rôzne, no určitým spôsobom toto písanie, prípadne čítanie listov pripomínajú. Predsa štyri thajské známky svojim motívom sú prekvapivé. Je na nich porcelánová súprava na čaj i s táckou a džbánom. Na margo voľby tohto motívu poštová správa uvádza, že písanie i čítanie listov je príjemnejšie pri čajovej pohode ❑ Zc

POHĽADNICE a FOTOGRAFICKÁ DYNASTIA DIVALDOVCOV

JÁN GAŠPAR

O propagáciu krás našej krajiny, osobitne Vysokých Tatier prostredníctvom priekopníckej fotografie sa od začiatku sedemdesiatych rokov 19. storočia významne zaslúžila fotografická dynastia Divaldovcov - otca a jeho troch synov, ktorých vydavateľský činnosť trvala pol storočia a doznievala ešte po rozpade Rakúsko-Uhorska.

Túto tradíciu založil **Karol Divald starší** (2.11.1830 Banská Štiavnica - 7.11.1897 Prešov). Pochádzal z rodiny lesného inžiniera, študoval chémiu a farmáciu vo Viedni, kde sa zoznámil aj s fotografiou. Po štúdiách pôsobil v Rakúsku, v Prešove, krátko aj vo Vranove nad Topľou a po svadbe v roku 1858 sa presťahoval do Bardejov a tam si zriadil lekáreň. Fotografovanie bolo v tom čase jeho záľubou, zdrojom obživy mu bola práca lekárnika. V roku 1863 sa presťahoval do Prešova, kde si tiež otvoril lekáreň, ale tu si už o dva roky zriadil aj fotoateliér. Od konca šesťdesiatych rokov sa zaoberal aj krajinárskou fotografiou.

Divald sa rýchlo stal uznávaným fotografom a často svoje fotografie aj vystavoval. Už v roku získal medailu na medzinárodnej fotografickej výstave v Berlíne, v roku 1871 ho ocenil aj Francúzsky alpský klub. Ako fotografa a vysokohorského turistu ho najviac zaujali Vysoké Tatry. Začal fotografovať nie ich panorámu z Popradskej kotliny, ale exteriéry vtedy ešte ťažko dostupných dolín, tatranské plesá a štíty. Na podnet Uhorského karpatského spolku (UKS, založený 8.10.1873), ktorého bol členom, už v roku 1873 vydal sériu 30-tich pekných tatranských fotografií na tvrdom kartóne, v roku 1876 ďalší 40 kusový seriál a v roku 1879 súbor fotografií pre potreby cisárskeho dvora pri príležitosti plánovanej návštevy Františka Jozefa I. do Vysokých Tatier. Zachovalo sa aj niekoľko portrétov priekopníkov tatranskej turistiky a pohľady na rozvíjajúce sa osady Štrbské Pleso, Podbanské, Starý Smokovec, Huszov park v Poprade a neskôr aj Nová Smokovec a Studenopotocké kúpele s Ruženinou chatou. Divaldove tatranské fotografie si záujemcovia mohli zakúpiť v jeho prešovskom ateliéri, na správe kúpeľov v Starom Smokovci, u kníhkupcov Rosenberga v Budapešti, Adolfa Maurera v Košiciach, Karola Seeligera v Levoči, Karola Prochádzku v Tešíne a obchodníka so sklom Júliusa Handla v Kežmarku. V druhej polovici 70-tych rokov svoju sieť predaja fotografií rozšíril aj o kúpele v Novom Smokovci, v Huszovom parku v Poprade a Calderoniho športovej predajni v Budapešti.

Fotografovanie vo vysokohorskom teréne bolo v tom čase mimoriadne náročné. Jeho výpravy do hôr tvorilo až 10 nosičov s fotografickým materiálom, ktorý bolo potrebné spracovať ihneď po naexponovaní priamo v teréne. Keďže vyhotovovanie fotografií v malých množstvách nemohlo uspokojiť záujem verejnosti, rozhodol sa podniknúť so svojim najstarším synom Karolom študijné cesty do Mníchova a Drážďan s cieľom získať pre firmu grafické reprodukčné zariadenie. Po návrate v roku 1878 zriadil v Prešove svetlotlačiareň, prvú v Uhorsku. Od toho roku sa datujú aj jeho fotografické prílohy do ročeniek Uhorského karpatského spolku. Divaldove snímky boli v tom čase aj podkladom pre viacerých grafikov, ktorí podľa nich zhotovovali obrázky do rôznych tatranských turistických sprievodcov.

V roku 1879 premiestnil časť firmy do Budapešti, kde zriadil svetlotlačiareň a fotoatelier, o rok neskôr otvoril

Fotografia Karola Divalda staršieho (na obr.hore), Prešov, hlavná ulica - pohľadnica s dlhou adresou, Svetlotlač Ludovít Divald, Prešov

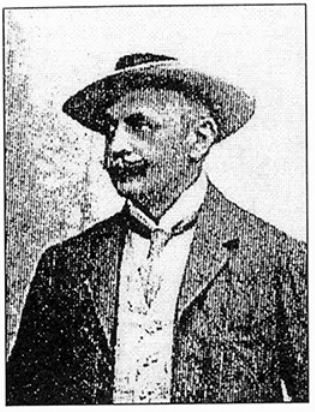

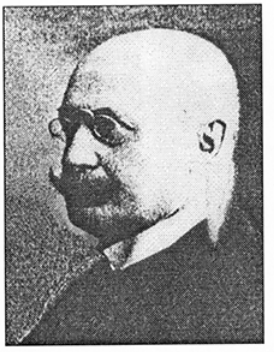

Synovia Karola Divalda staršieho (zľava do prava): Karol Divald mladší, Ľudovít Montán Divald a Adolf Jozef Divald

sezónne filiálky aj v Bardejovských kúpeľoch a v Starom Smokovci. Snímky vyhotovené firmou slúžili aj ako učebné pomôcky a podklady pre tatranské pohľadnice. Tu je potrebné vyvrátiť jeden omyl, ktorý sa často vyskytuje v súvislosti s Karolom Divaldom starším. Sám totiž nikdy nebol vydavateľom tatranských pohľadníc, ako sa to často nesprávne uvádza. Prvé tatranské pohľadnice určené pre poštové použitie vydala firma Divald v Prešove až v roku 1898, teda po smrti jej zakladateľa a za firemným názvom sa už ukrýval jeho syn Ľudovít.

Vysoké Tatry v Budapešti prostredníctvom fotografie najviac spropagoval syn **Karol Divald mladší** (1858 Bardejov - 1924 Budapešť). Remeslu sa vyučil u otca a spomedzi svojich bratov dosiahol na poli fotografie azda najväčšie úspechy a slávu. Mnohé tatranské snímky z vysokohorského prostredia z 80. a 90. rokov 19. storočia nafotografoval práve a mnohé z nich slúžili ako podklady pre pohľadnice a rôzne albumy ešte aj o 20 rokov neskôr. V roku 1890 prevzal od otca fotoateliér, svetlotlačiareň a grafický reprodukčný ústav v Budapešti a usadil sa tam natrvalo (určitý čas ešte prevádzkoval aj ateliér v Starom Smokovci). Svoju firmu v roku 1898 rozšíril aj o vydavateľstvo pohľadníc, pričom do roku 1909 ich vydal viac ako 2200 druhov. Sám vydal svoje prvé pohľadnice Vysokých Tatier v roku 1899 (napríklad ev.č. 311, 316, 329, 651, 657 a ďalšie), kedy jeho budapeštianska firma na tomto poli v Uhorsku zaujímala prvoradé postavenie. Boli zhotovené svetlotlačou v hnedom, čiernobielom, sivomodrom alebo sivozelenom odtieni, niektoré boli dodatočne kolorované. V rokoch 1898-1904 vydal veľkú sériu stereoskopických tatranských fotografií, neskôr aj niekoľko leporiel a viacdielnych panoramatických pohľadníc. Svoju produkciu označoval často len grafickou značkou s kombináciou písmen D-K, resp. D-K-B alebo skratkou D.K.Bp.

Karol Divald ml. svoje aktivity postupne natoľko rozšíril, že spolu s Karolom Námethom v roku 1909 založil akciovú spoločnosť M.S.M. - Magyar sokszorosító műipar (Maďarský reprodukčný umelecký priemysel), ktorá sa do roku 1912 výlučne venovala už iba výrobe pohľadníc, väčšinou podľa starších Divaldových fotografií. Časť z nich bola zhotovená aj podľa tatranských snímok c.k. dvorného fotografa Mórica Erdélyiho z Budapešti a zimných snímok majiteľa Tatranskej Polianky MUDr. Michaela Guhra (1873-1933). Firma vydala asi 3000 rôznych číslovaných pohľadníc, z ktorých asi 300 zobrazovalo Vysoké Tatry aj z ich poľskej (haličskej) strany.

V roku 1911 sa Divald s Némethom rozišiel sa spoločnosť zanikla. Divald sa ešte v tom istom roku spojil s fotografom Jurajom Monostorym a založili umelecký ústav Divald a Monostory (D & M). Toto obdobie možno považovať za najplodnejšie vo vydavateľských aktivitách Karola Divalda ml. a firma patrila medzi najvýznamnejších vydavateľov pohľadníc v monarchii. Asi v roku 1915 Divald a Monostory prevzali staršie zásoby kvalitných kolorovaných tatranských pohľadníc vydavateľa P.Bendera z Zürichu a po označení vlastnou prítlačou ich uviedli do predaja.

Koniec vojny a následný rozpad monarchie mal pre firmu nepríjemné následky. Na sklade jej zostalo obrovské množstvo nepredaných zásob tatranských pohľadníc a aj keď na nich boli dodatočne vytlačené slovenské, často gramaticky chybné a nesprávne texty, v nových politických pomeroch tieto pohľadnice ťažko hľadali svojich kupcov i adresátov. Spoločníci Divald a Monostory sa v roku 1919 rozišli.

Pohľadnicovú tvorbu Karola Divalda ml. niektorí autori chybne pripisujú jeho otcovi, ktorý ale pohľadnice, ako už bolo spomenuté, nikdy nevydával. Naopak, viacerí zas Karolovi Divaldovi ml. pripisujú neprávom činnosť jeho brata Ľudovíta, ktorý vydával tatranské pohľadnice v Prešove.

V súvislosti s Tatrami sa často zabúda na **Ľudovíta Montána Divalda** (1861 Bardejov-1931 Prešov). Vyučil sa u otca a po roku 1890 prevzal firemné prevádzky v Prešove a pokračoval v jeho práci. Vo vzťahu k Vysokým Tatrám mu však patrí významné prvenstvo. Spomedzi bratov bol prvým, ktorý začal v roku 1897 s vydávaním pohľadníc. Dovtedajšie litografické pohľadnice rôznych rakúskych a nemeckých producentov sa iba pozvoľna nahrádzali pohľadnicami zhotovenými svetlotlačou na podklade fotografických snímok. Jeho najstaršie pohľadnice zobrazujúce mesto Prešov sú zároveň azda prvými, ktoré boli vyrobené na našom území. Už v roku

1898 vydal prvé pohľadnice Vysokých Tatier na podklade starších snímok otca i brata Karola z rodinného archívu. Ich vydanie a výroba však jednoznačne prislúcha Ludovítovi Divaldovi a jeho prešovskej svetlotlačiarni, čím o rok predstihol svojich bratov Karola a Adolfa.

V rokoch 1897-1920 vydal asi 1500 rôznych pohľadníc, pričom v roku 1910 dosiahol ich ročný náklad asi 3 - 4 milióny kusov. Asi 100 pohľadníc zobrazuje tatranské motívy, mnoho ďalších vyrobil pre svojho brata Adolfa a iných vydavateľov. Ako cenné historické dokumenty možno uviesť sériu z roku 1908, ktorá zachytáva život v tatranských osadách v zime a 5 pohľadníc, na ktorých zamestnanec jeho fotoateliéru zachytil železničné neštastie pri Spišskej Sobote (23.8.1911).

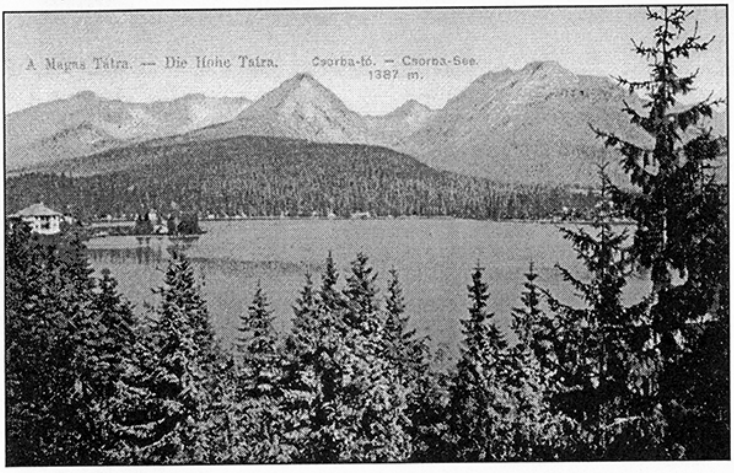

Pohľad na Vysoké Tatry, ako sú zobrazené na kolorovanej pohľadnici vydanej firmou Divald a Monostory v Budapešti v roku 1912

Po roku 1918 začala jeho prešovská firma upadať a začal ju pomaly likvidovať. Časť fotografických negatívov odkúpil začínajúci prešovský vydavateľ pohľadníc Móric Lichtig (1890-1943). Grafický reprodukčný ústav a svetlotlačiareň prenajal Vojtechovi Holéniovi, ale s najväčšou pravdepodobnosťou ho ešte za svojho života rozpredal. Fotoatelier postupne prenajal Fotografom Bojarszkému a Svatoňovi, až si ho nakoniec od rodiny odkúpil Ladislav Holénia. Prečo sú aktivity Ludovíta Divalda tak často omylom pripisované jeho otcovi a staršiemu bratovi Karolovi? Spôsobila to skutočnosť, že na svojich výrobkoch bol označený maďarčinou čiastočne anonymne, napríklad len ako Divald Prešov, syn Karola Divalda, svetlotlač syna Karola Divalda, Divaldov umelecký ústav Prešov, svetlotlač Divald Prešov alebo dokonca len iniciálkami DKF, D.K.E., D.K.F.E. Vari zo skromnosti a z úcty k tradícii v názve svojej firmy uvádzal len krstné meno otca, nikdy však nespomenul svoje. Tým nepriamo aj sám zapríčinil, že sa nedostal do tatranskej histórie. Vrub na tomto jeho „tatranskom zabudnutí" má aj doterajší nezáujem o hlbšie poznanie vzniku a histórie pohľadnicovej tvorby u nás.

Najmenej informácií sa zachovalo o ďalšom z bratov **Adolfovi Jozefovi Divaldovi** (1867 Prešov - 1923 Bardejov). Po vyučení v rodinnej firme sa usadil v Bardejove a od roku spolu s otcom prevádzkoval ateliér v meste a v areáli kúpeľov. Predávali fotografie krajiniek na tvrdom kartóne z horného Uhorska i Vysokých Tatier. Od roku 1896 boli výrobky z produkcie bardejovskej filiálky už označené menom Adolfa Divalda. V roku 1899 začal vydávať pohľadnice a v priebehu dvoch rokov vydal číslovanú sériu, ktorá obsahovala viac ako 200 kusov. Uplatnil tu snímky svojho otca, brata Karola i svoje vlastné. V tejto jeho prvej sérii bolo asi 60 % pohľadníc z Vysokých Tatier, ostatok tvorili snímoky z Bardejovských kúpeľov, Zádielskej doliny, jaskýň v Aggteleku a z rôznych oblastí Šariša. Svetlotlačové vydania mu zabezpečoval brat Ludovít v Prešove až do roku 1906, kedy si ich začal vyhotovovať sám vo vlastnej svetlotlačiarni.

Stalo sa tak po smrti nevlastnej matky, keď došlo medzi bratmi k sporu o dedičstvo a musel si zriadiť vlastnú svetlotlačiareň. Tieto investície ho zrejme veľmi vyčerpali a s jeho produkciou sa po roku 1906 môžeme stretať už zriedkavejšie. V roku 1914 vydal poslednú 50-kusovú sériu tatranských fotografií a v roku 1916 jeho edičná činnosť úplne zanikla. Po skončení vojny predal zásoby svojich tatranských pohľadníc Teodorovi Kertészovi. Ten ich nechal označiť svojou firmou, slovenskými textami a ďalej predával vo svojej predajni v Starom Smokovci vo vile Adria. Adolf Divald sa v rokoch 1918-1923 venoval už iba ateliérovej činnosti v Bardejove.

V otcových šľapajach nešiel najmladší z bratov **Kornel Divald** (1872-1931), ktorý vyštudoval medicínu a dejiny umenia, pričom to dotiahol až na riaditeľa Maďarského národného múzea v Budapešti. Spracoval dejiny architektúry, umeleckých remesiel a priemyslu predovšetkým v oblastiach východného Slovenska, svoje práce aj ilustroval vlastnými fotografiami. Problematiky Tatier sa dotkol iba okrajovo pri spracované trojzväzkového diela o umeleckých pamiatkach Spiša, ktoré vyšlo v rokoch 1905-1907 nákladom Spišského dejepisného spolku v Levoči. Z toho hľadiska v ňom zachytil aj podtatranský región.

Možno konštatovať, že podiel Divaldovcov na propagácii Vysokých Tatier prostredníctvom fotografie ostal neprekonaný. Od roku 1871 do roku 1920, teda za 49 rokov, možno počty nimi vydaných fotografií, grafických listov a pohľadníc s tematikou Tatier rátať na niekoľko miliónov kusov. Nenahraditeľná je aj dokumentárne hodnota snímok a ich prínos k poznaniu histórie Vysokých Tatier ■

CHÝBAJÚCE CELINY

Ivan Lužák

K základným druhom poštových cenín patria popri známkach aj celiny, hlavne poštové (korešpondenčné) lístky a obálky s natlačenou známkou. Často bývajú v ľavej časti doplnené kresbou alebo fotografiou. Žiaľ, s úrovňou a emisnou politikou slovenských celín nemôže byť spokojná ani filatelistická, ani širšia verejnosť.

Na všetkých doteraz vydaných poštových lístkoch nájdeme iba 6 rôznych známok, od Kriváňa (2 Sk) po Bratislavské dominanty (4 Sk). Sú to skromné známky malého formátu, jedno- alebo dvojfarebné. Všeobecná prax je taká, že na základný lístok s voľnou ľavou stranou sa pri ďalších príležitostných emisiách dotláča ilustrácia do tejto časti. Nezriedka sa stáva, že medzi známkou a prítlačou nie je žiadna súvislosť, napríklad známka Kriváň a prítlač Konferencia robotníckych strán, známka Devín a prítlač MS v ľadovom hokeji alebo Kalokagatia, známka Bratislavské dominanty a prítlač plavba člnov na Dunajci pod Tromi korunami. Vedie to dokonca k takým ekonomickým pikantériám, že na základnom lístku je vytlačená iná predajná cena než tá, za ktorú sa lístok s prítlačou skutočne predáva. Pri celinových obálkach je to ešte jednoduchšie, pretože všetky sú s jedinou známkou (Štátny znak 8 Sk) v divnej šedozelenej farbe. Bol to úctyhodný výkon nahradiť heraldické farby rôznym šrafovaním!

Takéto vydania lístkov a obálok môžeme nazvať improvizovanými. V mnohých susedných i vzdialenejších štátoch však vydávajú tieto celiny s neopakujúcimi sa známkami (väčšieho formátu a s náročnejším výtvarným spracovaním), ktoré tvoria s ilustráciami v ľavej časti jeden ideový i formálny celok. V týchto prípadoch môžeme hovoriť o koncepčnosti vydania.

Absencia koncepcie u nás sa prejavuje aj v tom, že verejnosti doteraz nebol ani raz predložený emisný plán poštových lístkov a celinových obálok. Zmieňovať sa o tom, že seriózni vydavatelia zverejňujú spoločne s emisným plánom poštových známok aj emisný plán celín, hádam ani netreba, lebo je to samozrejmé.

Do tretice všetko - zlé. Doteraz sme nevydali ani jednu veľkú sériu obrazových poštových lístkov s jednostrannou tlačou. V ľavej časti umiestnená kvalitná farebná fotografia prírodných krás, architektonických pamiatok, predmetov ľudovej umeleckej tvorivosti, krojov a pod., je dávno známym propagačným artiklom pre tuzemsko i zahraničie. Lístky tohto druhu sú vhodnou alternatívou pre bežné pohľadnice bez natlačenej známky, ktoré chrlia nepoštové organizácie. V ČR už vydali 6 súborov obrazových lístkov po 16 kusoch, v Rakúsku počet súborov dosahuje astronomické hodnoty (roku 1992 vyšlo 197. vydanie). A u nás? Je potrebné začať koncepčne konať. Problematika by mala byť v realizačnej oblasti menej náročná v porovnaní so známkami, veď pri lístkoch sa jedná o ofsetovú tlač. Inak sa do Európy nedostaneme...

Mnohí autori výtvarných návrhov využívajú pre vyjadrenie námetu nielen známku a ľavú časť poštového lístka, ale aj priestor medzi nimi. S touto koncepciou sa možno veľmi často stretnúť na poľských celinách

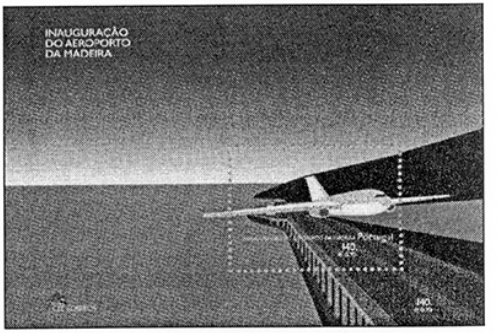

NA MADEIRE NOVÉ LETISKO ■ Spojenie materskej krajiny s ostrovmi je veľmi dôležité. Túto významnú úlohu pri spojení Portugalska s jeho ostrovmi v skupine Madeiry plní od septembra minulého roku zmodernizované letisko hlavného mesta Funchal. Otvorenie tohto moderného letiska privítala poštová správa vydaním hárčeka (nominálnej hodnoty 140 escudov) s obrazom lietadla nad pristávacou plochou a pohľadom na more ❑ Zc

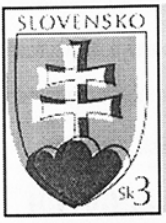

OKIENKO ŠPECIALISTU

RUBRIKA PRE ŠPECIALIZOVANÝCH ZBERATEĽOV SLOVENSKÝCH POŠTOVÝCH ZNÁMOK

Miroslav Gerec

VIANOCE - JUBILEUM 2000, 4 Sk

Táto príležitostná známka z emisného radu „Vianoce" vyšla v dostatočnom predstihu už 5.10.2000. Vytlačená je na obvyklom španielskom luminiscenčne - fosforescenčnom papieri s pololesklým lepom. Priehradkové listy majú široké okraje. Tlačová forma obsahuje 2x50 známkových polí (ZP). Použitá bola perforačná zostava s malým priemerom otvorov (predtým u známky „OBSE", 4 Sk). Evidujeme štyri dátumy tlače na stroji Wifag 3: 11. - 14. 9. 2000. Prehliadnuté boli listy zo dňa 11. 9. 2000 (číslo listu 1 s autotronovými značkami 05?97, 15?77, 16?15 - prostredná číslica nečitateľná). Výraznejšia dosková vada je len jedna - na ZP 2/34.

Priehradkový list 1

Nové autotronové sútlačové značky (AZ). Farebná testovacia stupnica (FTS) štvorcová s číslami - oranžovočervená na hornom okraji vľavo, žltá na hornom okraji vpravo. Krátka šikmá oranžovočervená čiarka pod ZP 1/41, sivý bod pod ZP 1/46.

DV ZP 1/1 Tenká šikmá červená čiarka pod druhým písmenom „**O**" nápisu „**SLOVENSKO**".

DV ZP 1/2 Tenká krátka vodorovná červená čiarka pod prvým písmenom „**S**" nápisu „**SLOVENSKO**".

DV ZP 1/6 Modrý bod v písmene „**N**" nápisu „**SLOVENSKO**".

DV ZP 1/26-27 Tenká krátka šikmá červená čiarka medzi známkami nad rozmeriavacím krížikom (v perforácii).

DV ZP 1/34 Oranžovočervený bod vpravo od hodnotovej číslice „**4**".

DV ZP 1/41 Tenká krátka šikmá červená čiarka v písmene „**N**" nápisu „**SLOVENSKO**".

Priehradkový list 2

FTS štvorcová s číslami - sivá na hornom okraji vľavo a modrá na hornom okraji vpravo. Krátka vodorovná červená čiar-ka nad ZP 2/9 a 2/10. Modrý bod vpravo od ZP 2/10, oranžovočervený bod vpravo od ZP 2/40 a modrý bod pod ZP 2/49.

DV ZP 2/5 Tenká krátka šikmá červená čiarka medzi písmenami „**EN**" nápisu „**SLOVENSKO**".

DV ZP 2/16 Tenká krátka šikmá červená čiarka vľavo od mena autorky (v perforácii).

DV ZP 2/21-22 Tenká krátka vodorovná červená čiarka medzi známkami vo výške krku Ježiška (v perforácii).

DV ZP 2/34 (★) Poškodené písmeno „S" skratky meny „Sk" (na obr.).

DV ZP 2/39 Modrý bod medzi písmenami „**IL**" nápisu „**JUBILEUM**".

DV ZP 2/44 Tenká krátka šikmá červená čiarka vpravo od hodnotovej číslice „**4**".

POŠTOVÁ DOHODA SO ZVRCHOVANÝM RÁDOM MALTÉZSKYCH RYTIEROV, 10 Sk

Táto príležitostná známka vyšla 13.10.2000. Použitý bol štandardný španielsky papier s pololesklým lepom. Tlačová forma obsahuje 2x50 známkových polí (ZP). Použitá bola perforačná zostava s veľkým priemerom otvorov. Evidujeme zatiaľ len jeden dátum tlače na stroji Wifag 3: 25. 9. 2000. Prehliadnuté listy mali čísla 97694-7 a 04940-1. Doskových vád je pomerne mnoho, neobvyklé sú a preto na ne upozorňujeme, dve podobné doskové vady na ZP 2/18 a 2/19. Na viacerých známkach sa vyskytujú malé šikmé čierne čiarky v slove „RYTIEROV", pravdepodobne pozostatky nepresnej moletáže. Ďalšou zaujímavosťou sú rovnako smerované šikmé červené čiarky zasahujúce niekoľko známok na obidvoch priehradkových listoch.

Priehradkový list 1

Nové AZ. FTS štvorcová s číslami pre sivú farbu na hornom okraji vľavo, pre červenú farbu na hornom okraji vpravo. Šikmá červená čiarka vľavo od ZP 1/31, žltá škvrna vľavo od ZP 1/41 (v reze). Tenká krátka vodorovná čierna čiarka nad ZP 1/7, tenké zvislé čierne čiarky (stopy rozmeriavacej siete) pod ZP 1/43, 47, 48 a 50.

DV ZP 1/3 Krátka zvislá čierna čiarka vľavo od prvého písmena „**R**" slova „**RYTIEROV**".

DV ZP 1/12 Červený bod medzi písmenami „**KO**" nápisu „**SLOVENSKO**", oblúkovitá červená čiarka vľavo od mien autorov.

DV ZP 1/21 Dva červené body v druhom písmene „**O**" slova „**POŠTOVÁ**".

DV ZP 1/22 Červená bodka vpravo od kríža koruny.

DV ZP 1/23 Krátka tenká šikmá čierna čiarka nad písmenom „**N**" nápisu „**SLOVENSKO**".

DV ZP 1/23-24 Krátka šikmá červená čiarka medzi známkami v úrovni uzlov (v perforácii).

DV ZP 1/28 Krátke čierne čiarky okolo písmen „**RY**" slova „**RYTIEROV**".

DV ZP 1/32 Krátka čierna čiarka vľavo od písmena „R" slova „**RYTIEROV**".

DV ZP 1/33 Krátka čierna čiarka v písmene „R" slova „**RYTIEROV**".

DV ZP 1/34 Krátka šikmá červená čiarka vľavo od kríža koruny.

DV ZP 1/37 Žltá škvrnka vľavo od ľavého uzla modrej ozdobnej látky.

DV ZP 1/40 Červená škvrna v ľavej časti znaku v červenej ploche vlajky.

DV ZP 1/42 Šikmá červená čiarka nad písmenom „E" nápisu „**SLOVENSKO**".

DV ZP 1/45 Žltá škvrnka nad pravým uzlom modrej ozdobnej látky.

DV ZP 1/50 Krátka šikmá čierna čiarka medzi písmenami „**RY**" slova „**RYTIEROV**", vodorovná čierna čiarka pod letopočtom „1999".

Priehradkový list 2

FTS štvorcová s číslami pre modrú farbu na hornom okraji vľavo a pre žltú farbu na hornom okraji vpravo. Čierna škvrna vpravo od ZP 2/20, šikmá červená čiarka vpravo do ZP 2/40 a žltá škvrna vpravo od ZP 2/50 (v reze). Tenká vodorovná čierna čiarka nad ZP 2/5.

DV ZP 2/18

DV ZP 2/19

DV ZP 2/2 Krátka vodorovná čierna čiarka vľavo od kríža koruny, čierne čiarky medzi písmenami „**EN**" nápisu „**SLOVENSKO**".

DV ZP 2/5 Šikmá žltá čiarka vľavo od znaku pod ozdobným závesom.

DV ZP 2/9 Krátka čierna čiarka v písmene „R" slova „**RYTIEROV**".

DV ZP 2/14 Slabé škvrny v žltom pozadí pod písmenami „**EN**" nápisu „**SLOVENSKO**".

DV ZP 2/17 Červená čiarka a červený bod v slove „**RYTIEROV**".

DV ZP 2/18 (+) Prekrývajúca sa červená a modrá zvislá čiarka nad písmenom „V" slova „POŠTOVÁ".

DV ZP 2/19 (+) Modrá zvislá čiarka nad písmenom „V" slova „POŠTOVÁ".

DV ZP 2/21 Krátka šikmá čierna čiarka vľavo od prvého písmena „R" slova „**RYTIEROV**".

DV ZP 2/29 Šikmá červená čiarka v ľavej dolnej časti znaku v šedom pozadí.

DV ZP 2/33 Krátke šikmé čierne čiarky vľavo od prvého písmena „R" slova „**RYTIEROV**".

DV ZP 2/35 Krátka šikmá červená čiarka vpravo od kríža koruny.

DV ZP 2/38 Krátka šikmá červená čiarka v dolnej časti znaku v šedom pozadí.

DV ZP 2/45 Krátka šikmá čierna čiarka vľavo od prvého písmena „R" slova „**RYTIEROV**".

Pri spracovaní článku prispel M.Kulich z Trenčína.

ZAUJÍMAVÉ NÁLEZY TLAČOVÝCH CHÝB (133,139)

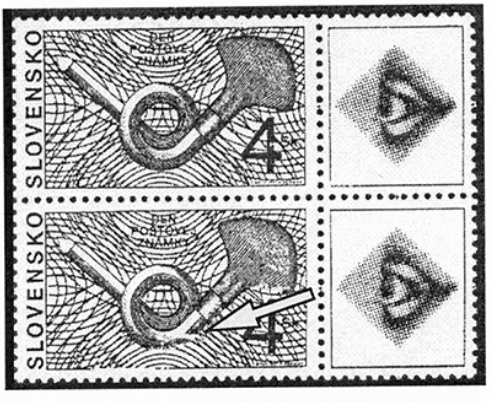

Na emisiách Slovenska vydaných v roku 1997 som našiel zaujímavé tlačové chyby. Pri známke Bojnický oltár z emisie Umenie (kat. č.133) som našiel exemplár tlačového listu, na ktorej číslica nominálnej hodnoty 10 je na všetkých štyroch známkach posunutá smerom dole až po perforáciu (na obr. dole).

Jedna známka z emisie Deň poštovej známky (kat. č.139) má tiež chybu tlače - na spodnom okraji rydla je rozmazaná kresba (na obr. hore). Zatiaľ som sa v odbornej literatúre s podobnými tlačovými chybami nestretol. Vie niekto o podobných tlačových chybách?

❑ **Peter Školna**

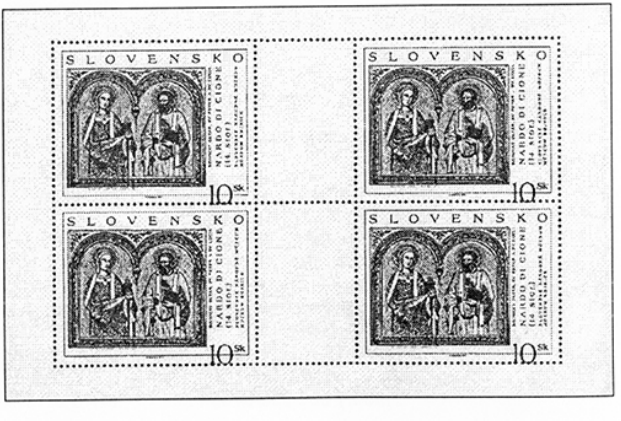

PAPIEROVÉ PLATIDLÁ REPUBLIKY SRBSKÁ KRAJINA

Zbyšek Šustek

Viac alebo menej skrývané kroky k postupnej demontáži Versaillského systému a k faktickej revízii výsledkov oboch svetových vojen príznačné pre koniec 20. storočia našli začiatkom 90. rokov svoj výraz aj v procese dezintegrácie Juhoslávie. Tento proces však narazil na silný nesúhlas prevažnej časti Srbov a ich politických predstaviteľov. Neúspešné snahy srbskej reprezentácie udržať za každú cenu integritu celej Juhoslávie boli vystriedané snahami zachovať aspoň celistvosť území obývaných prevažne srbským obyvateľstvom, ktoré okrem samotného Srbska vytváralo rozsiahle enklávy vo východnej časti Chorvátska a v severných častiach Bosny a Hercegoviny. Po vyhlásení štátnej samostatnosti Chorvátska (30.5.1990) a Bosny a Hercegoviny (v marci 1992), sa prostriedkom na dosiahnutie tohto cieľa stalo vyhlásenie dvoch samostatných srbských štátov – Republiky Srbskej s hlavným mestom Banja Luka v severných častiach Bosny a Hercegoviny a Republiky Srbská Krajina s hlavným mestom Knin v juhovýchodnej časti Chorvátska.

Obr.1 - Líce a rub štátovky v hodnote 500 dinárov z roku 1992 (vedúce farby modrá a ružová)

Oba srbské štáty boli koncipované ako viac-menej prechodné útvary, ktoré sa po stabilizácii vojenskej a politickej situácie mali perspektívne spojiť so Srbskom, resp. Zväzovou republikou Juhoslávia do jedného celku. Tento zámer, ako vieme, sa nepodaril. Republika Srbská dnes tvorí na základe rozhodnutia mocností autonómnu súčasť Republiky Bosna a Hercegovina v jej historických hraniciach. Republika Srbská Krajina bola zlikvidovaná útokom Chorvátskej armády v auguste 1995. Jej vyhlásenie nebolo, v duchu jednostranného prístupu väčšiny štátov k stranám zúčastneným v juho-slovanskom konflikte, nikdy uznané žiadnou krajinou okrem Srbska.

Republika Srbská Krajina predstavovala počas svojej trojročnej existencie samostatné menové územie. Jej menový systém však bol úzko zviazaný s menovým systémom v Zväzovej republike Juhoslávii a zdielal jeho osudy. Podobne obeživo technicky zabezpečoval Zavod za Izradu novčanica i kovanog novca (Tlačiareň bankoviek a mincovňa) v Belehrade.

Obr.2 - Líce bankovky prvej emisie v hodnote 5 miliárd dinárov z roku 1993 (vedúca farba fialová)

Prvé platidlá v hodnotách 10, 50, 100, 500, 1000 a 5000 dinárov vydalo ako štátovky (obr.1) Ministerstvo financií Republiky Srbská Krajina v roku 1992. Ich hodnotová sústava s výnimkou dvoch najnižších (a zrejme nepotrebných) nominálov kopírovala hodnotovú sústavu juhoslovanských bankoviek vydaných po denominácii juhoslovanského dinára a menovej odluke z 1.7.1992. Hospodárska a politická izolácia, náklady na obranu a úzka hospodárska zviazanosť so Zväzovou republikou Juhoslávia, čeliacou tým istým problémom spôsobila, že v Republike Srbská Krajina sa prejavovali v rovnako závratnom tempe inflačné tendencie. Preto koncom roku 1992 a počas prvých deviatich mesiacov roku 1993 bola nevyhnutá emisia ďalších denominácií platidiel v hodnotách 10 tisíc až 10 miliárd dinárov (10 000, 50 000, 100 000, 1 mil., 5 mil., 20. mil., 50 mil., 100 mil., 1 mld., 5. mld., 10 mld.).

Tieto platidlá však už boli formálne vydávané ako bankovky (obr.2) Národnej banky Republiky Srbská Krajina. Vzhľad všetkých uvedených štátoviek a bankoviek bol rovnaký. Jednotlivé nominále mali zhodné, veľmi jednoduché grafické riešenie, pozostávajúce z jednoduchého rámiku, dvoch podtlačových rastrov, štátneho znaku, a jednoduchého grafického ornamentu. Odlišovali sa farbou, textom a na začiatku emisie, pokým belehradská tlačiareň bankoviek ešte mala zásoby papiera používaného dávnejšie na tlač „federálnych" bankoviek, sa časť nižších nominále odlišovala aj rozmermi a vodoznakom (10-100 din. -141x66 mm, hlava dievčaťa, papier určený pôvodne na juhoslovanskú 10-dinárkovku z roku 1990; 500-50 000 din. – 147x70 mm, hlava chlapca, papier určený pôvodne na 50-dinárovku z roku 1990;100 000 mil. 150x72 mm, hlava ženy v šatke, papier určený pôvodne na bankovku v hodnote 1 mil. dinárov z r. 1989; 1 - 10 mil. – 139x 66 mm, hlava dievčaťa, papier určený pôvodne na 10-dinárkovku z r. 1990, pozri vyššie). Počínajúc bankovkou v hodnote 20 mil. dinárov mali všetky bankovky jednotný rozmer 139x66 mm a ornamentálny

celoplošný priebežný vodoznak v tvare meandru (išlo o papier, ktorý belehradská tlačiareň bankoviek používala od jesene 1993 aj na tlač vlastných bankoviek). Počínajúc týmto nominálom sa všetky bankovky odlišovali iba textom a farbou.

1.10.1993, t.zn. v rovnaký deň ako v samotnej Zväzovej republike Juhoslávii, bola v Republike Srbská Krajina uskutočnená denominácia v pomere 1 : 1 000 000. Zároveň boli vydané nové bankovky vzoru 1993 (obr.3 na tretej strane obálky). Mali o niečo kvalitnejšie grafické riešenie (obr.4, líc na tretej strane obálky). Na líci bola zobrazená Kninská pevnosť, gilošové ornamentálne vzory boli do značnej miery prevzaté z rubu bankoviek po 500 000 a 2 000 000 dinárov z augusta 1989, ktoré navrhli grafici Dušan Vladković a Mitja Gaspari. Na rube boli okrem názvu emisnej banky, vyznačenia hodnoty a srbského orla v strede bankovkového poľa zobrazené stranovo prevrátené gilošové ornamenty použité aj na líci. Gilošové ornamenty na rube i na líci sú vytlačené v pomerne presnej sútlači, čo možno chápať ako zvýšenie úrovne ochrany týchto technicky málo kvalitných bankoviek. Rozmer všetkých nominálov postupne dávaných do obehu do konca roku 1993 v podmienkach enormnej hyperinflácie (5 000, 50 000 100 000, 500 000, 5 000 000, 100 000 000, 500 000 000, 5 000 000 000, 10 000 000 000, 50 000 000 000 dinárov) bol jednotný – 139 x 66 mm. Papier mal vyššie opísaný meandrový vodoznak. Jednotlivé denominácie sa opäť odlišovali len farbou a textom. Hodnotová skladba sa však do určitej miery odlišovala od hodnotovej skladby v ZRJ, niektoré nominále tu chýbali, napr. najvyššia 500-miliardová bankovka, iné, napr. 10-miliarda, zasa chýbali v SRJ.

Obr.3 - Rub bankovky druhej emisie v hodnote 50 miliárd dinárov z roku 1993 (vedúce farby hnedá, olivová a ružovkastá).

Koncom roku 1993 (29.12.) bola uskutočnená, opäť v koordinácii zo ZRJ, ďalšia denominácia v pomere 1 : 1 000 000 000. Nové bankovky vzoru 1994 v hodnotách po 1 000, 10 000, 500 000, 1 000 000 a 10 000 000 mali rovnaký vzhľad ako bankovky vzoru 1993 (obr.5 na tretej strane obálky). Odlišovali sa len farbou a vyznačením hodnoty. Oproti ZRJ tu chýbali dve najnižšie nominále (10 a 100 din., naopak, najvyššie nominále 10 mil. dinárov bolo rovnaké. Staré bankovky vzoru 1993 v hodnotách od 5000 do 500 000 000 boli stiahnuté z obehu od 24. do 31.12.1993 a 1.1.1994 stratili platnosť. Staré bankovky bolo možné vymeniť do 15.1.1994 iba ak menený obnos dosahoval najmenej hodnotu 5 miliónov dinárov. Všetky uvedené štátovky a bankovky sú vytlačené klasickým (mokrým) dvoj alebo trojfarebným ofsetom. Majú jedno alebo dve sériové písmená, väčšinou A alebo AA, menej často Z alebo ZA. Štátovky a bankovky označené sériami Z alebo ZA sú náhradné a sú preto zberateľsky vzácnejšie. Na štátovkách z roku 1992 je podpísaný minister financií V. Peurača, Na bankovkách je podpísaný guvernér Národnej banky Republiky Srbská Krajiny Pavao Marjanović.

Na rozdiel od ZRJ, v Republike Srbská Krajina už nebola napriek oznamom v Úradnom vestníku z 28.2. 1994 uskutočnená ďalšia denominácia, tzn. prechod na stabilizovaný „superdinár". V obehu ostali až do konca jej existencie inflačné bankovky vzoru 1994, z ktorých najvyššie nominále (10 mil. din.) malo hodnotu 0.83 DM, teda si 16 Sk zatiaľ čo najnižšie (1000 din.) iba 0.16 haliera!!! Úlohu hodnotných peňazí v posledných mesiacoch existencie tohto srbského štátu hrala už tradične nemecká marka a azda aj nový juhoslovanský „superdinár", ktorý sa v čase svojho uvedenia do obehu rovnal, aspoň teoreticky, jednej nemeckej marke.

Obr.6 - Líce nevydanej obligácie v hodnote 10 000 dinárov (vedúca farba modrá).

Okrem uvedených štyroch emisií papierových platidiel boli v roku 1992 pripravené na vydanie obligácie pôžičky na obranu republiky v hodnote 10 000, 20 000 a 50 000 dinárov (obr.6). Boli jednostranné, mali rozmery 150x70 mm a veľmi jednoduchú grafickú úpravu. Vytlačila ich tlačiareň Mladosť v Knine. Pôžička však nakoniec nebola vypísaná.

Dvojročná história Republiky Srbská Krajina za sebou zanechala historickú stopu v podobe 34 denominácií papierových platidiel. Všetky sú u nás zberateľsky ľahko dostupné ■

POETICKÁ FRANCÚZSKA ZNÁMKA

Jedna z jemných kresieb francúzskeho ilustrátora R.Peyneta „Vyznanie lásky pri kiosku vo Valence" vyšla v novembri 2000 vo Francúzsku. Je to kresba z roku 1942, ktorou sa jeho ilustrácie stali jeho úspešným začiatkom ako vyhľadávaného autora kresieb mnohých časopisov. Jedna z jeho kresieb vyšla v tejto krajine už v roku 1985 ako vôbec prvá známka na svete ku Dňu svätého Valentína, patróna zamilovaných ❑ Zc

VIETE ČO JE PERFIN?

Július Píša

Po našom povedané - predierkovaná známka. Vo svete sa však ujal názov z anglického jazyka, ktoré vzniklo spojením skratiek dvoch slov: **PERF**orated a **IN**itials - PERFIN - perforované iniciály. Ako vzniklo?

Je to vynález Angličana Josepha Slopera, ktorému dňa 1.9.1858 patentovali prístroj na označovanie šekov, zmeniek, dokumentov a iných cenných vecí tak, aby sa nedali odstrániť a zabránili ich zneužitie alebo odcudzenie. Trvalo to však ďalších 10 rokov, než na uplatnenie svojho vynálezu dostal povolenie od generálneho poštmajstra Veľkej Británie a mohli sa dňa 13.3.1868 perfiny prvýkrát oficiálne použiť na poštových známkach. Prvé známky, na ktorých bol perfin uplatnený, bola emisia z rokov 1858/1869. Nebolo to však jednoduchá vec, pretože v tom čase obraz známok Veľkej Británie tvorili portréty kráľovnej či kráľa a nie všetci súhlasili s tým, že sa budú do nich robiť dierky. Napriek tomu sa perfiny presadili a začali úspešne plniť úlohu ochrany známok proti odcudzeniu.

Vráťme sa však k otázke, prečo a na čo boli perfiny dobré v poštovej prevádzke. Pošta doručovala listové zásielky už dávno a to tak, že poplatok za doručenie platil adresát. Ako je známe, od roku 1840 sa vo Veľkej Británii vykonala reforma poštovníctva, začali sa používať poštové známky a tým si pošta zabezpečila uhradenie za prepravu zásielok vopred. Pošte tak odpadli problémy s tými, čo nechceli platiť, alebo ktorí odmietali prevziať zásielky z titulu neochoty zaplatiť poštovné. Za nejaký čas sa však ukázalo, že niektorí ľudia prišli na to, že známka sa dá zo zásielky aj odlepiť a znova použiť alebo predať.

Odcudzovanie poštových známok sa najviac vyskytovalo v organizáciách s veľkou korešpondenciou, najmä obchodného a podnikateľského charakteru. Vznikali z toho problémy a nepríjemnosti, ktoré neraz končili aj na súde. Preto sa hľadali opatrenia na ochranu známok proti odcudzeniu alebo zneužitiu. Jeden zo spôsobov ako sa ochraňovali známky proti zneužitiu spočíval v tom, že odosielateľ pri písaní listu perom prešiel aj na okraj známky alebo firemnú pečiatku odtláčal tak, aby zachytila i okraj známky. Tým odosielateľ dosiahol, že známka v prípade odcudzenia už nebola čistá a teda sa nedala znovu použiť alebo predať. Proti podobnému spôsobu ochrany známok proti odcudzeniu pošta namietala a dokonca ho zakazovala. A zasa boli nepríjemnosti a súdy... Obdobie, kedy sa ochrana známok proti odcudzeniu robila uvedeným spôsobom, voláme „predperfinovým obdobím".

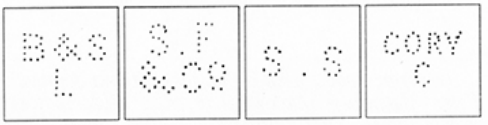

Dve ukážky prvých perfinov na známkach Veľkej Británie emisie z rokov 1858/1869 (vľavo), a na známkach emisie 1880/1881

Perfiny sa osvedčili a začali používať vo viacerých krajinách. Ich vynálezca J.Sloper po roku 1870 navštívil niektoré európske krajiny, medzi nimi aj Rakúsko. Povolenie perforovať známky v Rakúsko-Uhorsku bolo vydané 4.apríla 1877 výnosom ministerstva obchodu. Je doložené, že J.Sloper vyrobil aj prvé rakúske perforovacie strojky na perfiny, ale do výroby týchto strojčekov sa čoskoro zapojili aj domáci výrobcovia. Prvé perforované známky v Rakúsku boli v rokoch 1878-1879 na emisii František Jozef z roku 1867, ktoré v tej dobe ešte platili. Poznáme asi 13 perfinov, väčšinou z oblasti Viedne. Známe sú perfiny na emisiách novinových známok (1867 a 1880) a ďalších emisiách rakúskych známok.

Používanie perfinov sa veľmi rýchlo začalo rozširovať a majitelia perforovacích strojčekov na perfiny vyrážali svoje iniciály nielen na známky, ale na všetky poštové doklady a celiny. Preto bol dňa 2.7.1886 vydaný nový výnos, ktorý povoľoval vyrážať perfiny na celiny i ďalšie poštové formuláre vrátane poštových sprievodiek a poukážok. Týmto dňom sa na vlastníctvo známok pridalo i označovanie vlastníctva poštových dokladov.

V Uhorsku boli zákony a ustanovenia o používaní perfinov rovnaké ako v Rakúsku a prvé perfiny sa objavovali

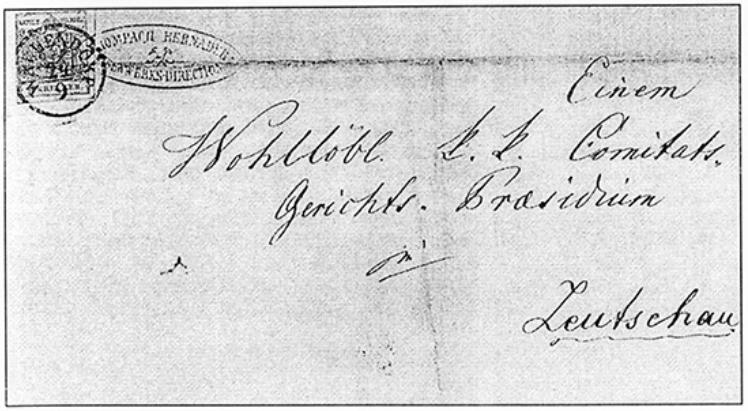

„Predperfinový list" z územia Slovenska. Odoslalo ho Riaditeľstvo Krompašsko - Hornadských železiarní (Krompach-Hornader Eisenwerks Direktion) 24. septembra 1856 z pošty Wallendorf (Spišské Vlachy) do Zeutschau (Levoča). Modrý odtlačok firemnej pečiatky zasahuje do známkového poľa a plní funkciu ochrany

aj na uhorských známkach. Na území Slovenska sav tom období postupne používalo 34 perfinov. Treba dodať slovo, že zatiaľ, pretože stále si nikto netrúfne povedať, že tento počet je konečný. Tieto prvé perfiny na našom území sa nachádzajú na známkach emisie „Listová obálka" z roku 1888. Niektoré perfiny z nášho územia môžeme vidieť na ukážke.

Ukážka perfinov z územia Slovenska (z lava doprava): Peter Makovický (Liptovská bryndza, Ružomberok), Wohlmann H. (Ocot a droždie, Lučenec), Josias Eisler und Söhne (Tovareň na nábytok) a J.Palugyay a synovia (Víno, Bratislava)

Na záver ešte poznamenajme, že sme sa v tomto článku dostali niekde na začiatok roku 1900. O tom, ako to bolo s perfinami ďalej, povieme si pri niektorej ďalšej príležitosti ■

Stupňovitá frankatúra na balíkovej sprievodke

Z obdobia súbežnej platnosti československých a slovenských poštových známok (1.1. až 30.9.1993) sa zachovali mnohé celistvosti so zaujímavými frankatúrami. Môžeme k nim zaradiť aj vyobrazenú balíkovú sprievodku na balík odoslaný z Pribety do Prievidze 2.marca 1993 so stupňovito vylepenými známkami.

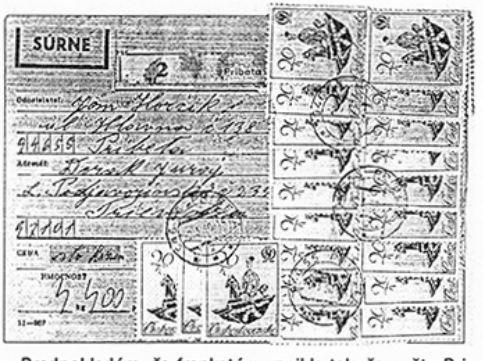

Predpokladám, že frankatúra vznikla tak, že pošta Pribeta sa chcela zbaviť ťažko použiteľných známok nízkej nominálnej hodnoty 20 halierov, ktorých použitie na frankovanie bežných listov by bolo problematické pre ich veľký počet, potrebný na vyplatenie listu. Alebo vychádzala zo skutočnosti, že za krátky čas platnosť poštových známok bývalého Československa bude končiť a je žiadúce, aby sa zásoby starých známok použili prednostne. Nech nuž dôvody boli akékoľvek, pošta Pribeta použila na vyplatenie poštovného za balík československé známky, pričom ich na sprievodku vylepila stupňovito. Na vyplatenie poplatku 13 korún pošta použila 35 kusov 20 h známok zo série 40 rokov UNICEF - detské hračky (Pof.2751) z roku 1986, ktoré doplnila ešte jednou 6-korunovou známkou. Aj napriek úsporného spôsobu na vylepovanie známok bolo potrebné použiť obe strany sprievodky. ❑ **Inocent Privitzer**

ZNÁMKY PRE KOSOVO

Medzinárodná dočasná správa OSN pre Kosovo (UNMIK) vydalo Kosovo 15. marca 2000 5-známkovú emisiu poštových známok pod názvom „Mier v Kosove". Návrhy známok vyhotovil kosovský výtvarník Shyqri Nimani a sú na nich kultúrno-historické motívy Kosova. Známky rozmerov 30 x 40 mm majú nominálne hodnoty 0.20, 0.30, 0.50, 1 a 2 DM a boli vytlačené vo Francúzsku. Po ľavej strane majú anglický text UNITED NATIONS INTERIM ADMINISTRATION IN KOSOVO, rovnaký text v albánskom a srbskom jazyku a v pravo taktiež trojjazyčná text PAECE / PAQE / MIR.

Na známke 0.20 DM je časť mozaiky dlážky antického domu z prelomu 5. a 6. storočia s obrazom básnika Orfea z oblasti Podujeva. Na hodnote 0.30 DM je soška Dardanelského božstva, pochádzajúca cca 3,5 tisíc rokov pr.n.l., ktorá sa nachádza v kosovskom múzeu a patrí medzi najstaršie náleziská o osídlení Kosova. Na ďalšej známke (0.50 DM) je strieborná minca pochádzajúca zo 4. storočia pr.n.l. z Ilirského mesta Damastion v Dardanienu v dnešnom Kosove. Na známke 1 DM je strieborná soška držiteľky Nobelovej ceny za mier Matky Terezy z Prizrenu, ktorá bola známa ako Albánka. Známka nominálnej hodnoty 2 DM má mapu Kosova s miestami skazy ale aj obnovy, prírodného bohatstva, priemyslu a kultúrneho dedičstva.

Známky do Kosova boli dodané v množstve 8 miliónov a na frankovanie zásielok do cudziny sa začali používať od polovice mája 2000. ❑ **Jozef Korený**

MALÉ OKIENKO TELEKARTISTU /33/

RUBRIKA PRE ZBERATEĽOV TELEFÓNNYCH KARIET

NOVÁ SLOVENSKÁ PRÍLEŽITOSTNÁ TELEFÓNNA KARTA „PF 2001"

Údaje o nových slovenských TK v katalógu vrátane ich číslovania sú spracovávané podľa emisného plánu Slovenských telekomunikácií, a.s., Bratislava. Ako zberatelia slovenských telefónnych kariet iste vedia, emisný plán vydávania TK na rok 2000 bol známy v lete minulého roka a tento sa v praxi doteraz dodržiaval. Až po jeho vydaní prišiel nový investor – Deutsche Telecom. Prvá zmena v pláne sa prejavila prednedávnom a to vydaním síce tradičnej, ale novej príležitostnej TK „PF 2001" (vyobr.na 3.strane obálky). Podstatou zmeny je skutočnosť, že podľa plánu mali byť vydané 2 príležitostné TK (pre upresnenie len pripomínam, že to mala byť pod číslom 24/2000 ST TK „PF 2001 – riaditeľská" s nákladom 1 500 kusov a pod číslom 25/2000 ST ďalšia TK „PF 2001" s nákladom 4 000 kusov). V skutočnosti bola vydaná len jedna TK a to TK „PF 2001" s nákladom 5 000 kusov po 10 jednotiek, avšak pod číslom 17/2000 ST. **Vzhľadom na charakter tejto vydanej TK jej prináleží upravené nové katalógové číslo B 18.**

Dôvody na zmenu oproti plánu boli prinajmenšom dva. Prvým dôvodom je fakt, že Slovenské telekomunikácie už nemajú na svojom čele riaditeľa, ale prezidenta (!) – čiže musela by to byť „prezidentská" TK, a druhý dôvod je zrejme rýdzo ekonomický – vedenie sa rozhodlo šetriť a vydať len jednu takúto TK (v konečnom súčte aj v nižšom náklade – o 500 kusov). **Inak podľa plánu toto číslo bola pôvodne rezervované pre verejnú TK** „Služby poskytované ST". Na základe toho dostala táto TK aj plánované katalógové číslo A 153. Keďže už pred pár mesiacmi vyšli dve verejné TK zo série „Pamiatky UNESCO" s číslom 20/2000 ST (Piarska brána – katalógové číslo A 156) a číslom 28/2000 ST (Spišský hrad - katalógové číslo A 162), je zrejmé, že ich katalógové číslovanie by sa malo v skutočnosti posunúť naspäť o jedno číslo (na A 155 resp. A 161). V praxi je však situácia predsa len komplikovanejšia. Dnes nie je ešte presne známe, akým spôsobom bude naložené s číslami 24/2000 ST a 25/2000 ST, t. zn. či budú alebo nebudú využité pre verejné TK. Keďže v oblastnom závode Slovenských telekomunikácií a.s. – v TUT sú ešte stále dostatočné zásoby vyrobených a dodaných TK, môže sa stať, ako mi bolo aj naznačené, že z doteraz neobsadených čísiel podľa plánu nemusia byť ešte objednané a vyrobené aj ďalšie plánované verejné telefónne karty z roku 2000.

Preto zbytočne a predčasne neupravujeme číslovanie niektorých doteraz existujúcich TK, aby sme tým nespôsobovali zmätok v zberateľských kruhoch. Je predpoklad, že o 2 - 3 mesiace bude situácia prehľadnejšia.

❑ **Marián Jobek**

SLOVINSKÉ KUPÓNY GSM

V minulom MOT č. 32 bolo písané o dvoch svetoznámych tematických sériach čipových TK (francúzska a španielska). K nim sa približuje aj stále pokračujúca, veľmi vydarená séria slovinských dobíjacích kupónov GSM Mobitel, ktorú by sme mohli zjednodušene nazvať „Vtáctvo". Do dnešného dňa je známych spolu 15 rôznych kusov (pozri priloženú tabuľku). **Kupóny nie sú usporiadané podľa doby vydania** (k tomuto nie je stále k dispozícii relevantný katalóg slovinských TK), ale podľa finančnej hodnoty pôvodného kreditu. Skratka **„S I T"** je skráteným označením slovinských toliarov (platná miestna mena). Pri dnešnom približnom kurze slovinského toliaru a nemeckej marky (cca 106 SIT za 1 DM) je možno pomerne presne určiť pôvodnú výšku kreditu kupónu, t. zn. pri 1 000 SIT je to približne 10,- DM, pri 2 500 SIT je to približne 25,- DM, pri 5 000 SIT je to približne 50,- DM a pri kredite 10 000 SIT je to dokonca okolo 100,- DM. Z tohto prehľadu sa už dá vychádzať a porovnávať povedzme s dostupnosťou a relatívnym ekvivalentom našich kupónov (napr. EASY od 200,- Sk, cez 500,- Sk, ďalej 1 000,- Sk až po 2 000,- Sk) aj ich zberateľská a tým aj cenová dostupnosť. Aj o tejto slovinskej série je známe, že ich zberateľská dostupnosť klesá so vzrastajúcou hodnotou pôvodného kreditu a cenová hodnota v našich končinách úmerne stúpa s výškou pôvodného kreditu. Na výmenných schôdzkach sa najčastejšie objavujú práve kupóny s hodnotou 1 000 SIT, menej už 2 500 SIT, zriedkavejšie s 5 000 SIT a veľmi málo alebo vôbec nie s 10 000 SIT. Nie sú známe presné údaje o nákladoch týchto kupónov. Z informácií slovinských zberateľov sa vie, že náklady kupónov s hodnotou 1 000 SIT sa pohybujú približne okolo 0,5 mil. kusov (bez záruky). Náklady ostatných hodnôt sú zaručene postupne nižšie. Presnejší údaj mi však nie je známy. V texte prehľadu je vždy uvedený pôvodný slovinský názov príslušného zástupcu ríše vtákov a jeho latinský ekvivalent názvu.

Kmečka lastovka *Hirundo rustica* *)	1000
Reglja *Anas querquedula*	1000
Belka *Lagopus mutus*	1000
Mali detel *Dendrocopos minor*	1000
Kosec *Crex crex*	1000
Navadna čigra *Sterna hirundo* *)	1000
Čuk *Athene noctua*	2500
Ruševec *Tetrao tetrix*	2500
Mala bobnarica *Ixobrychus minutus*	2500
Zlatovranka *Coracias garrulus* *)	2500
Repaljčica *Saxicola rubetra*	2500
Smdrdokavia *Upupa epops*	5000
Plavček *Parus caeruleus* *)	5000
Divji petelin *Tetraourogallus*	5000
Reglja *querguedula*	10000

Pozn.:*) Vyobrazenie na 3.strane obálky

Privítame, ak zberatelia tento článok doplnia alebo upresnia ďalšími informáciami. ❑ **Marián Jobek**

TELEFÓNNE KARTY RUSKÝCH EURÓPSKYCH MIEST (4)

V MOT č. 25 (Zberateľ 04/2000) uverejnil Ing. Ján KERTI ostatný krát článok o TK ruských európskych miest. Dnešným príspevkom voľne nadväzuje na problematiku, ktorej sa podrobne venuje (poznámka mj).

Od sledovaného obdobia sa mi podarilo zozbierať niekoľko pozoruhodných informácií a zaujímavých telefónnych kariet. V súčasnosti mám TK z 31 ruských európskych miest. V nižšie uvedenom zozname sú 4 mestá – **Armavik, Krasnodar, Novorossijsk a Soči**, ktoré podľa mňa ležia už na území Azie. Podľa názoru niektorých mojich kritikov však ležia na území Európy. V *Kaleidoskope Zberateľa č. 4/2000 a č. 6/2000* sme si o tejto problematike vymieňali názory Dr.Vladimírom Priputenom. Keďže som sa rozhodol rešpektovať jeho názor, zaradil som TK týchto miest do svojej zbierky.

V tomto zozname sú tiež mestá **Armavik, Krasnodar, Novorossijsk, Soči a Perm**, ktoré spája spoločný vydavateľ TK „Kubaňelektrosvjaz". Je zvláštne, že mesto Perm, ktoré neleží v Kubánskej nížine má spoločného vydavateľa, ako mestá ležiace v tejto nížine. Naopak mestá **Anapa a Rostov na Done**, ktoré ležia v oblasti tejto nížiny, majú, naopak, vlastné vydavateľstvá. Predkladám ich abecedný zoznam:

01. Anapa
02. Armavir
03. Astrachaň
04. Brjansk
05. Domodevo
06. Ivanovo
07. Iževsk
08. Jaroslavľ
09. Jekaterinburg
10. Kaluga
11. Kazaň
12. Kirov (Vjatka)
13. Kostroma
14. Krasnodar
15. Lipeck
16. Moskva
17. Nižný Novgorod
18. Novorossijsk
19. Perm
20. Pskov
21. Rostov na Done
22. Samara
23. Sankt Petersburg
24. Savalat
25. Smolensk
26. Soči
27. Tambov
28. Toljatti
29. Tula
30. Ufa
31. Voronež

Do zoznamu som nezaradil TK Uralského svjazu „Uralsvjazinform", z ktorého vlastním len jeden exemplár. S inou TK tohto vydavateľa som sa zatiaľ nestretol. Na TK nie je jasná patričnosť ku konkrétnemu mestu a pravdepodobne bola vydaná pre oblasť okolo pohoria Ural.

V zozname sa nachádzajú aj mestá – Astrachán, Nižný Novgorod , Moskva, St. Petersburg – ktoré majú viac vydavateľov TK. V prípade miest Astrachán a Nižný Novgorod sa jedná u každého z nich o dvoch vydavateľov. V súčasnosti skúmam, či sa nejedná o toho istého vydavateľa v inom časovom rozhraní.

Jednoznačne viac vydavateľov majú mestá Moskva a St. Petersburg. Na tomto mieste by som sa chcel poďakovať Ing. Mariánovi Jobekovi, ktorý mi zabezpečil poľský katalóg vydavateľstva NEFRYT „Katalog kart telefonicznych Rosji, Moskwa, St. Petersburg, 1988 – 1998". Vlastním aj iné TK z týchto dvoch miest.

Môj zoznam vydavateľov (alebo operátorov) je momentálne nasledovný:

1. MOSKVA ■ Komstar, MMT Landys & Gyr, MMT Exiton, MMT Urmet, MGTS, Combellga, Aerocom, Access, Expocentr Komet, Komet, PTT Teleport Moskva, S Moskva, Rus Sdo, MTS

2. St. PETERSBURG ■ MMT, MMT Exiton, Peterstar, Legfinkom, SPT, Fora, Lensvjaz

Všetky tieto TK sú veľmi rôznorodé. Ich technickému vyhotoveniu som sa venoval podrobne v MOT 25. Musím však dodať, že takú technickú rôznorodosť (rozmery, povrchová úprava, čipy, popis atď.) pravdepodobne nemá žiaden územný celok na svete. ❑ **Ján Kerti**

O NIEKTORÝCH OTÁZKACH GRAMATIKY VO FILATELII

Mýlil by sa ten, kto by tvrdil, že je táto otázka medzi nami filatelistami nepodstatná. Gramatická správnosť by mala byť samozrejmá v našich prejavoch - či už ústnych alebo písomných - a viac si to všímame v druhom prípade. Pretože čo je napísané, to zostáva...

Na význam gramatickej správnosti upozorňujú aj zásady tvorby filatelistických exponátov, aby sme sa pri tejto činnosti vyvarovali pravopisných chýb. A tie sa, bohužiaľ, vyskytnú aj v samotných, oficiálne vydaných materiáloch, ako sú napríklad poštové známky, prítlače na obálkach alebo lístkoch, či poštové pečiatky. Preto sú často hľadaným filatelistickým materiálom, najmä vtedy, keď pošta prikročí k náprave, ale časť nákladu už je medzi filatelistami. Spomeňme si na príklad názvu *ČESKOSKOVENSKO* na celinovej obálke k olympiáde poštových holubov!

Zaujímavým zlozvykom je napríklad písať našu záľubu - filateliu - s dlhým písmenom *„á"*. Príkladov je viac ako dosť v rôznych článkoch alebo aj v pečiatkach používaných pri výročiach klubov. Podobne je to aj pri zámene základných a radových číslovíek, kde sa veľmi často píše nesprávne bodka za číslom označujúcim počet rokov trvania klubu a naopak - radová číslovka, označujúca jubilejné výročie alebo poradie podujatia, je zasa bez bodky.

Výročia pôšt sa nezaobídu bez spomienky na ich *„zahájenie"* namiesto jednoduchého otvorenia (hájenie má význam chránenia, bránenia - spomeňme si na hájnikov). A filatelisti veľmi často *„razítkujú"* namiesto toho, aby pečiatkovali.

Vyskytujú sa aj príležitostné poštové pečiatky so zameneným gramatickým pádom. Každý slovník vysvetlí čo je medaila a hneď v zátvorke uvedie 1.pád množného čísla: - y a aj napriek tomu sa v prejavoch často stretávame s odovzdávaním *„medajil"* na výstavách, alebo sa z poštovej pečiatky dozvieme, že naši hokejisti získali strieborné *„medaile"*, za ktoré ďakujeme. Priam nekonečné množstvo chýb nájdeme v nových R-nálepkách s čiarovým kódom, ktorých uvádzanie by presiahlo rámec tohto príspevku. V každom okrese nájdeme nejakú zaujímavosť, ktorou si môžeme spestriť regionálnu zbierku. V mojom okolí som zistil, že *TRAKOVICE* pri Hlohovci sú *TRAKOVCE*, že jestvuje rad obcí a miest, v ktorých sa uvádzajú varianty názvu XY *nad Váhom* aj *Nad Váhom* a kde skratky dlhších názvov pôšt nerešpektujú gramatické zákonitosti.

Do úplnosti spomenieme aj zámenu rodov - slovenčina ich má tri, ako vie každý školák, ale niekedy je problém so zaraďovaním cudzieho slova. Tak napríklad *rallye* je poslovenčené ako *„rely"*, je nesklonné a ženského rodu. Preto text pečiatky „Medzinárodné veterán rallye" túto motoristickú súťaž posúva do stredného rodu, ako som si nedávno všimol na niekoľkých poštových pečiatkach.

A tu sa ospravedlňujem, lebo hľadajúc správne znenie otváram aj Slovník cudzích slov A / Z (SPN 1979 Bratislava), ktorý na strane 753 uvádza, že slovo je stredného rodu a Pravidlá slovenského pravopisu (VEDA- SAV 1991 Bratislava) hovoria o ženskom rode, takže organizátori podujatí môžu byť niekedy v rozpakoch, čo je správne? Mala by zrejme platiť neskoršia úprava.

Po gramatike by sme ešte mohli hovoriť o obsahu, veľkosti textu a jeho dĺžke, osobitne v pečiatkach a v prítlačiach. Niekedy sú tam uvádzané hotové romány, ktorých autori si neuvedomujú, že menej by bolo viac. Zberatelia odtlačkov príležitostných poštových pečiatok svorne tvrdia, že ich grafická a estetická úroveň je vysoká a hádam k tomu prispieva aj každoročná anketa.

Za obrazovou časťou však často zaostáva textová časť, ktorej by neraz prospelo skrátenie alebo obmedzenie použitia viacerých typov písma. To je však skutočným majstrovstvom dokázať, aby menej slov povedalo viac.

❑ **Ján Mička**

PREHĽAD PRÍLEŽITOSTNÝCH PEČIATOK - november 2000

Poradové číslo, dátum, miesto používania a text pečiatky autor výtvarného návrhu a farba odtlačku pečiatky

Pripravuje Jozef Soukup

01 ■ 3.11.2000 Trnava 2: **PIETNA SPOMIENKA OBETIAM NÁSILIA** ● Juraj Šnirc ● Čierna

02 ■ 11.11.2000 Bratislava 1: **SLÁVNOSŤ ZVONOV / POSOLSTVO ZJEDNOTENEJ EURÓPE / SV.MARTIN** ● E.Smažák ● Čierna

03 ■ 14.11.2000 Bratislava 3: **JUBILEUM VOJAKOV A POLICAJTOV / KRISTUS VČERA, DNES, NAVEKY / RÍM 19.11.2000** ● F.Horniak ● Čierna

04 ■ Vráble 1: **735 ROKOV PRVEJ PÍSOMNEJ ZMIENKY** ● F.Horniak ● Čierna

05 ■ 15.11.2000 Liptovský Mikuláš 1: **150 ROKOV POŠTY / 1850 - 2000** ● E.Labaj ● Čierna

06 ■ 15.11.2000 Trenčín 1: **JAN ÁMOS KOMENSKÝ - UČITEĽ NÁRODOV ★1592 ✞ 1670 / 330. VÝROČIE ÚMRTIA** ● I.Kubela ● Čierna

07 ■ 16.11.2000 Vranov nad Topľou 1: **730. VÝROČIE PRVEJ PÍSOMNEJ ZMIENKY / 1270-2000** ● Grafická úprava OZ TÚP ● Čierna

08 ■ 17.11.2000 Trenčín 1: **FESTIVAL FRANCÚZSKYCH FILMOV / TRENČÍN • CRAN-GEVRIER / FESTIVAL DU FILM FRANÇAIS / 17.- 24.XI.2000 TRENČÍN** ● S.Živčáková ● Čierna

09 ■ 18.11.2000 Levice 1: **75 ROKOV FILATELISTICKÉHO KLUBU / 2000** ● Autor neuvedený ● Čierna

10 ■ 21.11.2000 Bratislava 31: **SLÁVNOSTNÉ OTVORENIE POŠTY / POLUS CITY CENTER / SLOVENSKÁ POŠTA** ● F.Horniak ● Čierna

11 ■ 24.11.2000 Bratislava 1: **OH SYDNEY 2000 / MEDAILY PRE SLOVENSKO 1-3-1** ● E.Smažák ● Čierna

Príležitostný kašet

01 ■ 27.11. - 29.12.2000 Rajecká Lesná: **VIANOČNÁ POŠTA / 2000** ● Š. Kubovič ● Modrá

Príležitostné štočky výplatných strojov

01 ■ Od 21.11.2000 Bratislava 3: **OH SYDNEY 2000 / PÄŤ MEDAILÍ / PRE SLOVENSKO / 1-3-1 / SLOVENSKÝ / OLYMPIJSKÝ VÝBOR / JUNÁCKA 6, 832 80 BRATISLAVA / E-MAIL: OFFICE@OLYMPIC.SK** ● E.Smažák ● Červená

OH SYDNEY 2000
PÄŤ MEDAILÍ
PRE SLOVENSKO
1 – 3 – 1
SLOVENSKÝ
OLYMPIJSKÝ VÝBOR
JUNÁCKA 6, 832 80 BRATISLAVA
E-MAIL: OFFICE@OLYMPIC.SK

ROZLÍŠENIE AUTOMATICKÝCH TRIEDIACICH STROJOV LISTOVÝCH ZÁSIELOK V BRATISLAVE?

Na základe vytvorenia simulačného modelu pre automatické triedenie listových zásielok bolo zistené, že na automatické spracovanie listových zásielok na Slovensku postačujú dve triediace linky v Bratislave a jedna v Košiciach. Na základe prieskumu bola vykonaní i optimalizácia slovenskej prepravnej siete. Po vyhodnotení ponúk firiem dodávajúce automatické triediace stroje, bola podpísaná dohoda medi Slovenskou poštou, š.p., a firmou Siemens na dodávku troch kusov automatických triediacich strojov v zostave, ktorá vyplynula zo simulácie.

Pri triediacom postupe vytlačí trysková tlačiareň na zásielku čiarový kód. Čiarový kód podľa dostupných informácií pozostáva z údaja poštového smerovacieho čísla adresnej pošty a čísla triediaceho pracoviska, ktoré zásielku spracovalo. Pri ručnom triedení by tam mal byť i údaj kódu operátora.

Vzhľadom na to, že v triediacom uzle Bratislava pracujú dva ATL, zberateľov zaujíma možnosť rozlíšenia zásielok spracovaných na oboch strojoch. Na listových zásielkach spracovaných na ATL v Bratislave v prvej dekáde marca 2000 je možné nájsť dve rôzne výšky čiarového kódu. V prvom prípade je výška čiarového kódu cca 4 mm (na obr.hore) a v druhom cca 5 mm (na obr.dole). Je táto rozdielnosť výšky čiarového kódu náhodná vyskytujúca sa pri oboch triediacich strojoch alebo je to trvalé nastavenie, ktoré môže napomôcť v rozlíšení oboch strojov? Je tu i možnosť, že výška čiarového kódu môže slúžiť aj na iný účel? ❑ des

Desať z Národného múzea

Tak sa nazýva desaťznámkový tlačový list, ktorý vyšiel v Holandsku k 200. výročiu zriadenia Národného múzea výtvarného umenia v Hágu (od roku 1868 sídli v Amsterdame). Je to vlastne galéria umenia. Múzeum opatruje významné diela európskych, predovšetkým flámskych maliarov, ale aj umelecké výtvarné diela grafické, sochárske, keramické, porcelánu i fotografie usporiadané v časovom rozpätí od 15. do 18. storočia. Nachádzajú sa tu však aj diela z Ázie, najmä Japonska, Indie a Oceánie. Nominálna hodnota všetkých známok je jednotná - 80 centov. Grafickú úpravu známok realizovala Umelecká agentúra J.Plateau v Amsterdame ❑ Zc

Vzácny hebrejský rukopis

Jubileu napísania slávnej hebrejskej náboženskej knihy, rukopisu známej najstaršej biblie, Aleppo, nedávno venovala izraelská poštová správa príležitostnú známku so zaujímavým grafickým riešením. Celú plochu známky vyplňuje reprodukcia tejto roztvorenej knihy, v ľavej časti obrazu je veľkými písmenami vyznačený názov knihy. Ako tradične mávajú izraelské známkové hárky okraje, aj táto má s nápisom v hebrejskom a anglickom jazyku (The Aleppo Codex). Nominálna hodnota tejto poštovej známky je 4,40 NIs ❑ Zc

POHĽADNICE A DROBNÉ STAVBY

Alexander Urminský

V mestách i na vidieku doslova zo dňa na deň nám mizní spred očí rôzne drobné stavby. Jednak preto, že stratili svoju funkciu, alebo aj preto, že ustupujú rekonštrukcii námestia, ulice, novej zástavbe, prípadne z iného urbanistického dôvodu. Dnes už neexistujúce objekty nám môžu niekedy spôsobovať starosti s ich identifikáciou pre neúplné údaje na pohľadnici, ale tiež preto, že drobné stavby často tvoria na nich iba vedľajší alebo doplňujúci motív. Než sa o týchto drobných, často pietneho charakteru alebo z iného hľadiska interesantných stavbách na pohľadniciach trochu podrobnejšie zmienime, treba poznamenať, že sa budú vyskytovať takmer vo všetkých miestopisných zbierkach, v autorských zbierkach krajín a národopisu.

Môžeme začať drobnými **sakrálnymi stavbami**. Medzi ne patria zvonice, božie muky, pomníky s krížmi mimo priestor cintorínov a kostolov. Zriedkavejšie sa na pohľadniciach vyskytujú aj náhrobné kamene významných dejateľov, hrobky, márnice a krypty. Je na individuálne zváženie, či medzi drobné stavby zaradiť napríklad aj kamenné jaskyne, zasvätené obyčajne Panne Márii.

Na túto skupinu nadväzujú **pomníky padlým** a **pomníky významným rodákom**, či **národovcom**. Ide o pomníky padlým vo svetových vojnách, pomníky SNP a obetiam fašizmu. Veľmi časté sú pomníky panovníkov a významných osobností politického života (Mária Terézia, František Jozef I., M.R.Štefánik, J.Tiso, A.Hlinka, T.G.Masaryk...), literátov a buditeľov (Štúr, Hurban, Hodža, Sládkovič, Hviezdoslav...), ale aj osobností z iných oblastí života ako vynálezcov, hudobníkov, národných hrdinov (Juro Jánošík) a anonymné sochy: Roľník, hutník a rôzne alegorické postavy. K týmto pomníkom priradíme aj **pamätné tabule** venované na pamiatku osobnostiam a udalostiam.

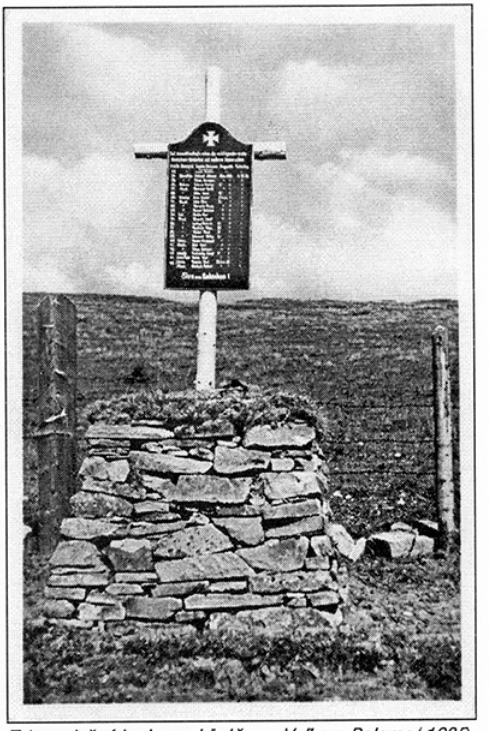

Triangulačný bod a rozhľadňa na Veľkom Polome (1935)

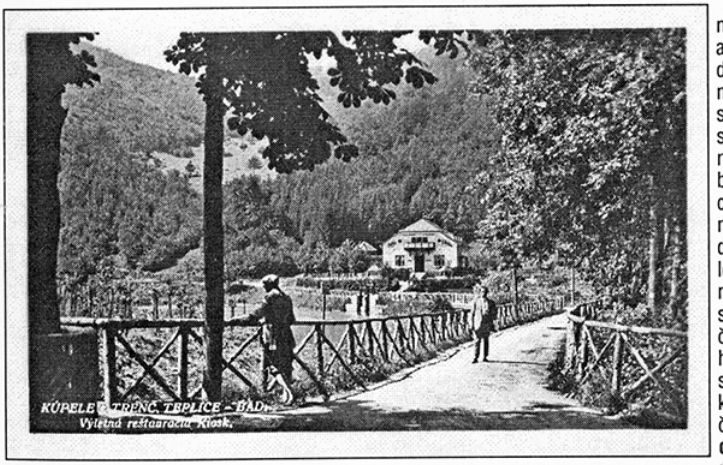

Lávka pre peších s dreveným zábradlím v Trenčianskych Tepliciach v roku 1934

Ďalšiu skupinu si môžeme nazvať ako **zdroje vody** a **fontány**. Na každej dedine a v mestách na hlavnom námestí vždy bývali studne. Vahadlové studne sa stali minulosťou už úplne a rumpálových už asi tiež nebude veľa. Zato na pohľadniciach ich ešte nájdeme. Ručné pumpy postupne nahradzovali vahadlové a rumpálové a niekde stáli na ich mieste. Zdokumentovať túto skutočnosť pohľadnicami určite zberateľa poteší. V mnohých dedinách i mimo nich sú rôzne studienky, pramene kyseliek a minerálnych vôd, často zaradené do kategórie **chránený prírodný útvar**. K fontánam môžeme priradiť studne s vodou, u-

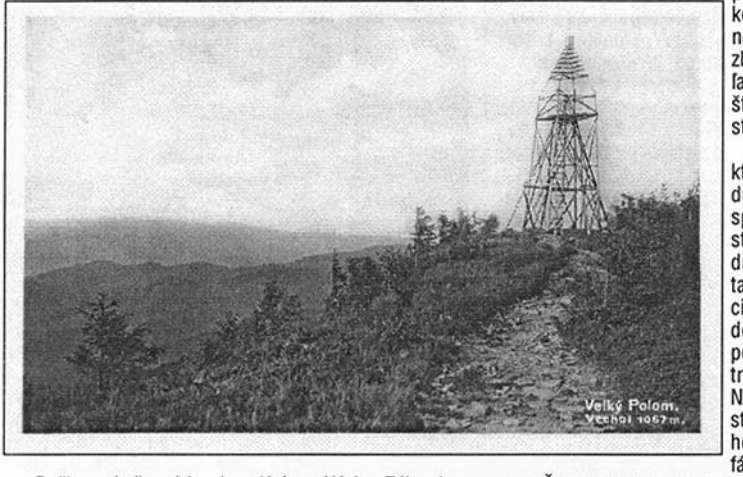

„Božie muky" pod hradom Krásna Hôrka. Záber je robený tak, že stavba pomníka v popredí je dominantná (obr. hore). Kríž v Jasini na hromadnom hrobe padlých v prvej svetovej vojne

melé jazierka, ale aj vodojemy a iné vodárenské zariadenia, ktoré neraz sú zaujímavé aj zo stavebného hľadiska.

Medzi drobné **účelové stavby** patria murované trafostanice (ak prechádzate dedinami a uvidíte takúto obnovenú stavbu, zistíte, že často možno obdivovať aj ich architektúru), ďalej požiarne zbrojnice, lávky cez potok alebo riečku, prípadne stavidlá - vzdúvadlá na toku. Na mnohých pohľadniciach je možno obdivovať tiež dielne drobných remeselníkov, na dedinách predovšetkým kováčov, kolárov a sedlárov. V mestách bolo remesiel oveľa viac (obuvníci, stolári, zámočníci, debnári, kamenári, hodinári a veľa, veľa ďalších). Niektoré remeslá sa vyskytovali len v určitých regiónoch, preto by mali charakterizovať miestopisnú alebo národopisnú zbierku mesta, regiónu! Medzi účelové stavby patria už dávno zrušené chudobince /obecné domy) a starobince.

Keď sa bližšie pozriete na niektoré pohľadnice, uvidíte na nich takmer umelecké remeselnícke výrobky. Sú to napríklad kamenné, kované alebo drevené ploty, brány, portály na podbrániach, samotné okná a okenice. Vlastne skoro všetky drobné stavby a ich architektonické doplnky boli v minulosti robené s remeselníckym až umeleckým citom a popritom mimoriadne funkčné. Dodnes pôsobia esteticky a hovoria o fortiele našich predkov pred desiatkami rokov. Venujme preto pozornosť týmto drobnostiam v zbierkach historických pohľadníc primeranú pozornosť, študujme ich! Zistíte, že to stojí za to.

Niekedy aj pohľadnice, ktoré máte zaradené medzi dublety, bude treba zaradiť späť do zbierky. Môže sa stať, že práve niektorá z drobných stavieb na dvoch takmer rovnakých pohľadniciach už nebola. Možno budovať aj samostatnú zbierku pohľadníc drobných stavieb, treba si len vybrať a začať. Napríklad zbierka zvoníc, studní, vežových a verejných hodín. Alebo sochy M.R.Štefánika na území Slovenska, prvej ČSR (sú však aj inde vo svete - vo Francúzsku, USA a Kanade). Pre technicky orientovaného zberateľa to môže byť zbierka trafostaníc, pre ekológa zdroje pitnej vody, pre požiarnika zase požiarne zbrojnice a požiarna technika.

Zberateľ niekedy sa môže dostať do situácie, že pri niektorých pohľadniciach bude pochybovať, do ktorého tematického okruhu ju má zaradiť. Skutočne, obrazový motív na pohľadnici je niekedy taký mnohotvárny, že vyhovuje kritériam pre viacerých okruhy. Tu nám môže pomôcť skúmanie, ktorý motív na pohľadnici je dominantný a podľa toho potom zatriedíme. Nič nám však nebráni v tom, aby vzali do úvahy aj vedľajší alebo doplňujúci motív, ktorý často môže byť ešte zíujémavejší, ako ten hlavný. Všetko záleží len na našom zberateľskom zámere. Každá cieľavedome budovaná zbierka nájde uplatnenie tiež na výstavách a v múzeách. Zberateľovi prinesie potešenie a zadosťučinenie za vytrvalosť pri zbieraní námetu, ktorý si zvolil ■

MENOVÁ REFORMA 1953

Na základe uznesenia vlády sa dňa 1. júna 1953 uskutočnila menová reforma, ktorej cieľom bolo stabilizovať československú menu. Pozostávala z mnohých opatrení v ekonomike a dotkla sa aj poštovníctva. V rámci menovej reformy boli stanovené nové poštové sadzby za zásielky a vydané poštové známky s hodnotami zodpovedajúcimi novej meny. Keďže tieto nové známky boli vydané až 19. júna 1953, vzniklo prechodné obdobie (1. až 18. 6. 1953), keď platili už nové poštové sadzby, ale mohli sa uhrádzať známkami starej meny, ktoré zostali dočasne v platnosti. Takže v tomto období existovali dva základné prepočty týkajúce sa vyplácania listových zásielok: Staré poštové sadzby voči novým boli v pomere 5:1 a použitie známok starej meny na úhradu poštovného v nových sadzbách bolo v pomere 50:1. Ako sa to prejavilo pri vyplácaní poštovného, ukážeme si na nasledujúcej tabuľke a potom prakticky na celistvostiach.

		List	Lístok	R-príplatok
1	Sadzba v starej mene do 31.5.1953	3.00	1.50	5.00 Kčs
2	Sadzba v novej mene od 1.6.1953	0.60	0.30	1.00 Kčs
3	Známky starej meny do 18.6.1953	30.00	15.00	50.00 Kčs

V období, keď už platili nové sadzby, v platnosti zostalo 246 výplatných a 12 doplatných známok starej meny. Celistvosti z tohto obdobia sú charakteristické tým, že na nich vidíme väčší počet známok s pestrým výberom frankatúry.

Obr. 1 ■ Na ukážke je list podaný na pošte SUŠICE dňa 1. júna 1953, čo je prvý deň menovej reformy. Sadzba za obyčajný list v novej mene bola 0.60 Kčs. Použité boli známky starej meny, ktoré v tomto prechodnom období platili v pomere 50:1, takže výpočet poplatku bol 0.60 Kčs x 50 = 30.00 Kčs. I keď sa zdalo, že výpočet výplatného v kombinácii nových sadzieb a použitia starých známok bude náročný, verejnosť si rýchlo našla jednoduché riešenie: Stačilo starú sadzbu, ktorú všetci poznali, vynásobiť desiatimi. Nominálna hodnota starých známok k novej mene bola v pomere 50:1 a sadzby v starej mene k novej boli v pomere 5:1, z čoho potom pomer nominálnej hodnoty starých známok k starej mene vychádza 50:5 = 10. Toto si môžeme overiť aj porovnaním 1. a 3. riadku na v úvode uvedenej tabuľke.

Obr. 2 ■ Na tejto celistvosti vidíme väčší počet známok, čo je charakteristické pre listové zásielky z tohto obdobia. Obyčajný list odoslaný z pošty PLZEŇ 1 5. mája 1953, bol vyplatený desiatimi známkami starej meny nominálnej hodnoty 3 Kčs. Výplatné si opäť môžeme prepočítať metódou „10-krát" (sadzba za obyčajný list v starej mene 3 Kčs krát 10 = 30 Kčs).

Obr. 3 ■ Na tejto ukážke je doporučený list odoslaný z pošty LIBEREC dňa 4. 6. 1953 do Prahy. Výplatná hodnota známok v starej mene je 80 Kčs (sadzba za list v novej mene 0.60 Kčs, doporučený príplatok 1 Kčs, spolu 1.60 Kčs, krát 50 = 80 Kčs). Na úhradu tejto sumy boli použité tri známky vyšších hodnôt - 10, 20 a tiež letecká známka 50 Kčs, ktorá sa mohla používať aj ako výplatná.

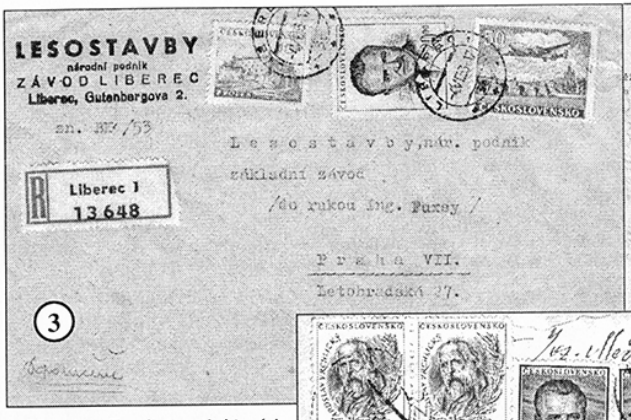

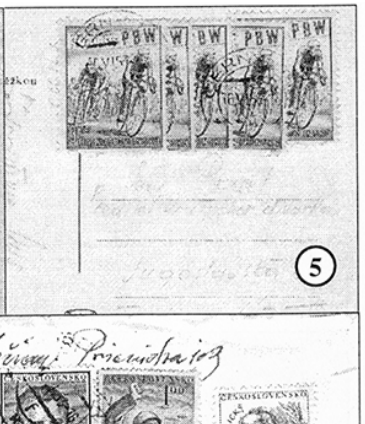

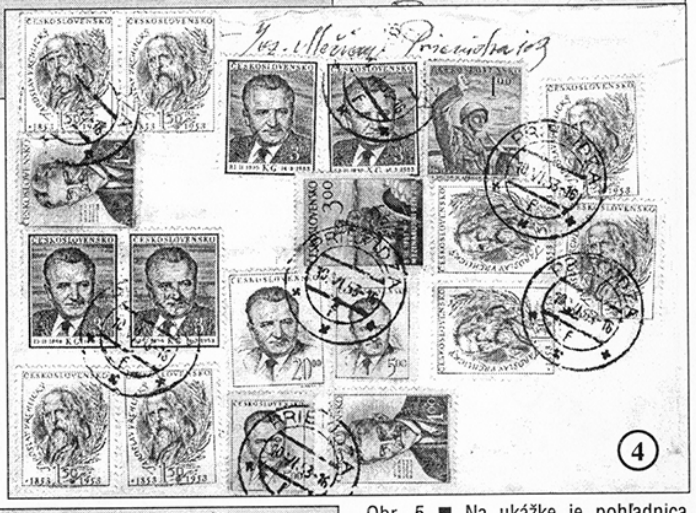

Obr. 4 ■ Z celistvosti, ktorá je na tejto ukážke, vidíme iba zadnú stranu. Je to doporučený list odoslaný 10. júna 1953 z Prievidze do Bratislavy. Na úhradu poštovného 80 Kčs podacia pošta použila rôzne známky starej meny nižších nominálnych hodnôt. Keďže v podobných prípadoch sa iba časť známok zmestila na prednú stranu listu, ďalšie boli vylepené na zadnej strane. Na predchádzajúcich troch listoch si môžeme porovnať tri spôsoby vyplácania zásielok známkami starej meny v prechodnom období menovej reformy: Celá suma poštovného je vyplatená potrebným množstvom tej istej známky (obr.2), potrebnú sumu tvorí iba niekoľko známok vyšších nominálnych hodnôt (obr. 3), na úhradu poplatku sú použité známky nižších nominálnych hodnôt, ktoré pre veľký počet treba vylepiť na prednú i zadnú stranu listu (obr.4).

Obr. 5 ■ Na ukážke je pohľadnica odoslaná z pošty ČESKÝ DÚL dňa 16. júna 1953. Sadzba za lístok v novej mene bol 0.30 Kčs, čo pri použití známok starej meny bolo 15 Kčs (0.30 x 50). Na úhradu tejto sumy pošta použila päť rovnakých známok hodnoty 3 Kčs a keďže na pohľadnici bolo málo miesta, boli nalepené cez seba. Takýto spôsob lepenia známok sa nazýva „poschodový" alebo „kaskádový". Nachádzame ho aj na celistvostiach z obdobia inflácie, keď na listových zásielkach bol tiež vysoký počet známok.

Obr. 6 ■ Vyobrazená celina s natlačenou známkou starej meny 1.50 Kčs bola odoslaná z pošty OSTRAVA 1 dňa 16. júna 1953 a je dofrankovaná deviatimi známkami tej istej nominálnej hodnoty, čo bolo spolu potrebných 15 Kčs starej meny. Celiny starej meny, podobne ako známky, platili v prechodnom období menovej reformy do 18. 6. 1953 v pomere 50:1. Po tomto dátume sa ešte mohli používať, ale už iba ako obyčajný lístok (formulár), nie ako celina. Natlačená známka už neplatila a bolo treba nalepiť známku v plnej hodnote novej sadzby (0.30 Kčs). Táto znám-

ka bola obyčajne nalepená cez pôvodnú natlačenú a už neplatnú známku, ktorú takto prekryla.

Obr. 7 ■ V prechodnom období menovej reformy niektoré pošty prijímali vyplácanie listových zásielok aj v hotovosti v novej mene. Na ukážke je list podaný na pošte ČESKÉ BUDĚJOVICE 1 dňa 18. júna 1953, čo je posledný deň prechodného obdobia menovej reformy. Na označenie úhrady poštovného použila pošta dvojriadkovú gumovú pečiatku s textom: „Výplatné zaplaceno hotově / Taxe perçue Kčs ... h ..." a ručne dopísané 60 h. Poštovné vyberané v hotovosti sa vyskytovalo aj po 19.6.1953, keď už boli vydané nové známky. Stávalo sa to najmä na menších poštách, keď nové známky ešte nedostali a staré už neplatili.

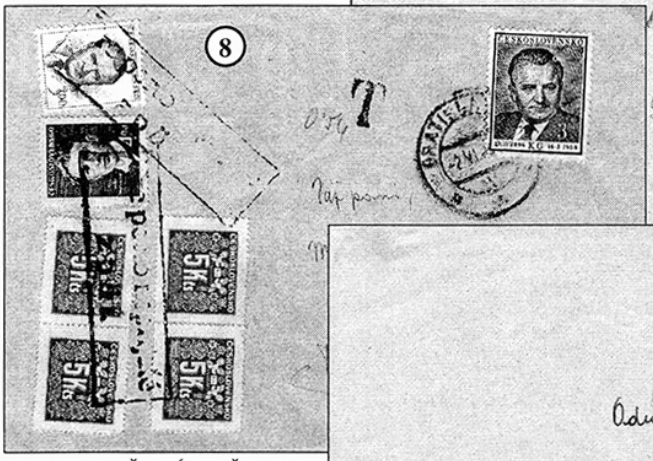

Obr. 8 ■ Z obdobia menovej reformy sú zaujímavé aj celistvosti s doplatným. Na ukážke je obyčajný list podaný na pošte BRATISLAVA dňa 2. júna 1953, ktorý bol vyplatený ešte podľa starej sadzby známkou 3 Kčs. V čase podania listu to už bolo nedostatočné, v známkach starej meny malo byť 30 Kčs. Pošta zaťažila list doplatným vo výške 27 Kčs, čo bola chýbajúca čiastka výplatného. Doplatné bolo vyrúbené v jednoduchej výške - pošta zrejme tolerovala, že išlo iba o druhý deň menovej reformy. Takéto prípady jednoduchého doplatného nachádzame na celistvostiach z prvých dní menovej reformy aj častejšie. Doplatné bolo zúčtované kombináciou doplatných a výplatných známok starej meny.

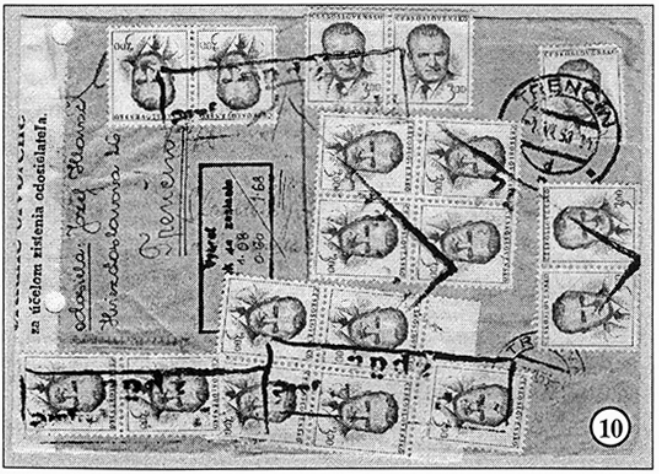

Obr. 9 ■ Na ukážke je obyčajný list, ktorý bol odoslaný z pošty ORECHOVÉ dňa 3. júna 1953 a tiež bol vyplatený ešte podľa starej sadzby známkou 3 Kčs. Dodacia pošta Bratislava 1 zaťažila list doplatným v dvojnásobnej výške 54 Kčs, t.zn.

dvakrát chýbajúcich 27 Kčs. Doplatné bolo zúčtované odtlačkom výplatného stroja (v dolnej časti obálky), čo sa v tom čase používalo pomerne málo. Častejšie sa zúčtovanie doplatného výplatným strojom vyskytovalo až po 10.6.1953, keď doplatné známky dočasne stratili platnosť. V tomto období pošty používali zúčtovanie doplatného aj v hotovosti v starej alebo už novej mene.

Obr. 10 ■ Tento list bol odoslaný z pošty TRENČÍN dňa 1.6.1953 a vyplatený známkou 3 Kčs ešte podľa starej sadzby. I keď to bolo v prvý deň menovej reformy, dodacia pošta zaťažila list dvojnásobným doplatným. Pre toto doplatné však adresát odmietol list prevziať a tak pošta musela list vrátiť odosielateľovi. Keďže na obálke nebol uvedený, pošta list postúpila OHLASOVNI A ÚLOŽNI v Bratislave za účelom jeho zistenia. Ohlasovňa po úradnom otvorení listu adresu odosielateľa zistila a list mu vrátila. Ale vymáhala od neho doplatné, ktoré vidíme vyčíslené v rámčekovej pečiatke, odtlačenej zvisle medzi známkami. K textu pečiatky „Vybrať / doplatok za zaslanie" sú dopísané sumy 1.08 + 0.60 = 1.68 (Kčs).

Ako boli tieto sumy vypočítané? Pošta uznala pôvodnú známku 3 Kčs starej meny, čo v prevode na novú menu bolo 0.06 Kčs (3 Kčs : 50). Sadzba v novej mene za list mala byť 0.60 Kčs, takže chýbalo 0.54 Kčs (0.60 - 0.06). Keďže doplatné bolo vyrubené v dvojnásobku chýbajúcej sumy, bolo to 1.08 Kčs (0.54 x 2). V prípade druhej sumy išlo o poplatok v novej mene 0.60 Kčs za zaslanie listu z Ohlasovne zistenému odosielateľovi.

Ďalšia zaujímavosť na tomto liste je, že celkovú sumu doplatného vypočítanú v novej mene, pošta zúčtovala výplatnými známkami starej meny. Bola teda potrebné tieto vzťahy prepočítať: Sumu 1.68 vynásobiť 50-krát, čo sa rovnalo 84 Kčs. Pri použití známok starej meny hodnoty 3 Kčs je na obálke vylepených 28 týchto známok (časť z nich je aj na druhej strane obálky).

❑ **Jozef Čížek**

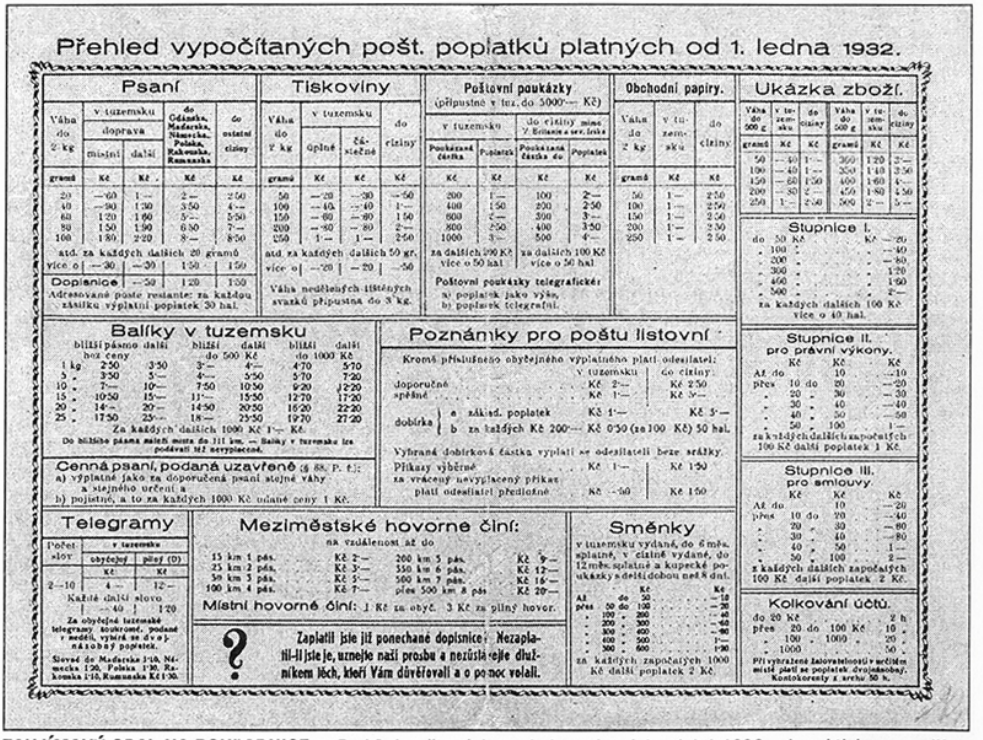

Přehled vypočítaných pošt. poplatků platných od 1. ledna 1932.

Psaní

Váha do 2 kg	v tuzemsku doprava místní	v tuzemsku doprava další	do Gdańska, Maďarska, Německa, Polska, Rakouska, Rumunska	do ostatní ciziny
gramů	Kč	Kč	Kč	Kč
20	—·60	1·—	2·—	2·50
40	—·90	1·30	3·50	4·—
60	1·20	1·60	5·—	5·50
80	1·50	1·90	6·50	7·—
100	1·80	2·20	8·—	8·50
atd. za každých dalších 20 gramů				
více o	—·30	—·30	1·50	1·50

Doplanice —·50 1·20 1·50

Adresované poště restante: za každou zásilku výplatní poplatek 30 hal.

Tiskoviny

Váha do 2 kg	v tuzemsku úplné	v tuzemsku částečné	do ciziny
gramů	Kč	Kč	Kč
50	—·20	—·30	—·50
100	—·40	—·40	1·—
150	—·60	—·80	1·50
200	—·80	—·80	2·—
250	1·—	1·—	2·50
atd. za každých dalších 50 gr.			
více o	—·20	—·20	—·50

Váha nedělitelných listových svazků připustna do 3 kg.

Poštovní poukázky (připustné v tuz. do 5000·— Kč)

v tuzemsku Poukázaná částka	v tuzemsku Poplatek	do ciziny mimo Y. Srbsko a ser. krále Poukázaná částka do	do ciziny mimo Y. Srbsko a ser. krále Poplatek
Kč	Kč	Kč	Kč
200	1·—	100	2·—
400	1·50	200	2·50
600	2·—	300	3·—
800	2·50	400	3·50
1000	3·—	500	4·—
za dalších 100 Kč více o 50 hal		za dalších 100 Kč více o 50 hal	

Poštovní poukázky telegrafické:
a) poplatek jako výše,
b) poplatek telegrafní.

Obchodní papiry.

Váha do 2 kg	v tuzemsku	do ciziny
gramů	Kč	Kč
50	1·—	2·50
100	1·—	2·50
150	1·—	2·50
200	1·—	2·50
250	1·—	2·50

Ukázka zboží.

Váha do 500 g	v tuzemsku	do ciziny	Váha do 500 g	v tuzemsku	do ciziny
gramů	Kč	Kč	gramů	Kč	Kč
50	—·40	1·—	350	1·20	2·—
100	—·40	1·—	350	1·40	2·50
150	—·60	1·50	400	1·60	4·—
200	—·80	2·—	450	1·80	4·50
250	1·—	2·50	500	2·—	5·—

Balíky v tuzemsku

	bližší pásmo hod. ceny	další	bližší do 500 Kč	další	bližší do 1000 Kč	další
1 kg	2·50	3·50	3·—	4·—	4·70	5·70
5 „	3·50	5·—	4·—	5·50	5·70	7·20
10 „	7·—	10·—	7·50	10·50	9·20	12·20
15 „	10·50	15·—	11·—	15·50	12·70	17·20
20 „	14·—	20·—	14·50	20·50	16·20	22·20
25 „	17·50	25·—	18·—	25·50	19·70	27·20

Za každých dalších 1000 Kč 1·— Kč.

Do bližšího pásma zaslaných mimo do 111 km. — Balíky v tuzemsku lze podávati též nevyplacené.

Cenná psaní, podaná uzavřeně (§ 88, P. ř.):
a) výplatné jako za doporučená psaní stejné váhy a stejného určení a
b) pojistné, a to za každých 1000 Kč udané ceny 1 Kč.

Poznámky pro poštu listovní

Kromě příslušného obyčejného výplatného platí odesílateli:

	v tuzemsku	do ciziny
doporučené	Kč 2·—	Kč 2·50
spěšné	Kč 1·—	Kč 5·—
dobírka a) z zákl. poplatek	Kč 1·—	Kč 5·—
dobírka b) za každých Kč 200·—	Kč 0·50 (za 100 Kč) 50 hal.	

Vybraná dobírková částka vyplatí se odesílateli beze srážky.

Příkazy výběrné	Kč 1·—	Kč 1·50
za vrácený nevyplacený příkaz platí odesílatel předlohně	Kč —·50	Kč 1·50

Stupnice I.

do 50 Kč		Kč —·20
„ 100 „		„ —·40
„ 200 „		„ —·80
„ 300 „		„ 1·20
„ 400 „		„ 1·60
„ 500 „		„ 2·—
za každých dalších 100 Kč více o 40 hal.		

Stupnice II. pro právní výkony.

	Kč	Kč	Kč
Až do		10	—·10
přes	10 do	20	—·20
„	20 „	30	—·30
„	30 „	40	—·40
„	40 „	50	—·50
„	50 „	100	1·—
za každých dalších započatých 100 Kč další poplatek 1 Kč.			

Stupnice III. pro smlouvy

	Kč	Kč	Kč
Až do		10	—·20
přes	10 do	20	—·40
„	20 „	30	—·80
„	30 „	40	1·20
„	40 „	50	1·—
„	50 „	100	2·—
z každých dalších započatých 100 Kč další poplatek 2 Kč.			

Telegramy

Počet slov	v tuzemsku obyčejné	v tuzemsku plný (D)
	Kč	Kč
2—10	4·—	12·—
Každé další slovo	1·— 40	1·20

Za obyčejné tuzemské telegramy soukromé, podané v neděli, vybírá se dvojnásobný poplatek.

Sleva do Maďarska 1·10, Německa 1·20, Polska 1·20, Rakouska 1·10, Rumunska Kč 1·30.

Meziměstské hovorné činí:

na vzdálenost až do

15 km 1 pás.	Kč 2·—	200 km 5 pás.	Kč 9·—
25 km 2 pás.	Kč 3·—	350 km 6 pás.	Kč 12·—
50 km 3 pás.	Kč 5·—	500 km 7 pás.	Kč 16·—
100 km 4 pás.	Kč 7·—	přes 500 km 8 pás	Kč 20·—

Místní hovorné činí: 1 Kč za obyč. 3 Kč za plný hovor.

Směnky

v tuzemsku vydané, do 6 měs. splatné, v cizině vydané, do 12 měs. splatné a kupecké poukázky s delší dobou než 8 dní.

	Kč	Kč
Až do	50	—·10
přes	50 do 100	—·20
„	100 „ 200	—·40
„	200 „ 300	—·60
„	300 „ 400	—·80
„	400 „ 500	1·—
„	500 „ 600	1·20
za každých započatých 1000 Kč další poplatek 2 Kč		

Kolkování účtů.

do 20 Kč		2 h
přes 20 do	100 Kč	10 „
„ 100 „	1000 „	20 „
„ 1000		50 „

Při vyrovnané zúčtovatelnosti v určitém místě platí se poplatek dvojnásobný.

Kontokorenty z srážky 50 h.

? Zaplatil jsi již ponechané dopisnice? Nezaplatil-li jsi je, uznejte naši prosbu a nezůstávejte dlužníkem těch, kteří Vám důvěřovali a o pomoc volali.

ZAUJÍMAVÝ OBAL NA POHĽADNICE ■ Prehľad poštových poplatkov platných od 1.1.1932 pri praktickom používaní poštových služieb dnes nám už neposlúži. Podobné údaje však filatelistom môžu poskytujú veľmi dobré služby, najmä pri overovaní správnosti frankatúry na celistvostiach z daného obdobia.

Vyobrazený prehľad tvorí vnútornú dvojstranu obalu na dvanásť pohľadníc, ktoré nechal vyhotoviť Podporný spolok hluchonemých S.F.S. Praha a predával ich za 5 Kč s výťažkom v prospech činnosti spolku. Jeden z príkladov užitočného využitia obalu ako veľmi praktickej pomôcky, ktorú človek môže mať vždy po ruke. Pravda, dnes už pre aktuálne informácie človek siahne po inej pomôcke - napríklad vyťuká na internete názov www.slposta.sk a potrebné údaje si zistí veľmi rýchlo a presne. Napriek technickému pokroku však v mnohých prípadoch využitie obalu na pohľadnice z roku 1932 môže byť ešte i dnes ešte inšpirujúce ❑ ik/vkn

JUBILEJNÁ BANKOVKA K MAĎARSKÉMU MILÉNIU

Maďarská národná banka vydala na jeseň 2000 pri príležitosti zmeny tisícročia v krajinách, používajúcich kresťanský letopočet, príležitostnú bankovku v príznačnej hodnote 2000 forintov. Bankovka výtvarne zapadá do novej emisie maďarských bankoviek, v ktorej sa stretávajú moderné výtvarné i ochranné prvky s tradičným ponímaním maďarskej bankovkovej grafiky, pri zrode ktorej stál v 20. rokoch 20. storočia profesor Ferenc Helbing, neskôr Álmos Jaschik, a ktorú ďalej výrazne formoval pezinský rodák, grafik Endre Horvát (1896-1954). Úspešnosť jeho naozaj veľmi pekných, nevtieravých a na pohľad príjemných návrhov na bankovky v hodnote 10, 20, 50 a 100 forintov z konca 40. rokov bola taká veľká, že tieto návrhy nielenže prečkali všetky dramatické zmeny režimov až do začiatku 90. rokov, ale zachovanie ich štýlu sa stalo takmer záväzným východiskom pre návrhy bankoviek v hodnote 500, 1000 a 5000 forintov zo 70 - 80. rokov a ich (vedome zachovaný) štýl dokonca cítiť aj zo súčasných bankoviek.

Autorom jubilejnej bankovky je súčasný grafik tlačiarne bankoviek Maďarskej národnej banky Károlyi Vagyóczky. Na líci zasadil do kompozičnej schémy, charakteristickej pre celú súčasnú emisiu, oválny medailón s gilošovým rámikom u v trochu „Helbingovskom" ponímaní (azda najviac pripomína červenú dvojkorunáčku z roku 1920) a do medailónu umiestnil veľký obraz Svätoštefanskej koruny. Obraz koruny však s proporciami medailónu vhodného skôr na portrét alebo jednoduchý figurálny výjav však viditeľne neladí. Pod korunou, napriek príveskom a nápisu A SZENT KORONA, ostáva veľa prázdneho miesta. Podobne vyzerá aj priestor nad korunou, ktorý ani zďaleka nestačí vyplniť sklonený krížik na korune. Možno preto smelo povedať, že líce je kompozične nezvládnuté, resp. pri zvolenej hlavnej tematike a tradicionalistických prvkoch aj nezvládnuteľné.

Na rube je v obdobne ponímanom a uloženom medailóne vložená scéna z obrazu Gyulu Benczúra KRST KNIEŽAŤA VAJKA SVÄTÝM VOJTECHOM. Ide o ten istý obraz, aký poznáme z rubu vzácnej bankovky v hodnote 1000 pengő z roku 1927. Liniový prepis je však výrazne jednoduchší, chudobný na detaily a najmä pozadie celej scény pôsobí preto plošne. Napriek tomu však rub bankovky pôsobí oveľa lepšie ako jej líce.

Bankovka je vytlačená kombináciou simultánnej tlače z plochy a hĺbkotlače. Vedúce farby sú hnedá (hlavný hĺbkotlačový obraz), červená a oranžová (podtlače). Rozmery sú 154x70 mm.

Opisovaná bankovka nie je vyslovene bežnou súčasťou obeživa. Bolo ju možné získať iba na objednávku na ktorejkoľvek pošte v Maďarsku od 1. júla do 30. septembra 2000. Podľa svojho upomienkového poslania je bankovka uložená aj v osobitnej pasparte zo svetlo hnedého kartónu. Na jej prednej strane je pod okienkom s bankovkou nápis MAGYAR MILLENNIUM 2000 (Maďarské milénium 2000). Na tretej (vnútornej) strane pasparty je opakovaná zväčšená reprodukcia výjavu s krstom kniežaťa Vajka. Na zadnej strane pasparty sú dva úryvky z diela Ferenca Kölcseyho (vo voľnom preklade: „Národ nazýva korunu svätou, lebo s jej ideálom sa viažu najsvätejšie, najzásadnejšie základy veľkej jednoty národa ... zákon zaväzuje rovnako vládu i národ.") Sériové písmená MM prezrádzajú, že ide o skratku slov

Obr.1 - Líce a rub jubilejnej bankovky Maďarskej národnej banky z roku 2000 v hodnote 2000 Ft.

Magyar millénium. Šesťmiestne číslovanie v nadväznosti na význam oboch sériových písmen prezrádza, že bankoviek nebude vydaných viac ako 1 mil. kusov. Číslo opisovaného a pomerne neskoro objednaného exemplára však naznačuje, že možno pôjde ešte o nižší počet.

Maďarská národná banka vydala k bankovke aj informačný letáčik v obvyklej úprave. Okrem štandardného detailného znázornenia ochranných prvkov určených pre verejnosť letáčik obsahuje aj sprievodný text. Jeho obsah radšej neprekladáme, lebo ďaleko presahuje to, čo by sme boli ešte ochotní označiť za prejav zdravého vlastenectva.

Pripomeňme len, že táto bankovka nie je jediným emisným počinom Maďarskej národnej banky pri príležitosti konca tisícročia. K rovnakej príležitosti bolo vydané aj nepatrne upravené druhé vydanie tísicforintovej bankovky. Okrem roku vydania, zmenených podpisov a skrytého obrazca na kupóne ju od staršieho vydania od

lišuje nahradenie série a čísla vytlačených pri spodnom okraji kupónu slovom MILLENNIUM.

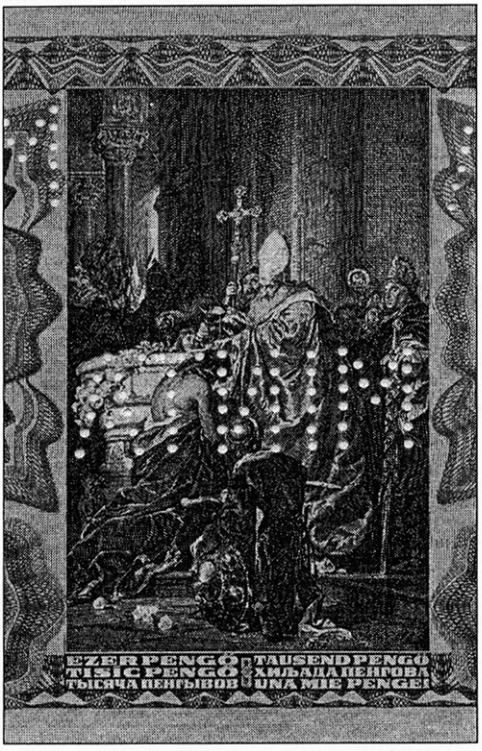

Obr.2 - Kvalitnejší liniový prepis obrazu Krst kniežaťa Vajka z rubu bankovky v hodnote 1000 pengő z roku 1927

❑ **Zbyšek Šustek**

RECENZIE

ŠPECIALIZOVANÝ KATALÓG 2001 SLOVENSKO 1939-1945 a 1993-2000

Nový Špecializovaný katalóg slovenských známok vyšiel už v 3. prepracovanom a doplnenom vydaní. Celofarebný katalóg má rozsah 224 strán a prináša informácie o poštových ceninách Slovenskej republiky z rokov 1939-1945 a 1993-2000. Autorský kolektív (L.Floch, M.Gerec, J.Sobihard, B.Synek a J.Tekeľ) na základe súčasného stavu poznania slovenských poštových cenín, odbornej úrovne starších katalógov vydaných na Slovensku alebo v zahraničí sa rozhodol pre dôkladné prepracovanie posledného vydania (1997). Katalóg, z hľadiska užívateľa, bol spracovaný do podoby, ktorá vyhovuje všetkým skupinám užívateľov: Generálnemu zberateľovi, špecialistovi alebo obchodníkovi. Prílohou katalógu je príležitostná tlač známky č.126 (Vodný kolový mlyn v Jelke) s reliéfnou tlačou loga ZSF.

Úprava číslovania poštových známok z obdobia 1939-1945 vo vzťahu k staršiemu vydaniu katalógu má jediný cieľ: Správne a prehľadne katalogizovať známky tohto obdobia. Najväčšie zmeny nastali v číslovaní výplatných známok s portrétom A.Hlinku. Všetky jeho známky sú katalogizované ako jediné vydanie, ktoré má štyri úpravy kresby obrazu známky. Kritériami pre rozlíšenie kresieb sú nápis na známke a ozdobný rám portrétu. Prečíslovanie zasiahlo aj niektoré emisie výplatných (J.Tiso) alebo príležitostných (J.Murgaš) známok, letecké, novinové a doplatné známky. Prítlač na kupóne známky č.24 (J. Kostka, Jar oráča) z roku 1997 nie je katalogizovaná ako samostatná známka, ale ako variant pôvodnej známky a preto nemá v katalógu priradené osobitné katalógové číslo. Katalógové číslo 108 nie je obsadené, aby bola zachovaná zhoda s úradným číslovaním súčasných slovenských poštových známok. Zahraničný užívateľ nájde v katalógu aj čísla podľa katalógu MICHEL. V úvode katalógu je obsah a systém spracovania špecializovaného katalógu uvedený v slovenskej a anglickej verzii spolu so skratkami a značkami. Cenným pomocníkom pre užívateľov je aj prehľadný slovensko - anglicko - nemecko - francúzsky slovník odborných termínov.

Veľká pozornosť je venovaná okolnostiam vzniku slovenskej poštovej známky v rokoch 1938/1939 (autonómna Slovenská krajina, vznik Slovenského štátu, Slovenská republika) a typológii pretlače Slovenský štát / 1939 na výplatných známkach bývalej ČSR. Táto pretlač a výplatné známky A.Hlinka sú spracované úplne novým spôsobom v rozsahu, ktorý dovoľuje budovanie generál-

nej alebo špecializovanej zbierky (výstavného exponátu) na odbornej úrovni súčasného poznania slovenskej poštovej známky.

Čitateľ nájde podstatné zmeny pri spôsobe katalogizácie a hodnotenia celín prvého obdobia. Všetky celiny vydané slovenskou poštou sú hodnotené ako nepoužité alebo použité exempláre. Použité celiny s doplnkovými známkami (napríklad doporučný, letecký alebo expresný príplatok, prípadne ich kombinácie, zásielka do zahraničia, zvýšenie poštového poplatku) sú hodnotené osobitne. Toto hodnotenie je pokusom o vyjadrenie zberateľskej vzácnosti niektorých použitých celín s doplnkovými známkami. Hodnotenie celistvostí je prepracované a približuje sa medzinárodnému uznávanému rozdeleniu na celistvosti vyplatené jednou známkou, niekoľkými známkami rovnakého katalógového čísla (násobné použitie známky) alebo zmiešané použitie rôznych známok jedného alebo niekoľkých vydaní. Cenové záznamy v katalógu kopírujú reálny stav na zberateľskom trhu a ceny pre vzácne položky boli odhadnuté na základe priemerných hodnôt, ktoré dosahujú na aukciách doma alebo v zahraničí. Položky, ktoré v súčasnosti pre nedostatok objektívnych informácií nie sú hodnotené ani odhadnou cenou (4000), majú prázdny cenový záznam (-,-). V prípade, ak hrozí významné nebezpečie výskytu falzifikátov poštových známok alebo celistvostí, ktoré boli vyrobené na škodu zberateľov, katalóg dôsledne upozorňuje na túto skutočnosť použitím symbolu (F!).

Známky a celiny súčasného obdobia sú spracované tak, aby zberateľovi poskytli nielen základnú (generálnu) informáciu, ale aj informácie o doskových chybách a doskových odchýlkach, ak sa vyskytujú na známke. Dôležité informácie pre špecialistov sú údaje o dátume základnej tlače a dátume dotlače (dotlačí) príslušnej známky tlačenej na strojoch Wifag 2 alebo Wifag 3. Špecialisti privítajú farebné detailné obrázky doskových chýb (DCH) a doskových odchýlok (DO). Katalóg informuje o strihu celinových obálok (COB) ako špeciálnej položke a odlišuje celiny vydané z iniciatívy TÚP-POFIS. Cennou pomôckou pre zberateľov sú tabuľky poštových poplatkov pre niektoré druhy poštových zásielok, ktoré platili na území Slovenskej republiky v rokoch 1939-1945 a 1993-2000.

Verím, že katalóg bude dobrou pomôckou pre každého záujemcu o slovenskú poštovú známku.

❑ **Jozef Tekeľ**

DOPLATNÉ ZNÁMKY 1928

Klub filatelistov Jeseník pred časom vydal zaujímavú publikáciu Josefa Ronzanyho DOPLATNÉ ZNÁMKY 1928. Autor sa v publikácii zaoberá špecializáciou vybraných doskových vád a retuší československej emisie doplatných známok z roku 1928. Od vydania 4.dielu Monografie čs.známok, ktorá túto emisiu spracovávala, ubehlo už 15 rokov a dodnes neboli uverejnené žiadne nové poznatky o tejto emisii. Je záslužnou prácou autora, že svoje dlhoročné poznatky spracoval a uverejnil v tejto publikácii. Náklad publikácie nie je veľký, bolo vydaných len 400 kusov a súčasťou publikácie je príležitostnú tlač. Distribuuje ju trafika „U klíčů", Lipovská 70, 780 01 Jeseník, ☎ 0645 / 411 179. ❑ SvŠ

OCEĽOTLAČ Z PLOCHÝCH DOSIEK

Spoločnosť zberateľov československých známok SČF vydala 1. diel publikácie o československých poštových známkach a hárčekoch vytlačených oceľotlačou z plochých dosiek v období rokov 1945-1953. V úvode publikácie sú popísané jednotlivé tlačové techniky, vysvetlený vznik rozdielov v kresbe známok a hárčekov a je uvedená použitá filatelistická terminológia. Pri spracovaní jednotlivých emisií bol kladený dôraz na tvar a počet tlačových foriem, na rozlišovanie jednotlivých tlačových dosiek (platní) a na polohu perforačného rámu. Pri každej známke resp. hárčeku je uvedený prehľad známych a overených poznatkov. Publikácia je vytlačená na kvalitnom kriedovom papieri s pevnou väzbou a jej súčasťou je číslovaný odtlačok z pôvodnej rytiny leteckej známky z roku 1951 (L 36). Jej predbežná cena je 495 Kč a objednať si ju možno na adrese SČF, Společnost sběratelů čs.známek, Příběnická 1, 130 00 Praha 3. ❑ SvŠ

ČO PÍŠU INÍ

■ FILATELIE (ČR) ▪ 12 / 2000

V poslednom čísle druhého tisícročia sa môžete stretnúť s tretím pokračovaním rozsiahlej state o frankatúrach listových zásielok v rokoch 1918-1939. V piatom pokračovaní iného seriálu: Označovanie tlačových dosiek čs. známok v rokoch 1918-1939 sa dočítate o hĺbkotlačových vydaniach (Legionárske, Husita, TGM - neotypia, doručné). Známy aerofilatelista P.Horka zverejňuje nález použitia leteckých výplatných nálepiek z 50-60. rokov na celistvostiach. O ústupe rímskych číslic v oblasti filatelie (v pečiatkach, na tlačivách či okraji tlačových hárkoch) informuje V.Feldman. V informačnej časti dominuje retrospektívny obsah časopisu za uplynulý rok, výsledková listina 22. medzinárodnej aukcie PROFIL, rozsiahla pasáž o českých a zahraničných novinkách, uznesenie zo zasadania Predsedníctva SČF a správy o novej literatúre. Do pozornosti by som dal aj zaujímavý článok F.Beneša: Zlaté krasokorčuľovanie. Zamýšľa sa nad súčasným stavom jurymanstva a mali by si ho prečítať aj u nás všetci účastníci výstav - organizátori, vystavovatelia, návštevníci, no v prvom rade jurymani. Prílohu tvorí farebný katalóg známok ČR za rok 2000 ❑ ik

■ BÉLYEG VILÁG (Maďarsko) ▪ 12 / 2000

Posledné vlaňajšie číslo časopisu maďarských filatelistov začína pohľadom do zahraničia - spravodajstvom z výstavy ESPAÑA 2000 a článkom o oceňovaní RDP (Menoslov vynikajúcich filatelistov) vo Veľkej Británii. P.Kallós píše o histórii poštových zásielok známych pod názvom AIRGRAPH (V-MAIL, FOTOBRIEF). Seriál I.Ácsa „Dejiny Maďarska v odraze na poštových známkach", ktorý časopis uverejňoval v prvom polroku 2000, autor doplnil viacerými obrazovými materiálmi, najmä príležitostnými pečiatkami. M.Rákócziová predstavuje výtvarníka J.Kassa, autora návrhov na poštové známky od roku 1973. O zložitostiach pri vydávaní maďarskej známkovej emisie k OH Sydney 2000 píše K.Soós, o čiarkových kódoch na tlačových hárkoch zase píše L.Perneczky a o zľavách na poštovnom v predvianočnom období píše S.Fülöp. O ďalších kapitolách histórie pohľadníc pí-

še L.Ürmös v pravidelnej rubrike pre filokartistov. Na záver ešte poznamenajme, že v tomto čísle redakcia už nezaradila prehľad o obsahu časopisu Zberateľ, ako to doteraz pravidelne robila - potechou pre nás môže byť skutočnosť, že redakcia neuverejňuje ani anotácie časopisov z Nemecka, Británie a ďalších krajín ❑ vkn

■ SPRAVODAJ ZSF (SR) ■ 4 / 2000

Štvrté číslo Spravodaja Zväzu slovenských filatelistov bolo vydané ku Dňu poštovej známky a filatelie 18. 12.2000 vo vynovenej podobe s farebnou obálkou. Na nej potom dominuje 50. výročie založenia Poštovej filatelistickej služby (POFIS). Úvodné strany patria Ing.M. Bachratému, predsedovi Redakčnej rady ZSF, na ktorých oboznamuje čitateľov so zámermi spravodaja. Z obsahu spravodaja vyberáme: Digitálne známky - budúcnosť filatelie? !L.Floch), Internet a filatelia (Z.Baliga), F.I.P. - Čo znamená táto skratka? (L.Floch), Špecializovaný katalóg 2001 (J.Tekeľ), Filatelistická výstava WARSZAWA 2000 (L.Floch), Uznesenie zo 6. zasadania Rady ZSF, Ako ďalej, výstavná porota? (J.Tekeľ) ❑ vkn

■ MAXIMA-REPORT (SRN) ■ 2 / 2000

Druhé číslo MAXIMA-REPORT-u, ktoré vychádza v Saarbrückene, vyšlo s týmto obsahom: Pamätný list Národnej rady (parlamentu) Sýrska, 250. výročie úmrtia J.S.Bacha, Nové známky pamätihodností Nemecka, 10. výročie zjednotenia Nemecka, Nové kniežatá Luxemburska a nakoniec zoznam všetkých maximafilatelistov Nemecka (30). K vydaniu prvého čísla MAXIMA-REPORT-u dostala redakcia (G.Formery) pozdravy a gratulácie od maximafilatelistov z Grécka, Francúzska, Maďarska a Slovenska. Podľa plánu budú v roku 2001 vydané tri čísla MAXIMA-REPORT-u. ❑ **J.Molnár**

REDAKČNÝ STĹPČEK

ČO JE NAD NAŠE SILY ■ V predvianočnom období z úst jedného mladého muža nevyberaným spôsobom odzneli kritické slová na adresu redakcie, že uverejňujeme nepravdivé informácie. Ako sme sa nakoniec od neho dozvedeli, išlo o to, že išiel na nami oznamovanú burzu a tam vraj "nič nebolo". Nebudeme sa týmto prípadom podrobnejšie zaoberať, len poznamenávame, že redakcia neberie a ani nemôže vziať na seba zodpovednosť za konanie jednotlivých oznamovaných podujatí. Časopis robí službu ***len*** v tom, že čitateľov informujeme o akciach, ktorých konanie organizátori podujatia našej redakcii oznámia.

Iná vec je aktuálnosť informácií - v tomto prípade však môžeme len apelovať na organizátorov podujatí, aby informovanie zberateľskej verejnosti nepodceňovali a venovali mu patričnú pozornosť. Najhoršie skúsenosti v redakcii máme s tým, že organizátori nám „zabudnú" oznámiť pripravované alebo vzniknuté zmeny v čase a mieste konania podujatia alebo to, že ich konanie sa úplne zrušilo. A my tak v niektorých prípadoch uverejňujeme informácie o tom, čo vlastnie nie je alebo sa koná inokedym, či inde...

V úvode spomenuté extempore čitateľa má však iný charakter. Ide o novú pravidelnú burzu, ktorou niekoľko nadšencov oslovila zberateľov so zámerom položiť základy tradícii stretávaniu ľudí, ktorí si majú čo povedať. Možno sa to časom podarí, možno nie.

Čo tak trochu zmeniť prístup k veci a povedať si: Pôjdem sa tam pozrieť, keď iné nie, posedím si chvíľu pri káve a porozmýšľam o tom, že nabudúce si tu dohodnem stretnutie s kolegom? A kolega pravdepodobne pozná nejakého ďalšieho zberateľa...

POĎAKOVANIE ■ Využívame túto príležitosť, aby sme sa poďakovali čitateľom a spolupracovníkom za pozdravy k Vianociam i novoročné želania. Potešili sme sa im ako zakaždým, keď čítame úprimné a dobre mienené slová. K poďakovaniu pripájame aj naše želanie, nech Vás po celý rok popri dobrom zdraví, šťastí a spokojnosti v práci i v rodinách sprevádza radosť z Vašich pekných zberateľských aktivít! Redakcia

AUKCIE, BURZY, STRETNUTIA

Kalendár s uvedením miesta, termínu konania a ďalšími informáciami zostavený podľa podkladov, ktoré redakcii poskytli poriadatelia jednotlivých pudajatí. Redakcia neručí za obsah a znenie informácií o jednotlivých podujatiach.

CELOŠTÁTNE A REGIONÁLNE PODUJATIA

➔ 11. február 2001 KOŠICE

SLOVENSKÁ NUMIZMATICKÁ SPOLOČNOSŤ, pobočka Košice, usporiada dňa 11. februára 2001 v priestoroch FERROCENTRA v Košiciach, Tr. SNP č.61 v čase od 8.00 do 13.00 hod. už **11. CELOSLOVENSKÉ STRETNUTIE ZBERATEĽOV**. Doprava zo železničnej a autobusovej stanice električkou č. 6 - výstup na siedmej zastávke. Vstupné 10 Sk, poplatok za stôl 40 Sk. Rezervácia stolov na ☎ 095 / 62 34 138 vo večerných hodinách.

➔ 18. február 2001 TRENČÍN

KLUB FILATELISTOV 52-10 TRENČÍN usporiada **TRADIČNÚ CELOSLOVENSKÚ FILATELISTICKÚ BURZU** dňa 18. februára 2001 v Mestskom kultúrnom stredisku DLHÉ HONY v Trenčíne ■ Ďalšie celoslovenské burzy sa uskutočnia 20. mája, 23.septembra a 25.novembra 2001.

➔ 18. február 2001 NITRA

SLOVENSKÁ NUMIZMATICKÁ SPOLOČNOSŤ v Nitre usporiada tradičné **HOBBY STRETNUTIE** v nedeľu 18. februára 2001 na Párovskej ulici 1 v Nitre v čase od 7.00 do 13.00 hod. ■ Ďalšie hobby stretnutia sa uskutočnia 17. júna a 14. októbra 2001.

➔ 3. marec 2001 BRATISLAVA

V SPOLOČENSKEJ SÁLE STREDISKA KULTÚRY BRATISLAVA - NOVÉ MESTO, Vajnorská ulica 21, dňa 5. marca 2001 v čase od 8.00 do 12.00 hod. sa uskutoční **BURZA ODZNAKOV, MEDAILÍ, MINCÍ a VYZNAMENANÍ** ■ Ďalšie burzy v tomto roku sa uskutočnia v termínoch: 5.máj, 2.jún, 8.september, 6.október, 3.november a 1.december.

➔ 3. marec 2001 BRNO

KF 06-101 BRNO usporiada CELOŠTÁTNU FILATELISTICKÚ VÝMENNÚ SCHÔDZKU v sobotu **3.marca 2001** v čase od 8 do 12 hod. v miestnostiach MK BRNO, Vlhká ul.21. Kontakt: Ludvík Skoupý, Húskova 10, 618 00 Brno, ČR, ☎ 05 / 4853 2219 ■ Ďalšie celoštátne schôdzky klub usporiada aj 2.júna, 1.septembra a 1.decembra 2001.

➔ 10. marec 2001 BRATISLAVA

ZVÄZ SLOVENSKÝCH FILATELISTOV A ZDRUŽENIE KLUBOV FILATELISTOV BRATISLAVA usporiadajú dňa 10. marca 2001 od 8.00 do 13.00 hod. **CELOŠTÁTNE STRETNUTIE FILATELISTOV**. Miesto konania: DOM LODNÍKOV, Pribinova ul., Bratislava. Spojenie: Autobus č.82 z hlavnej stanici. Objednávky stolov adresujte na: Ing. Ludovít Böhm, ☎ 07 / 4329 5360 ■ Ďalšie celoštátne stretnutia filatelistov v Bratislave sa uskutočnia 9. júna, 8. septembra a 8. decembra 2001.

➔ 29. apríl 2001 BANSKÁ BYSTRICA

KLUB FILATELISTOV BANSKÁ BYSTRICA usporiada **CELOSLOVENSKÚ FILATELISTICKÚ BURZU** dňa 29. apríla 2001 v priestoroch Domu slovenského misijného hnutia v Banskej Bystrici na Skuteckého ul. 4. Kontakt: Dušan Gubík, Rudohorská ul. 21, 974 11 Banská Bystrica, ☎ 088 / 411 66 92 ■ Druhú tohtoročnú celoslovenskú filatelistickú burzu klub usporiada 7.októbra 2001.

VÝMENNÉ SCHÔDZKY V METROPOLKE

V kaviarni **Metropol** v Bratislave na Mickiewiczovej ulici (oproti Štátnej nemocnici, resp. v blízkosti Avionu), električky č. 2, 3, 5, 7, 9 a 12, trolejbusy 207, 212, 208 sa konajú pravidelné výmenné schôdzky nasledovných zberateľských odborov:

■ **NUMIZMATIKA**
Schôdzky každú **nedeľu** od 7.00 do 12.00 hod. Vstupné 20 Sk (Pre členov SNS vstupné je 10 Sk a pri konzumácii majú 10% zľavu).

■ **FILATELIA, TK a ODZNAKY**
Pravidelné výmenné schôdzky filatelistov, zberateľov telefónnych kariet a odznakov sa konajú každú **nedeľu** od 16.00 do 20.00 hod.

■ **FILOKARTIA a TELEFÓNNE KARTY**
Stretnutia zberateľov starých pohľadníc a telefónnych kariet sa konajú každú **stredu** od 16.00 do 20.00 hod. Vstupné sa neplatí, poplatok za stôl je 20 Sk.

■ **STAROŽITNOSTI a OBRAZY**
Pravidelné stretnutia zberateľov starožitností a obrazov sa konajú každý **piatok** od 16.00 do 20.00 hod.

■ **ŠPERKY a DRAHÉ KOVY**
Výmenné schôdzky zberateľov drahých kovov a šperkov sa konajú každú **sobotu** od 8.00 do 12.00 hod.

PRAVIDELNÉ KLUBOVÉ BURZY a STRETNUTIA

BRATISLAVA - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Dobrovičova ul. 14 (Suvorovov internát) • Každú nedeľu od 8.00 do 12.00 hod. ■ **BRATISLAVA** - TELEFÓNNE KARTY, FILOKARTIA • Kláštorná reštaurácia, vchod z Františkánskej ul. 2 • Každú stredu od 16.00 do 18.00 hod. ■ **BRATISLAVA** - NUMIZMATIKA • Výmenné schôdzky bratislavskej pobočky SNS • Dobrovičova ul. 14 (Suvorovov internát) • Každú nedeľu od 8.00 do 12.00 hod. • Vstupné 10 Sk ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - FILATELIA • Budova Elektroprojektu, Partizánska cesta • Každú druhú a poslednú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 11.00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - NUMIZMATIKA, NOTAFÍLIA • Skuteckého 36 • Každý posledný pondelok v mesiaci od 16.00 do 17.00 hod. ■ **KEŽMAROK** - FILATELIA • Dom detí a mládeže, Starý trh č. 25 • Každú prvú nedeľu v mesiaci od 10.00 hod. ■ **KOŠICE** - FILATELIA • Posádkový klub armády, Masarykova 17 • Každú nedeľu od 8.00 do 12.00 hod. ■ **KOŠICE** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Východoslovenské múzeum, Hviezdoslavova 3 • Každú nedeľu od 9 do 12 hod. ■ **LEVICE** - FILATELIA • CK Junior, Sládkovičova ulica • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **LUČENEC** - NUMIZMATIKA • Bufet Malá ryba, L.Štúra 6 (pri Lekárni) • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **MARTIN** - FILATELIA • Pravidelné výmenné schôdzky s odbornými prednáškami • Dom kultúry Strojár, Vajanského nám. 2 • Každý pondelok od 18.00 hod. ■ **MARTIN** - TELEFÓNNE KARTY • TELECARD CLUB pri Posádkovom klube armády, Šoltésovej 3 • Každú druhú stredu (párny týždeň) okrem sviatkov od 16.00 hod. ■ **MICHALOVCE** - FILATELIA • Mestské kultúrne stredisko, malá zasadačka (I.p.) • Každý druhý pondelok v mesiaci o 17.00 hod. ■ **NITRA** - FILATELIA, FILOKARTIA • Centrum voľného času Domino, Štefánikova trieda • Každú prvú nedeľu v mesiaci od 8.00 do 12.00 hod. ■ **NOVÉ ZÁMKY** - FILATELIA, NUMIZMATIKA • Mestský úrad, Knižnica • Každú 2. a 4. nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **PIEŠŤANY** - FILATELIA, FILOKARTIA, NUMIZMATIKA • Centrum voľného času „Ahoj", Teplická 83 (pri Vojenskom kúpeľnom ústave), Piešťany • Každú nedeľu od 8.30 do 10.30 hod. ■ **POPRAD** - FILATELIA • Hotel Satel • Každú prvú a tretiu stredu v mesiaci od 17.00 hod. ■ **POPRAD** - NUMIZMATIKA, FILATELIA • Podtatranské múzeum Poprad • Každú prvú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **PREŠOV** - FILATELIA • Čierny orol (PKO), Hlavná ulica č.50/a (I.poschodie, miestnosť nad vchodom) • Každú nedeľu (okrem sviatkov a prázdnin) od 10.00 do 12.00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - FILATELIA • Kaviareň hotela Magura • Každú nedeľu (okrem sviatkov) od 8.00 do 10.30 hod. ■ **PRIEVIDZA** - NUMIZMATIKA - schôdzky pobočky SNS • Hornonitrianske múzeum • Každý prvý štvrtok v mesiaci od 16.00 do 17.00 hod. ■ **RUŽOMBEROK** - FILATELIA • Liptovské múzeum • Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci (okrem prázdnin) - október až marec od 17.00 hod., apríl až september od 18.00 hod. ■ **RUŽOMBEROK** - NUMIZMATIKA • Liptovské múzeum • Každý štvrtý štvrtok (okrem júla) od 17.00 hod. ■ **SPIŠSKÁ NOVÁ VES** • FILATELIA • Centrum voľného času, Levočská 14 • Každý párny týždeň vo štvrtok od 16.00 hod. ■ **TRENČÍN** - FILATELIA • Kultúrne stredisko, Dlhé hony • Každú nedeľu od 9.00 do 12.00 hod. ■ **TRENČÍN** - NUMIZMATIKA • Dom armády • Každú druhú sobotu v mesiaci od 7.00 do 12.00 hod. ■ **TRNAVA** - KALOKAGATIA • Centrum voľného času, Strelecká 1 • Každý štvrtok od 16.00 do 18.00 hod. (TIRNAVIA) ■ **VRANOV n/Topľou** - VŠETKY ZBERATEĽSKÉ ODBORY • Mestský dom kultúry, M. R. Štefánika 875 / 200 • Každú prvú nedeľu po 15-tom v mesiaci od 10.00 do 12.00 hod. okrem prázdnin a sviatkov ■ **ŽILINA** - FILATELIA • Budova Matice slovenskej, Hollého ulica • Každú stredu od 16.30 do 19 hod. a v nedeľu od 9.30 hod. ❑ (R)

O Vašich aktivitách dajte vedieť, pravidelne informujte čitateľov aj o všetkých zmenách v konaní výmenných schôdzí a stretnutí. Ďakujeme • Redakcia

INZERCIA

Podmienky inzerovania — Cena za jeden riadok v rubrike INZERCIA je 20 Sk. Za inzerát zvýraznený rámčekom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme 30%-nú zľavu. Abonenti časopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma. Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. Inzeráty prosíme písať na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Uverejnené sú v najbližšom čísle časopisu v došlom poradí. Komerčné inzeráty resp. reklamy vrátane ich grafickej úpravy účtujeme na základe osobitného sadzobníka, ktorý na požiadanie zašleme, alebo dohodou.

■ **KÚPIM BALÍKOVÉ SPRIEVODKY ★ i ⊙ (veľký skart)** z územia Slovenska od minulého storočia po súčasnosť. Dušan EVINIC, Poľská 4, 040 01 Košice. Z 001

■ **ZASIELAM KF I JEDNOTLIVCOM PO PREDCHÁDZAJÚCEJ DOHODE HODNOTNÉ VÝBERY ★★ i ⊙** známok Československa, SR, ČR, SŠ, Č+M, Európy i zámoria, FDC, celín, celistvostí, bankoviek, mincí, RN, ZN a pod. Doplním vaše chybenky, predám katalógy, literatúru, alb. listy, zásobníky, filat. pomôcky a pod. Ohodnotím zbierky i jednotlivé kusy známok, mincí, bankoviek, starožitností a pod. Prevezmem do komisionálneho predaja hodnotné zbierky, známky, mince a iný zberateľský materiál. Odkúpim väčšie i menšie zbierky z pozostalostí, likvidované zbierky a pod. Odpoviem na každý list s priloženou známkou na odpoveď. Adresa: Miroslav SUKOPČÁK, Čáčov 76, 905 01 Senica, ☎ 0802 / 651 7077, 0905 358 707. Z 002

■ **KÚPIM ★★ ZNÁMKY UMENIE - FRANCÚZSKO od roku 1990 až dodnes.** Kúpim **Ag mince celý svet** (staré aj súčasné) - len kvalita. Jozef ŠIARIK, Obuvnícka 422 / 16, 958 01 Partizánske. Z 003

■ **PREDÁM KATALÓG MICHEL OST 1999/2000** za 800 Sk. Adresa: P. ŠIMEK, 900 64 Suchohrad 267 Z 004

■ **DOSKOVÉ VADY A RETUŠE ZNÁMOK HRADČANY ★★ i ⊙** spracované v 4 albumoch predám vcelku alebo vymením za celistvosti SŠ, so známkou Chust alebo Košického vydania. Telef.: 07 / 5557 4143 (večer od 19 do 22 hod.). Z 005

■ **DOBRE ZAPLATÍM ZA ODBORNÉ MATERIÁLY** - v bežných katalógoch neuverejnených **DO, DV**, druhov papiera a pod. pre vysoko špecializované spracovanie zbierok známok Československa 1918-2000. Hlavne materiály vydané komisiami špec. odborov a zanietencami o špecializované zbieranie. Ponuky s cenou na adresu: Miroslav SUKOPČÁK, Čáčov 76, 905 01 Senica, ☎ 0802 / 651 7077, 0905 358 707. Z 006

■ **KÚPIM LITERATÚRU Z OBLASTI FILATELIE A NUMIZMATIKY** - aj staršie vydania. Adresa: Attila LOVÁSZ, Stavbárska 1044/1, 924 00 Galanta. Z 007

■ **PREDÁM ★★ ZNÁMKY, HÁRČEKY, TL, CELINY A ZZ ČR 1993-1999** a prvú vyšívané známku sveta, Švajčiarsko Mi.1726, nom.hodnota 5 CHF (viď Zberateľ 7-8/ 2000, s.73). I.Lužák, Púpavová 2, 841 04 Bratislava 43, ☎ 6542 5054 Z 008

Firma Katalóg Zvolen

Námestie SNP č.37, ☎ 0855 / 54 29 814

Predávame a vykupujeme materiál z oblasti

filatelie, numizmatiky, notafilie, filokartie, telefónnych kariet

Zároveň poskytujeme bezplatne poradenskú službu a ohodnocovanie materiálu.

Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu Zberateľ poskytujeme 5% zľavu

ERVO ŠPORT

Ervín SMAŽÁK
Lotyšská 16
821 06 Bratislava
tel.: 07/45246 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch (prítlače, príležitostné poštové ⊙ a strojové príležitostné ⊙)
Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková služba (novinky SR, ČR).
Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné poštové materiály na tému Olympia a šport (celý svet).
Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).
Prijímam do komisionálneho predaja poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).
Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbore majú **10% -nú zľavu** pri materiáloch firmy ERVO.

filatelistický internetový magazín

japhila

poštová známka je najmenší, najrozšírenejší a najlacnejší grafický list ● pretože sa dá ľahko poslať do celého sveta, je tiež dôležitým propagačným lístkom a zobrazený námet môže prehovoriť ku všetkým ľuďom
● cyril bouda, český maliar a grafik

http://www.japhila.cz

FIRMA ALBUM

Lazaretská 11, 811 08 Bratislava, ☎ 07 / 5296 7411
Záujemcom zašleme ponukový zoznam (alebo xerox) nasledovných filatelistických materiálov

SŠ 1939-1945 ★★, ⊙
SR 1993-1997 ★★, ⊙
SR čiernotlače
SR rôzne
ČSR I ★★, ⊙
ČSR II ★★, ⊙
ČSR II čiernotlače
ČSR II odchýlky papiera
ČSR II doskové vady
ČSR II rôzne
ČR 1993-1997 ★★, ⊙
ČR čiernotlače
ČR rôzne
Čechy a Morava ★★
Nemecko do roku 1945 ★★, ⊙
BRD ★★, ⊙
Berlín ★★, ⊙
Staronemecké štáty ⊙
Nem. obsadené územia ★★, ⊙
DDR ★★
Albánsko ★★
Bulharsko ★★
Maďarsko ★★, ⊙
Poľsko ★★
Rumunsko ★★
Mongolsko ★★
Rusko + ZSSR ★★
USA★★, ⊙
Kanada ★★
Austrália ★★
Japonsko ★★, ⊙
Severná Korea ★★, ⊙
Vietnam ★★, ⊙
Anglicko ★★, ⊙
Belgicko ★★, ⊙
Bosna ★★, ⊙
Dánsko ★★, ⊙
Fínsko ★★
Francúzsko ★★, ⊙
Gibraltár ★★
Grécko ★★
Írsko ★★
Island ★★
Taliansko ★★
Juhoslávia ★★
Liechtenstein ★★
Luxemburg ★★
Malta ★★
Monako ★★

Holandsko ★★
Chorvátsko ★★
Nórsko ★★
Rakúsko ★★, ⊙
Portugalsko ★★
San Marino ★★
Švédsko ★★
Srbsko ★★
Španielsko ★★
Švajčiarsko ★★, ⊙
Turecko ★★
Vatikán ★★

■ Námety
Fauna rôzna
Vtáci
Ryby
Vodné živočíchy
Kone
Psy, mačky
WWF
Prehistorická fauna
Motýle
Hmyz
Plazy
Flóra - huby
Minerály
Autá
Lode
Vlaky
Kozmos
Lietadlá
Šport
Skauting
Umenie

■ ANGLICKÉ KOLÓNIE
Juraj
Alžbeta

■ MINCE + BANKOVKY
SŠ 1939-1945
Čechy a Morava
ČSR I
ČSR II

■ TELEFÓNNE KARTY
ČSR
SR od roku 1993
Európa
Zámorie
Fauna

FIRMA ZBERATEĽ

stále vykupuje
HODNOTNÉ ZBIERKY I JEDNOTLIVÉ KUSY ZNÁMOK, MINCÍ A POHĽADNÍC

Diskrétnosť zaručená
Platba v hotovosti

Predajňa:
831 02 Bratislava, Račianska 17
☎ 07 / 44 250 149
e- mail: zberatel @ nextra.sk
Otvorené pondelok až piatok od 10.00 do 18.00 hod.

ALBUM ZIKA

NEHĽADAJTE MA DOMA
NÁJDETE MA NA INTERNETE
www.twins.sk/album
MZIKA @ HOTMAIL.COM
TEL/FAX.: 07/4342 9386

FIRMA ALBUM

stále vykupuje
lepšie zbierky známok, starých pohľadníc,
obálok a iných filat. materiálov, mincí a bankoviek.
Vykupujeme lepšie položky
★★ Číny,
tiež ★★ známky
Hong-kong a Macau.

ALBUM, Lazaretská 11
811 08 BRATISLAVA
TEL / FAX: 07 / 5296 7411

Využite spojenie s redakciou i predajňou ZBERATEĽ aj cestou elektronickej pošty
zberatel@nextra.sk

FIRMA ZBERATEĽ PONÚKA

V tejto rubrike ponúkaný materiál je možné zakúpiť v predajni ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, číslo telefónu 07 / 44250 149, e-mail: zberatel@nextra.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10^{00} do 18^{00} hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky, k cenám účtujeme poštovné a balné. Ceny ponúkaných materiálov platia vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu *Zberateľ*.

PRE ABONENTOV ČASOPISU POSKYTUJEME NA VŠETKY PONÚKANÉ POLOŽKY 5 % ZĽAVU !

PRÍLEŽITOSTNÉ TLAČE SR

014 PT	1100 r. od príchodu Cyrila a Metoda	550,-
036 PTa	Ochrana prírody - Výr skalný	140,-
044 PTa	Kostoľany nad Tríbečom	100,-
064 PT	Ľudovít Štúr	50,-
065 PT	EUROPA - Mier a sloboda	200,-
065 PT	detto s prítlačou „DUNAJFILA´95“	450,-
069 PT	100.v. organ. filatelie na Slovensku	50.-
072 PTa	Krásy našej vlasti - Spišský hrad	140,-
073 PT	Krásy našej vlasti - Vlkolínec	120,-
084 PT	100 rokov OH - Alojz Szokol	80,-
084 PT	detto s prítlačou „OLYMPFILA 1999“	180,-
091 PTa	Film Jánošík (1936)	60,-
109 PT	Slovenskí športovci na OH 1996	40,-
123 PT	Svetový rok Slovákov	80,-
127 PTa	5.výročie ústavy SR	80,-
140 PT	5 rokov Slovenskej republiky	120,-
148 PT	Krásy našej vlasti - Nitra	100,-
148 PT	detto s prítlačou „NITRAFILA´98“	350,-
169 PT	19.Sv. zimná univerziáda a 4.EYOD	50,-
185 PT	50 rokov VŠVU v Bratislave	60,-

Osobitná ponuka:

- Zostava 36 PTc, 44 PTc a 72 PTc s prítlačou „Poštovní múzeum Praha“ (3 ks) 1800,-
- 44 PT Kostoľany pod Tríbečom, dlhá (210x120 mm) s podpismi autorov 500,-
- 91 PT Film Jánošík (1936), dlhá (210x120 mm), bez podpisov 350,-
- 126 PT Vodný kolový mlyn, dlhá (210x120 mm) s podpisom 420,-
- Grafický list J.Baláža a F.Horniaka „Úskalia“ (210x144 mm, čiernotlač na nažltlom kartóne), číslované 250,-
- Grafický list J.Baláža a F.Horniaka „Úskalia“, červeno-čierna oceľotlač, číslované 250,-
- Grafický list F.Horniaka: Portrét P.Hamela (210x145 mm), jemne nažltlý kartón 150,-
- Grafický list „Pradávne spojenie“, trojfarebná oceľotlač, číslované 360,-

NÁMETY ★ ★

Bermuda 1962, Ostrovné budovy, 162-80	1600,-
Bhutan 1996, Zimné olympijské športy (Bl+2 H)	350,-
Centralafricaine 1997, Výskum vesmíru (6Bl+H)	1700,-
Cook Island 1968, 200 rokov vylodenia J.Cooka, 193-200	350,-
Gilbert & Ellice Islands 1965, Folklór, 105-119	950,-
Mali 1996, ZOH NAGANO´98 (H)	160,-

Niger 1996, ZOH NAGANO´98 (H)	150,-
Niger 1996, Víťazi automobil.pretekov F1 (H)	180,-
Niger 1996, Veľká cena Španielska F 1 (Bl)	150,-
Niger 1996, LOH ATLANTA´96 (H)	140,-
Niger 1997, Vesmírna odysea 1957-1957	270,-
Pilipinas 1995, 50.v.ukončenia II.s.vojny, Bl.52	115,-
Sv.Vincent 1973,475 r.cesty K.Kolomba,325-28	250,-
Tchad 1996, Veľká cena Belgicka F 1 (Bl)	210,-
Tchad 1996, Veľká cena Belgicka F 1 (H)	160,-
Trinidad & Tobago 1969, Flóra, fauna, priemysel, 227-242	650,-

NÁMETY ⊙

Afganistan 1998, Historické autá (6+H)	27,-
Afganistan 1998, Muflóny (4)	12,-
Afganistan 1999, Lokomotívy (6+H)	29,-
Afganistan 1999, Slimáky (6+H)	29,-
Afganistan 1999, Vtáky (6+H)	29,-
Afganistan 1999, Orchidey (6+H)	29,-
Afganistan 1999, Kaktusy (6+H)	29,-
Afganistan 1999, Plachetnice (6-H)	29,-
Afganistan 2000, Brodivé vtáky (6+H)	33,-
Afganistan 2000, Mačky (6+H)	33,-
Ajman State, Psi (6-sútlač)	22,-
Angola 1999, Africká fauna (4)	15,-

Angola 1999, Vtáky (4)	15,-
Angola 1999, Huby (4)	15,-
Angola 2000, Vodné vtáky (6-sútlač)	22,-
Angola 2000, Moderné lokomotívy I. (6-sútlač)	22,-
detto Moderné lokomotívy II. (6-sútlač)	22,-
detto Historické lokomotívy I. (6-sútlač)	22,-
detto Historické lokomotívy II. (6-sútlač)	22,-
Angola 2000, Panda (6-sútlač) (6-sútlač)	22,-
Angola 2000, Orly - ROTARY INT.(6-sútlač)	22,-
Angola 2000, Papagáje (6-sútlač)	22,-
Angola 2000, Huby (6-sútlač)	22,-
Angola 2000, Motýle (6-sútlač)	22,-
Angola 2000, Mačky, mačby (6-sútlač)	22,-
Angola 2000, Gorily (6-sútlač)	22,-
Angola 2000, Korytnačky (6-sútlač)	22,-
Angola 2000, Psi, obrazy (6-sútlač)	22,-
Angola 2000, Akvariné rybičky (6-sútlač)	22,-
Angola 2000, Kaktusy (6-sútlač)	22,-
Angola 2000, Sovy (6-sútlač)	22,-
Angola 2000, Levy, obrazy (6-sútlač)	22,-
Angola 2000, Pravek (6-sútlač)	22,-
Azerbajdžan 1996, Vtáky (6+H)	25,-
Benin 1999, Vtáky (6+H)	29,-
Benin 1999, Ryby (6+H)	29,-
Benin 1999, Orchidey (6+H)	29,-
Benin 1999, Hady (6+H)	29,-
Benin 2000, Chrobáky (6+H)	33,-
Bulharsko 1999, Huby, PL (4)	15,-
Bulharsko 1999, Skauting (4)	18,-
Bulharsko 1999, Korytnačky (4)	18,-
Bulharsko 1999, Hniezda spevavcov (4)	18,-
Buriatia 1997, Šport I, sútlač (5)	15,-
Buriatia 1997, Šport II, sútlač (5)	15,-
Cambodge 1990, Psi (7+H)	29,-
Cambodge 1996, Historické lietadlá (6+H)	20,-
Cambodge 1997, Kačice, (6+H)	25,-
Cambodge 1999, Spevavce, (6+H)	29,-
Cambodge 1999, Morská fauna (6+H)	29,-
Cambodge 1999, Zajace (6+H)	29,-
Cambodge 1999, Mačky (6+H)	29,-
Cambodge 1999, Hady (6+H)	29,-
Cambodge 1999, Dravé vtáky (6+H)	29,-
Cambodge 1999, Africká fauna (6+H)	29,-
Cambodge 2000, Ryby (6)	22,-
Cambodge 2000, Orchidey (6+H)	33,-
Cambodge 2000, Vodné vtáctvo (6+H)	33,-
Cambodge 2000, Lokomotívy, WIPA (6+H)	33,-
Cambodge 2000, Huby (6+H)	33,-
Cambodge 2000, Požiarne autá (6+H)	33,-
Cambodge 2000, Korytnačky a predmety vyrobené z ich krunierov (6+H)	33,-
Cambodge 2000, Chrobáky (6+H)	33,-
Cambodge 2000, Šport (6 známok + hárček)	33,-
Cambodge 2000, Automobilovi veteráni (6 + H)	33,-
Congo 1997, História letectva (5+H)	25,-
Congo 1998, Mačky (4+H)	23,-
Congo 1998, Huby (4+H)	23,-
Congo 1999, Pravek (6+H)	29,-
Congo 1999, Moderné lokomotívy (6+H)	29,-
Cuba 1996, Vtáky (5+H)	25,-
Cuba 2000, Vzducholode, WIPA (5+H)	30,-
Cuba 2000, Folklór (4)	15,-
Cuba 2000, Motýle (5)	18,-
Cuba 2000, Parné lokomotívy (5+H)	30,-
Cuba 2000, LOH Sydney (4+H)	30,-
Cuba 2000, Známka na známke - Svetová filatelistická výstava ESPAÑA 2000 (5 + H)	29,-
Cuba 2000, detto, iba hárček	15,-
Cuba 2000, Morské ryby (4 známky)	12,-
Fujeira 1971, Psi (6-sútlač)	22,-
Guinea Bisau 1984, Dopravné lietadlá (3)	5,-
Guinea Ecuatorial 1997, Fauna (14)	35,-
Guinea Rep.1995, OH Atlanta (5+H)	23,-
Guinea Rep.1998, Vtáky PL (9)	35,-
Guinea Rep.1999, Železničná doprava (6+H)	29,-
Madagaskar 1990, Lemury (5+H)	25,-
Niger 1979, ZOH Lake Placid (5+H)	25,-
Niger 1998, Slony, (5-sútlač)	15,-
Niger 1998, Mačky, (5-sútlač)	15,-
Niger 1998, Gazella Dorcas, WWF (4)	18,-
Rasal Khaima 1971, Psi (6-sútlač)	22,-
Sahara O.C.C.1995, Vážky (5+H)	20,-
Saharaui 1999, Ryby, (6+H)	29,-
Saharaui 1999, Mačky, (6+H)	33,-
Somali Rep. 1999, Papagáje (6+H)	29,-
Somali Rep. 1999, Slimáky (6+H)	33,-

Somali Rep. 1999, Rôzna fauna (6+H)	29,-
St.T.Principe 1996, Ohr. zver-Greenspeace (4+H)	20,-
Tanzania 1998, Mušle (4+H)	23,-
Tanzania 1998, Morské ryby (4+H)	23,-
Tanzania 1998, Motýle I. (4+H)	23,-
Tanzania 1998, Kôrovce (4+H)	23,-
Tanzania 1998, Historické kočiare (4+H)	23,-
Tanzania 1998, Pretekárske automobily (4+H)	23,-
Tanzania 1998, Fauna Austrálie (4+H)	23,-
Tanzania 1998, Dostihy (4+H)	23,-
Tanzania 1998, Morské medúzy (4+H)	23,-
Tanzania 1998, Psi (4+H)	23,-
Tanzania 1998, Cyklistické cestné preteky (4+H)	23,-
Tanzania 1998, Panda červená (4+H)	23,-
Tchad 1998, Mačky, (5-sútlač)	15,-
Tchad 1998, Slony, (5-sútlač)	15,-
Tchad 1999, Vodné vtáky (6+H)	27,-
Tchad 1998, Kone, (5-sútlač)	15,-
Tchad 1999, Historické lokomotívy (6+H)	29,-
Tchad 1999, Minerály (6+H)	29,-
Tchad 2000, Znamenia draka (6+H)	33,-
Togo 1999, Historické autá (6+H)	29,-
Togo 1999, Spevavce (6+H)	29,-
Togo 1999, Orchidey (6+H)	33,-
Togo 1999, Akvarijné rybičky (6+H)	29,-
Togo 2000, Mačkovité šelmy (6+H)	29,-
Togo 2000, Huby (6+H)	33,-
Vietnam 1990, Mačky (7+H)	29,-

UV lampy

UV lampa,ručná (4 ceruz.bat.)	540,-
UV lampa, stolová 220V	820,-

Filatelistické nálepky

Nálepky PRINZ (1000 ks) - balíček	64,-

Balíčky ⊙ známok SR 1993-2000

Balíček s 25 ks známok	30,-
Balíček s 50 ks známok	60,-

Albumové listy

SLOVENSKÁ REPUBLIKA, formát albumových listov POFIS

SR 1993 I. diel *)		19,-
detto zasklené *)		75,-
SR 1993 II. diel *)		32,-
detto zasklené *)		120,-
SR 1994-1996	á	48,-
detto zasklené	á	180,-
SR 1997		50,-
detto zasklené		200,-
SR 1998		65,-
detto zasklené		260,-
SR 1999 I.diel *)		21,-
detto zasklené *)		75,-
SR 1999 II.diel *)		54,-
detto zasklené *)		220,-
SR 2000 I. diel *)		17,-
detto zasklené *)		65,-
SR 2000 II. diel *)		48,-
detto zasklené *)		185,-
List s nápis.**SLOVENSKO** *)	á	5,-
List bez nápisu	á	4,-

*) Albumé listy označené hviezdičkou dodávame aj na **formáte A 4** - ceny sú tie isté !

Obaly na listy (EUROOBAL) 10 ks 15,-

Pripravujeme dotlač albumových listov **SLOVENSKO 1998** I. a II., formát Pofis aj A 4

ČESKÁ REPUBLIKA, formát POFIS

ČR 1993-1996	á	48,-
detto zasklené	á	180,-
ČR 1997		50,-
detto zasklené		200,-
ČR 1998		115,-
detto zasklené		365,-
ČR 1999		125,-
detto zasklené		455,-
ČR 2000, základný súbor *)		125,-
detto zasklené *)		455,-
ČR 2000, rozšírený súbor *)		190,-
detto zasklené *)		495,-
Listy s nápisom ČESKÁ REPUBLIKA	á	5,-

*) Albumé listy označené hviezdičkou dodávame aj na **formáte A 4** - ceny sú tie isté !

Hawidky

Hawidky čierne :

Balíček - šírka 31 mm	60,-
Balíček - šírka 36 mm	60,-
Balíček - šírka 39 mm	60,-
Balíček - šírka 43 mm	60,-
Balíček - šírka 52 mm	60,-
Balíček - šírka 59 mm	60,-
Balíček - šírka 75 mm	60,-
Hawidky na PL, ležaté, dlhé - kus	15,-

Zásobníky na známky

Zásobník na známky LINDNER, 16-listový, čierne listy	560,-
Zásobník na zn. LINDNER, 30-listový, čierne listy	870,-
Zásobník na zn. SCHAUBEK, 16-listový, biele listy	490,-
Zásobník na zn. SCHAUBEK, 32-listový, biele listy	820,-
ČSR 1988-92, zasklené listy, skrutkov. dosky BRILIANT, vínovočervené	2320,-
SR 1993-98, zasklené listy, bez PL, skrutkov. dosky, BRILIANT, vínovočervené	2430,-
Zásobník na mince 10-listový, možnosť doplnenia listov o 3 aj 4, dierkové	325,-

Pinzety, lupy

Pinzety Prinz-Solingen,špicaté, lopatkovité, okrúhle - kus	85,-
Pinzeta LINDNER lopatkovitá	155,-
Lupa (priemer 60 mm) zväč. 2 x + šošovka 5 x	95,-
Lupa s presvietením Ř 30 mm zväč. 6x (2 ceruzk. batérie)	570,-

Obehové mince Sady mincí - SR

Slovensko 1994	180,-
Slovensko 1995	395,-
Slovensko 1996	230,-
Slovensko 1997	180,-
Slovensko 1998	260,-

Literatúra

Špecializovaný katalóg 2001 SLOVENSKO 1939-1945 a 1993-2000, farebný	340,-
detto s čiernotlačou (126 PT Vodný kolový mlyn, prítlač logo ZSF	395,-
Špecializovaný farebný katalóg SLOVENSKO 1997-1998	50,-
Špecializovaný farebný katalóg SLOVENSKO 1999	29,-
Monografia čs. známok: 3.diel - Výplatné 1923-1929, celiny	350,-
16.diel - Čs. poprevratové poštové pečiatky 1918-1920	150,-
17.diel I+II - Čs. poštové pečiatky 1919-1939	150,-
MICHEL Európa-Ost 1998/99	1100,-
detto 1999/2000	1250,-
MICHEL Európa-Ost 1998/99	1100,-
MICHEL Európa-West I+II, 1998/99	1250,-
detto 1999/2000	1450,-
MICHEL Južná Amerika 1996. (3 zväzky)	1250,-
MICHEL - Junior katalóg 2000 (malý katalóg Nemecka, celofarebný)	530,-
Novotný: Mince Františka I. 1792-1835	165,-
Novotný: Mince a korunovačné medaile Ferdinanda V.	135,-
Novotný: Mince F.J.I. 1848-1916	165,-
Novotný: Mince F.Lotrinského, Jozefa II. a Leopolda II.	135,-
Novotný-Moulis: PAPIEROVÉ PLATIDLÁ ČSR, ČR a SR 1918-1998, farebný	255,-
Novotný-Moulis: MINCE ČSR - 1918-1993, ČR a SR-2001	185,-

ZBERATEĽ ● MESAČNÍK O FILATELII, NUMIZMATIKE, FILOKARTII A ZBIERANÍ TELEFÓNNYCH KARIET

Vydáva: Firma Zberateľ, Bratislava. Reg.č.časopisu MK 1188 / 95 zo dňa 1.2.1995 • Redakčná rada: Dr. Severín Zrubec (predseda), RNDr. Milan Antala, Ing. Miroslav Gerec, Ing. Marián Jobek, PhDr. Elena Minarovičová, Ing. Zbyšek Šustek a RNDr. Michal Zika • Redakcia: Viliam Kučera, šéfredaktor, Anton Kulhánek ml., redaktor, RNDr. Milan Antala, jazyková úprava

Adresa redakcie: ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava • 07 / 44 250 149, e-mail: zberatel@nextra.sk • Cena a predplatné: Cena za jeden výtlačok 44,- Sk. Pri odobraní viac ako 10 výtlačkov vydavateľ poskytuje 20%-nú zľavu. Celoročné predplatné vrátane poštovného na rok 2000 - pre abonentov zo SR 444,- Sk, pre abonentov z ČR 695,- Sk (570,- Kč), pre abonentov z ostatnej Európy 980,- Sk (44,- DEM), pre abonentov zo zámoria 1300,- Sk (43,- USD, 71,- DEM) • Zasielanie príspevkov: Redakcia víta zasielanie príspevkov napísaných strojom alebo čitateľným písmom, príp. na počítačových disketách (WORD). Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia. Redakcia si vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky, s obsahom ktorých sa nestotožňuje.

Redakčná uzávierka č.1/ 2001 - 30.12.2001, do tlače zadané - 11.1.2001, predpokladaný dátum vydania - 16.1. 2001

ZBERATEĽ

Kolorovaná pohľadnica s dodatočne vytlačeným slovenským textom (Pohľadnice a fotografická dynastia Divaldovcov – str.11)

Bankovky 2, 5 a 10 miliónov dinárov (Papierové platidlá Republiky Srbská Krajina, obr. 3, 4 a 5 – str.17)

Z OBSAHU ZBERATEĽA

Nová slovenská TK (hore) a slovinské kupóny GSM (MOT – str.21)

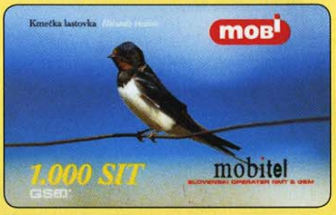

ZBERATEĽ

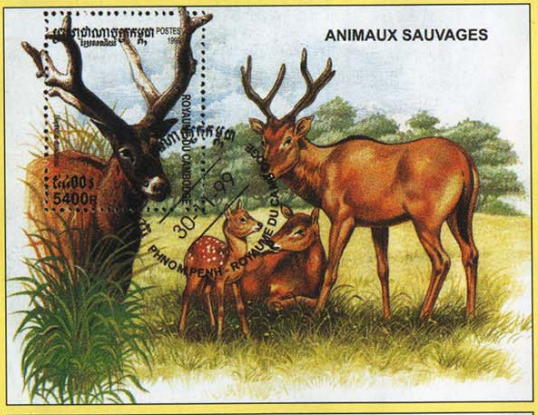

Z DNEŠNEJ PONUKY FIRMY ZBERATEĽ

Z ponuky pečiatkovaných námetových známok firmy ZBERATEĽ v dnešnom čísle sme na ukážku vybrali námety: ZNÁMKA NA ZNÁMKE, PRÍRODA – FAUNA, HISTORICKÉ AUTOMOBILY, MODERNÉ LIETADLÁ, FOLKLÓR.